

BLAŽ RAIĆ.

NARODNO BLAGO

ZBIRKA NARODNIH
PJESAMA I POSLOVICA

I. KNJIGA
SVATOVSKJE PJESME.



SUBOTICA 1923.

ŠTAMPARSKI UMJETNI ZAVOD ETELKE RAJČIĆ, ZAGREBAČKA 2.

zknj.org.rs

NARODNO BLAGO

ZBIRKA NARODNIH
PJESAMA I POSLOVICA

SAKUPIO
BLAŽ. RAIĆ.

I. KNJIGA
SVATOVSKJE PJESME.



SUBOTICA 1923.

ŠTAMPARIJA ETELKE RAJČIĆ SUBOTICA, ZAGREBAČKA UL. 2

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Br.:

SUBOTICA

KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“



Uvodna riječ.

Naumio sam sakupiti pjesme i ostale umotvorine, koje se med Bunjevcima i Šokcima jošte nalaze.

Imao sam pred očima to, da ovim sakupljenjem spasim te davne al i sada jasno zboreće svjedoke pjesničkoga, darovitoga, dosjetljivoga i duboko pobožnoga i pravednoga duha naroda našega.

Mnoge i mnoge od pjesama ovih, mogu se pravo usporediti sa najljepšima škotskima i britskima baladama; druge sa najdivnijim španjolskim romancima.

Malo u kojoj nećeš naći, ako je balada, čistu baladsku pravednost, gdje grijeh pokaran biva a dobrota naplaćena. U jednostavnosti ovih pjesama nalazi čovjek tolike nježnosti, finoće, iz njih čuje živi jauk duše naroda, u njima zvuči srebrni glas narodnoga ponosa, u njima bujaju čelik-mišice narodne snage, u njima nalazi čovjek pravi kroj milih naših narodnih običaja, tako, da su one po komad narodne povijesti i slike narodne kulture otaca naših.

Još i to me nukuje, da skupim ovo blago, što kod nas, žalibože, već tako stoji, da će se ovo zrnje bisera osuti i navjeke se izgubiti, jer mladi naraštaj novu, tuđu, neobičnu kulturu osvaja, a svoje zaboravlja.

Napokon, što me najvećma picalo, jest to, što vidim u zbirci Hrvatske Matice iste te naše pjesme, pa mi raste nada,

da će učni ljudi pomoću ovih pjesama tačno znati kazati staru domovinu Bačvanskih Bunjevaca i Šokaca, i mnoge druge tajne, povjesti naše razjasniti.

Daj Bože, tebi na slavu, a narodu mojemu na korist.

Subotica, 1. studenoga 1910.

Blaž Rajić.



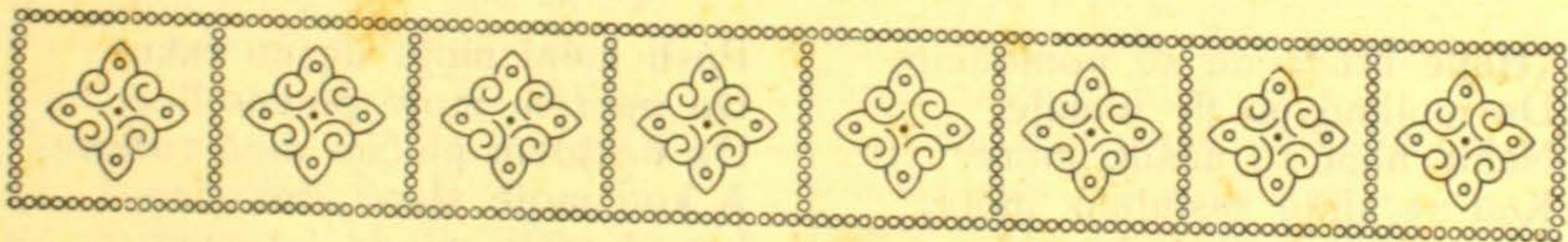
Riječ k drugom izdanju.

Prva knjiga Narodnog Blaga prošla je, kao rane trešnje. No, zbog rata, a posle rata zbog nestašice materijala, radnih sila a ponajviše — bez sredstava materijalnih, nisam mogao da priredim drugo izdanje. Sada evo ga, povećana i popraćena nekim opaskama.

1. svibnja 1923.

B. Rajić.





I. DIVOJAČKE

1. Marula divojka.

Majka Maru na Krajinu dala,
Na Krajinu za Hercegovinu.
Neće Mara na Krajinu ići,
Krajina je i slatka i gorka:
Kažu ljudi do su pijanice.
Al besidi Marulina majka:
„Neb' te Mare na krajinu dala,
Al te davno obećao babo,
Još malenu od sedam godina
I za te je silno isko blago:
Sedamdeset i sedam hiljada
I tvom babi konja i oružje,
Tvojoj majki suknju od skrleta,
Snaji Janji krunu od bisera,
A tvom bratu i katpak i perje.
Al besidi Marula divojka:
„A moj babo s konja vrat slomio,
A na majki suknja izgorila.
Snaji Janji kruna potavnula
A moj bratac — njega neću kleti:
Zdrav nosio i kalpak i perje
U tavnici a u turskoj ruci.“
Pa govori Marula divojka:
„Boga tebi ostarila majko
Kad ti čuješ krajinske svatove
Ti iznesi dugačke astale,
Na nji steri bijele čaršape
Pa me meći prid dvor na sunašce,
Pa zažali tanko glasovito,

Nek te čuju krajinski svatovi.“
Kad su došli krajinski svatovi,
Prid njih ide Marulina majka:
„Boga vami kićeni svatovi,
Uzalud ste svate sakupili
I tolike konje pomorili,
Kad je vaša umrla divojka.“
Sadje s konja mladjan djuvegija,
Pa on idje u goru zelenu,
Da potraži zmiju šarovitu,
Pa je meće Mari oko vrata,
Nebi li se Mara nasmijala,
Al se Mara nasmijati neće.
On uzima ugalj vatre žive
Pa ga meće Mari na srdašce
Nebi li se Mara nasmijala,
Al se Mara nasmijati neće.
Al odoše kićeni svatovi
Nit svirajuć nit konje igrajuć.
Tad besidi Marulina majka;
„Boga tebi Marulo divojko,
Koje su ti muke ponajteže?“
Al besidi Marula divojka:
„Kad metnuo zmiju oko vrata,
Mislila sam da je niz bisera.
Kad metnuo ugalj žive vatre
Malo mi se srce razgrijalo.“

Subotica

K. Stipić.



2. Ivanova sestra.

„Hajte braćo da se pomolimo,
Da molimo po tri litanije.
Nebil' nam se utišilo more.
Kad se sinje zasinjalo more,
Oprave se senjani junaci,
Od olosti u tanki košulja,
Od hitnosti na gola konjica.
Alaj ih je privarilo vrime!
Do podne njim sunce žarko sjalo,
A od podne snig i kiša ladna.
Al beside senjani junaci:
„Hajte braćo do te bile crkve
Da ložimo stole i oltare,
Da se ognja vatre nagrijemo“.
Kad su stigli do bijele crkve
Al je crkva puna divojaka.
Svak uzima po lipu divojku,
A Senjanin seju Ivanovu
Pa je sidne za se na konjica.
Tripud ju je opasao pasom,
Četvrti put od sablje kajasom
Pa je uzme za obadve ruke.
Kad su stigli do sinjega mora,
Al beside sela Ivanova:
„Boga tebi Senjanin junače,

Pusti meni moju desnu ruku.
Da operem moje plačno lice,
Da ne idem plačna med rodove,
A kod moje stare svekrvice,
I med moje mlade jetrovice
I med moje mlade diverove“.
Prevari se Senjanin junače,
On joj pusti i obadve ruke,
Al ne pere ona plačno lice
Veće skače u to sinje more.
Al beside Senjanin junače:
„De veslajte dvanaest veslača
De plivajte devet vitezova:
Skočila mi u more divojka
Nebi li je mladu uvatili“.
Al podvikne sela Ivanova:
„Nit veslajte vas dvanajst veslača
Nit plivajte devet vitezova,
Nit ćete me živu uhvatiti:
Volim biti morskoj ribi hrana,
Neg ljubiti tuđega junaka“.
Kad to čuo Senjanin junače:
Stisne oči on u more skoči.

Subotica.

M. Bukvić.



3. Bogdanova sela.

U Bogdana lipu selu kažu.
Nema više, neg devet godina,
I po redu nastala deseta.
Prosili je svati sa svih strana,
Devet bana od devet zemalja
I deseti Daničiću Mate.
Al beside Bogdan dite mlado:
„Nisam dao selu u banove,
A da dadem Daničiću Mati!
Nedam selu nikom do jeseni,

A Mati je ni na jesen nedam.“
To je Mati vrlo žao bilo.
On se sklanja za mezir-kapiju,
Da uhvati selu Bogdanovu.
Kad je bilo veče o večeri,
Sio Bogdan s selom večerati,
Pak beside Bogdan dite mlado:
„Jesi l' sele zatvorila vrata?“
„Nisam, brate, zaboravila sam.“
„Idji sele i zatvori vrata“.

„Nesmim brate odnet će me Mate.
Uze ključe Bogdan dite mlado
Pa on ode da zatvori vrata.
Mačom mane Daničiću Mate,
Mačom mane, odsiće mu glavu.
Ter uleti u bijele dvore,
Pa on hvaća selu Bogdanovu,
Pa je meće sebi na konjica,
Triput ju je opasao pasom,
Četvrti put od sablje kajasom.
Kad su došli blizu sinjeg mora,
Al besidi sela Bogdanova:
„Gospodaru Daničiću Mate,
Popusti mi moju desnu ruku,
Da otarem moje plačno lice,
Da ne idem plačna med divere,
Med divere i med jetrvice,
Da ne reknu, da je sila bila,
Već nek kažu, da je dobra volja.“
Privari se Daničiću Mate

I popusti njenu desnu ruku.
Livu joj je i Bog popustio.
Skupi skute sela Bogdanova,
Skupi skute u bijele ruke,
Ona skače moru u dublinu.
Kad to vidi Daničiću Mate,
Udari se po desnom kolinu,
Skerlet-čoja pukla do pojasa,
Obe kopče s obadva rukava.
„K meni, k meni, devet vitezova!
Vež' te glavu svilenom maramom
I skačite moru u dublinu
Ter hvaćajte selu Bogdanovu,
Nebil' mi je živu uvatili!“
Al besidi sela Bogdanova:
„Nit skačite, devet vitezova,
Nit skačite, nit gubite glave:
Volim biti moru topljenica.
Neg ljubiti mog brata krvnika.“
Subotica M. Vidaković.



4. Marica divojka

Zaspala je Marica divojka
Na čardaku, suncu na istoku.
Gledala je stara mila majka,
Gledala je, pa je besedila:
„Spavaj Mare, moje dite drago.
Kome te je obećao babo,
Nećeš imat ni u noći sanku,
A kamo li na bilome danku.“
Ona misli da nečuje Mara,
Al to čula Marica divojka,
Ona pita svoju staru majku:
„Kome j' mene obećao babo?“
„Obećo te Hercegu Stipanu.
Dao j' babi nebrojeno blago,
I dao mu konja i oružje,
Tvojoj majki suknju od skerleta,
Strini Janji krunu od bisera,

A tvom bratu i kalpak i perje.“
Kad to čula Marica divojka,
Klela ih je Marica divojka
Klela ih je pa je besedila:
„A moj babo s konja vrat slomio,
Vrat slomio blago ne dobio.
Mojoj majki suknja poveščala,
Strini Janji kruna izgorila.
A mog brata ja ni kleti neću,
Zdrav podero i kalpak i perje.
Na granici u mađarskoj ruci.“
Pa još veli Marica divojka:
„Kad ugledaš sa svatovi Stipu
Opravi me kanda me udaješ,
Pa me nosi prid dvor na vidove,
Pa me žali kan' da sam umrla.“
Istom oni riči razdilili,

Al eto ti sa svatovi Stipe.
 Opravlja je kan' da je udaje,
 Pa je nosi na dvor na vidove,
 Pa je žali kan' da je umrla.
 U to doba Stipe sa svatovi.
 Lipe Stipe svate sakupio:
 Sve junake momke neženjene,
 Pod junake sve konje trećake,
 A sam jaši konja četvrtaka.
 Kada vidi Herceže Stipane.
 Da je njemu priminula Mara,
 On govori ostalim svatima:
 „Donesite oganj vatre žive
 Nebil moju razgrijao Maru.“
 Donesoše oganj vatre žive.
 On je meće Mari na srdašce,
 Al se Mara razgrijat ne može.
 On besidi ostalim svatima:
 „Vi idjite u zelenu goru,
 Privrćite drvlje i kamenje
 I tražite zmiju jidovitu,
 Da je metnem Mari oko vrata
 Nebil mi se poplašila Mara.“

I odoše u zelenu goru,
 Donesoše zmiju punu jida,
 Oni meću Mari oko vrata,
 Al se Mara poplašiti neće.
 Kad vidio Herceže Stipane,
 On joj tura ruku u nidarca,
 Nebil mu se Mara nasmijala
 Al se Mara nasmijati neće.
 Kad to vidi Herceže Stipane,
 Ode Stipe gorom jadikući,
 Mara ode u dvor pivajući.
 Pitala je stara mila majka:
 „Alaj Mare moje dite drago
 Koja t' muka ponajteža bila?
 „Kad me pitaš pravo ću ti kazat:
 Kad mi metne oganj vatre žive,
 Čisto me je zagrijalo, majko:
 A kad metnu zmiju oko vrata,
 Kan' da metnu tri niza bisera;
 Al prokleta junakova ruka:
 Mal' se nisam na nju nasmijala.“
 Subotica.

Ive Prčić:



5. Ohola divojka.

Hvalila se lipa Mandalina:
 Sve je Ive obljubio Senje,
 Samo nije mene Mandalinu,
 I njegovu sestru Katarinu.
 To dočuo od Senja Ivane
 Pa je lvi vrlo mučno bilo.
 Goji kosu Senjaninu Ive,
 Goji kosu za godinu dana,
 Pa se plete sitno divojački
 I oblači ruvo divojačko
 Pa on idje lipe Mande majki:
 „Božja pomoć lipe Mande majko!“
 „Bog pomogo sirota divojko.“
 Al besidi sirota divojka:

„Nebil znala lipe Mande majko,
 Nebil znala za kaku vezilju
 Koja bi me naučila veziti?“
 Al besidi lipe Mande majka:
 „Stani malo sirota divojko
 Stani malo dok se ja ne vratim
 Idjem pitat moje Mandaline,
 Oće li te naučiti veziti.“
 Ode majka pitat Mandaline:
 „Alaj Mande moje dite drago,
 Došla jedna sirota divojka:
 Oćeš li ju naučiti veziti?“
 Naljuti se na nju Mandalina:
 „Gdigod ima koja sirotica,

Da ja svaku teb' naučim veziti!
 Al besidi lipoj Mandi majka:
 „Nemoj Mande moje dite drago...
 Starom babi nek idje za dušu,
 Staroj majki nek idje za zdravlje
 Tebi mladoj nek bude za sriću.“
 Al besidi lipa Mandalina:
 „Pošalji mi sirotu divojku
 Još ću i nju naučiti veziti.“
 Ode majka kazat sirotici:
 „Idji tamo sirota divojko
 Manda će te naučiti veziti.“
 Učila je lipa Mandalina,
 Učila je litni dan do podne,
 Kad je sunce već na podne bilo,
 Al besidi lipa Manda majki:
 „Kaka je to sirota divojka?
 Ni ne gleda u vezove bile
 Samo u me i u moje oke.“
 Al je majka Mandi besidila:
 „Mlado, rano, ni vidilo nije,
 Ni vidilo nije bilih veza.“
 Sotim odu u zelenu bašču.
 Čupa Manda rumenu ružicu
 Pa je meće na istok na sunce
 Pa besidi lipa Mandalina:
 „Veni, veni moja lipa ružo
 Na sramotu Senjanina Ive,

Što mi nije obljubio lice.“
 Al besidi sirota divojka:
 „Šta b' radila lipa Mandalina
 Šta b' radila da ti dođe Ive?“
 Al besidi lipa Mandalina:
 „Ja bi moje lice nagrdila
 I oči bi moje izvadila.“
 Onda drugu ružu uzčupala
 I metnila na istok na sunce:
 „Veni, veni moja lipa ružo
 Na sramotu Senjanina Ive,
 Što mi nije obljubio lice.“
 To je malo vrime postojalo.
 Opet Manda ružu uzčupala
 I metnila na istok na sunce:
 „Veni, veni moja lipa ružo
 Na sramotu Senjanina Ive,
 Što mi nije obljubio lice.“
 Al besidi sirota divojka:
 „Vadi oke lipa Mandalina,
 Vadi oke i nagrdjuj lice;
 Ja ti nisam sirota divojka:
 Ja sam glavom od Senja Ivane!“
 Tu joj Ive obljubio lice.
 Ive ode gorom pivajući,
 Manda ode u dvor jadikući.

Subotica

Ive Prčić.



6. Mudra divojka.

Kad se ženi Herceže Stipane,
 On zaprosi Janjicu divojku.
 Janju prosi, Janja poći neće.
 U to joj se razbolila majka,
 Tugujući za zetom Stipanom.
 Pa besidi lipe Janje majka:
 „Da je moja Janja muška glava,
 Ona bi mi vodice donela,
 Iza gore, s mista strašivoga,

Baš s bunara Hercega Stipana“.
 Ona misli da niko nečuje,
 Al to čula Janjica divojka.
 Idje Janja mladoj Markovici:
 „Markovice po Bogu sestrice,
 Daj ti meni devet prstenova,
 I desetu vidru pozlaćenu,
 Da ja idjem za goru na vodu,
 Da donesem ladjane vodice,

Bolesnici mojoj miloj majci,
Iza gore s mista strašivoga,
Baš s bunara Hercega Stipana.“
Dala njojzi mlada Markovica,
Dala njojzi devet prstenova
I desetu vidru pozlaćenu.
Ali idje Janjica divojka,
Baš k bunaru Hercega Stipana.
Na bunaru Herceže Stipane.
Božju mu je pomoć zazivala.
Al besidi Herceže Stipane:
„Bog pomogo mlada nevestice,
Čija s ljuba, čija li si sela?“
Al besidi Janjica divojka:
„Ja sam ljuba Kraljevića Marka,
A sestrice vojevode Janka.“
Al besidi Herceže Stipane:
„Stan počekaj mlada Markovice,
Da pošaljem do dvi virne sluge,
Da te mladu iz gore izprate.
Za poštenje Kraljevića Marka,
A za ljubav vojevode Janka.“
Pa on šalje do dvi virne sluge,
Izpraćaju Janjicu divojku.
I kad su je mladu izpratili,
Onda kaže Janjica divojka:
„Boga vama Hercegovе sluge,
Vi kažite vašem gospodaru:
Nisam ljuba Kraljevića Marka,
Ni sestrice vojevode Janka
Već sam ona Janjica divojka,
Kuju me je od majke prosio.“

Kad odoše Hercegovе sluge
Al beside Hercegovе sluge:
„Boga tebi Herceže Stipane,
Testir nama s tobom besediti.“
„Testir vama koliko vam drago.“
„Nije ljuba Kraljevića Marka.
Ni sestrice vojevode Janka,
Već je ona Janjica divojka,
Kuju si je od majke prosio.“
Kad je Stipe razumio riči,
Od naglosti голу sablju paše,
Od ljutosti na gola konjica.
Od olosti u košulji tankoj.
Pa pojezdi za njom u poteru.
Dok je Stipe na konjica sio.
Dotle Janja goru prigazila.
Dok je Stipe goru prijezdio,
Dotle Janja u srid polja ravna.
Dok je Stipe u to polje ravno.
Dotle Janja u dvoru se šeta.
Al se plesne Herceže Stipane,
On se plesne po desnom kolinu,
Da mu puko skerlet na kolinu:
„Bože mili na svemu ti hvala,
Gdi je krava vola pridoral
I divojka momka privarila,
Kao mene Janjica divojka.“
Udje Janja u dvor pivajući,
Ode Stipe gorom jadikući.

Subotica

Jela Jaramazović



7. Izbavljena divojka.

Sio Ive ze večeru s majkom.
Al besidi stara mila majka:
„Netko Ive u talambas lupa;
Nisu'l turci obkolili dvore.“
Od hitnosti od Senja Ivane

Od hitnosti s golom sabljom trče.
Kad: na vrati Toša knjigonoša.
Kapu skida do zemlje se svija,
Knjigu daje od Senja Ivanu.
Knjigu štije od Senja Ivane,

Knjigu štije, grozne suze lije.
Pitala ga stara mila majka:
„Oj Ivane moje dite drago
I dosad si bile knjige štio
Al ih nisi suzama oblio.“
Kroz plač majki Ive odgovara:
„Što su do sad knjige dolazile
Nisu bile krvljom napisane
Već su bile crnim murećefom.
Al ova je krvljom od obraza.
Pisala je lipota divojka,
Da mi Turčin otima divojku ...
Malo joj je ostavio vrime
Malo vrime tri nedilje dana
Dokle Turčin svate ne sakupi.“
Ivanu je besedila majka:
„Ne brini se Ive moje dite;
U teb' s' ujci gorske haramije.
Piši knjigu i jednom i drugom
Nek ti ujci u svatove dodju
Nek povedu po dvanajst hajduka
Pa će lako oteti divojku.“
Piše knjigu Ive svojim ujkom
Svojim ujkom i jednom i drugom
Da mu ujci u svatove dodju
I povedu po dvanajst hajduka.
Kad je bilo vrime od vinčanja
Skupili se Ivini svatovi
I zasili u zelenoj gori.
Al besidi Podoljanac Ive:
„Oj nećaće od Senja Ivane
Ti se popni na jelove grane,
Pa pogledaj kroz zelenu goru,
Da nas neće iznebušit turci.“
Popeo se od Senja Ivane
Popeo se na jelove grane
Pa pogleda kroz zelenu goru
Pa besidi od Senja Ivane:
„Ja ne vidim nikog od turaka,
Ja ne vidim, samo govor čujem,
Gdi pitaju janjičari turci:
Oj divojko draga naša dušo
Ne imaš li kog od roda svoga,
Roda svoga u zelenoj gori?

A divojka njima odgovara:
Imam ujka Podoljanac Ivu;
Lipo će vas dočekati Ive:
Iz pušaka zelenih krušaka
Zagrišćete, progunit nećete
Sa sabalja crvenih marama
Otrt č'te se progledat nećete.“
Al besidi Podoljanac Ive:
„Oj nećaće od Senja Ivane,
Ti se popni na jelove grane
Pa pogledaj kroz zelenu goru
Da nas neće iznebušit turci.“
Popeo se od Senja Ivane,
Popeo se na jelove grane,
Pa pogleda kroz zelenu goru
Pa besidi od Senja Ivane:
„Da bižimo kuda koji znamo
Da bižimo ta evo su turci,
Ta ima ji, ko prolićom trave
Sad ćemo svi izgubiti glave!“
Al besidi Podoljanac Ive:
„Ako skinem pušku sa ramena,
Pa te stanem šnjome udarati
Neće tebi divojka tribati.
Moja j' puška u Drinu kovana;
Tri kovača devet pomagača
Kundak vezle tri vezilje mlade
Kundak vezle tri miseca dana
I u litu tri bijela dana.
Dva su grla a četiri zrna;
Kud pogledam promašiti neće,
A gdi pane melem tribat neće.“
Al stigoše janjičari turci
Navališe iz gore hajduci,
Potukoše, koji razbigoše.
Sam ostade diver kod divojke.
Al besidi Podoljanac Ive:
„Oj divojko, draga moja dušo
Odmakni se ti malo na livo
Da te neću puškom naraniti.“
Odmače se na livo divojka
Puškom puče Podoljanac Ive
I ubije ručnoga divera,
Pa uzeše ruvo i divojku

Pa odoše Ivanovom dvoru.
 Lipo ih je dočekala majka.
 Častila ih tri bijela danka
 I lipe njim podilila dare
 Svim hajdukom s kajišim opanke
 A ujcima od lale košulje

Pa se tada svati razidjoše
 I odoše koji kuda znaše
 Ive osta s majkom i s divojkom.
 Onda bilo sad se spominjalo.

Subotica.

Ive Prčić.



8. Privareno Ture.

Na Senju se otvoriše vrata,
 Pa izađe šereg divojaka.
 Sve odošu za goru na vodu.
 Naprid Manda, Ivanova sela,
 A za njome ostala družbina.
 Putom su se prahom posipale,
 A na vodi vodom umivale,
 Umivale, pa se polivale.
 Redak dođe Ivanovoj seli.
 Al besidi Manda Ivanova:
 „Nemojte me, moje drugarice . . .
 Ja sam noćas čudan sanak snila;
 Da sam sanak majki kazivala,
 Neb' mi dala iz dvora izaći.
 Da sam sanak bratu kazivala,
 Neb' mi dao na vodicu ići.“
 Istom Manda u riči bijaše,
 Eto iđu iza gore Turci,
 Naprid iđe Brdarić Merdžane.
 Pa besidi Brdarić Merdžane:
 „Svak' hvaćajte sebi po divojku,
 Ja ću Mandu, Ivanovu selu.“
 Svaki hvaća sebi po divojku,
 A Brdarić Ivanovu selu.
 Pa je meće za se na konjica,
 Triput ju je opasao pasom,
 A četvrtim od sablje kajasom:
 Mila mu je na nju se obzire,
 Draga mu je, za svašta je pita.
 „Je li doma tvoj brate Ivane?“
 Al besidi Manda Ivanova:

„Nema doma mog brata Ivana,
 Otišo je na nove pazare,
 Dobrog konja sebi kupovati,
 I Juriši pušku izbirati.
 Bog do Ive s konja vrat slomio.
 A Juriša puškom se ubio,
 Kada nam se udavat nedadu.“
 Kad su došli za goru zelenu,
 Al besidi Brdarić Merdžane:
 „Ovde ćemo, braćo odjašiti,
 U divno se kolo uhvatiti,
 Sa lijepim senjkinjam divojkam.“
 Kolo vodi Ivanova sela,
 Kolo vodi divne pisme piva,
 Umiljava s' Brdarić Merdžanu.
 Kada su se kola naigrali,
 Posidaše na zelenu travu.
 Al besidi Grujićeva Jela:
 „Iz daleka ciči konjić, Mande,
 I na njemu junak progovara,
 Čini mi se, da je tvoj brat Ive.“
 Al besidi Manda Ivanova:
 „Ćuti Jele, ti zamukla mûkom,
 Ćuti Jele, ne progovorila!
 Nema doma mog brata Ivana,
 Otišo je na nove pazare,
 Dobrog konja sebi kupovati
 I Juriši pušku izbirati.
 Bog dô Ive s konja vrat slomio.
 A Juriša puškom se ubio
 Kada nam se udavat nedadu“.

Istom Manda u riči bijaše,
 Al eto ti od Senja Ivana.
 Ljuto j' Ive konja razljutio:
 Iz nozdrva modar plamen liže,
 Iz očiju svilla munja siva,
 Izmed zubih vatru prosipao.
 Kad to vidi Brdarić Merdžane,
 Al besidi Brdarić Merdžane:
 „Svak hvaćajte sebi po divojku.
 Ja ću Mandu, selu Ivanovu!“
 Pa besidi Brdarić Merdžane:
 „Kasno iđes od Senja Ivane,
 Već je tvoja sela obljubljena“.
 Al besidi Ivanova sela:

„Ajde bolje, moj brate Ivane,
 Nije tvoja sela obljubljena!“
 Kad čuh Ive, što sela besidi,
 Zubma škrine a konja ubode,
 Pa na Turke juriš učinio;
 Sve divojke na se odstupiše.
 Sve je Turke konjom pogazio,
 Brdarića živog uhvatio,
 Pa ga vodi Senju na kapiju,
 Na kapiji odsiće mu glavu.
 Mrtva glava leteć progovara:
 „Bog ubio svakoga junaka,
 Koji drži viru u divojki“.

Subotica.

K. Romić.



9. Kumovanje Senjanina Ive

Kad se ženi od Senja Ivane,
 Pa on prosi Maricu divojku;
 Maru prosi Maru neda majka,
 Majka j' daje Emi od Poljica.
 U Emina mlogo vele blaga
 Bilih groša i žutih dukata.
 Silne Emin svate sakupio,
 A za kuma od Senja Ivana.
 Kad su oni očli rad divojke,
 Zdravo očli i natrag s' vratili.
 Kad su došli u zelenu goru,
 Stali da si konje odjahuju
 I da sitnom zobom nazobaju.
 Al besidi Marica divojka:
 „Oj Kaduno oj moja zauvo,
 Jel je ono Emin od Poljica?
 Na onome konju šarenome,
 I u onom ruhu gospockome
 Što mu vitar zelen barjak vije.“
 Al besidi Kaduna zauva:
 „Boga tebi Marico divojko,
 Zar ne poznaš od Senja Ivana,
 Što će biti kum ti na vinčanju,

Što t' prosi tri godin' od majke?
 A ono je Emin od Poljica,
 Na onome konju grbavome
 I u onom ruhu nimačkome
 Što mu vitar sidom vije bradom.“
 Al besidi Marica divojka:
 „Oj Kaduno oj moja zauvo
 Daj ti meni ključe od dolafa,
 Da prigledam ja moje darove,
 Što je moja uložila majka,
 Jesu l' dare za Emine svate?
 Je l' košulja za vinčanog kuma
 Je l' jabuka za divera Janka?“
 Privari se Kaduna zauva
 I daje joj ključe od dolafa,
 Da prigleda bijele darove.
 Ali ona ne gleda darove
 Veće traži srebrne noževe,
 Što joj Ive još ditetom dao,
 Pa udara sebe u srdašce.
 Za vrućih je besedila rana:
 „Oj Kaduno oj moja zauvo
 U nedilju doće moja majka

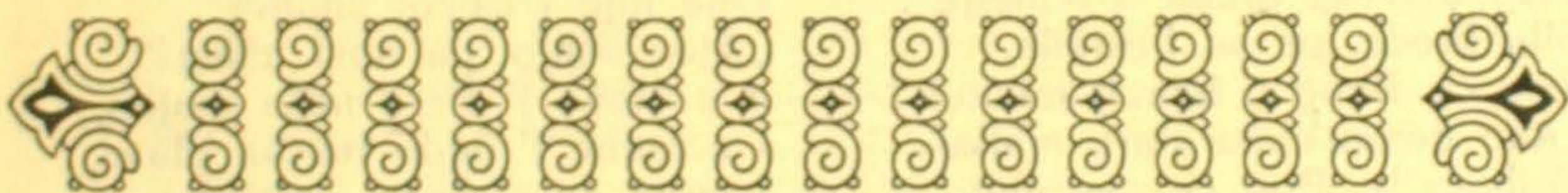
Za mene će najpre upitati
 Ti ćeš mojoj besiditi majki:
 Davno ti je poginula Mara,
 Još u gori ostanula sama,
 Za lipotom od Senja Ivana...
 To izusti i dušicu pusti.
 Kad to vidi od Senja Ivane,
 Trže nože od svilenog pasa,
 Pa udara sebe u srdašce.
 Tu padoše jedno kraj drugoga.
 Da ne žale jedno za drugime.
 Al besidi Sibirjanin Janko:
 „Hajte braćo da ih saramo,
 Da ih tako tu ne ostavimo.“

Složiše se kićeni svałovi,
 Nadžacima raku izkopaše
 A sabljama kovčeg olesaše,
 Saraniše kraj drumu careva,
 Saraniše jedno kraj drugoga.
 Kad to vidi Emin od Poljica,
 Tad besidi Emin od Poljica:
 „Kukavice rano ne kukajte;
 Ne budite moju staru majku,
 Nek ne rani rano prid svałove,
 Kad joj Emin ne vodi divojku.“

Subotica.

Ive Prčić.





II. PORODIČNE.

1. Dva brata.

Piju vino dva brata rodjena:
Jakšić Mitar i Jakšić Bogdane.
Kad se malo ponapiše vina,
A brat Mitar bratu govorio:
„Ajde brate, da kušamo ljube,
Da vidimo, koja j' kojem rada.“
Oni idju Mitrovome dvoru.
Mitar ode ljubi na divane,
Bogdan osta dvoru na pendžeri,
Pak će čuti, šta će besiditi.
Poče Mitar ljubi besiditi:
„Oj Ljubice, moja virna ljubo,
Ja bi tebi nešto govorio
Ali neznam, je li tvoja volja.“
„Govor' dušo što god ti je drago.“
„Kralj budimski ženi svoga sina,
Pa Bogdana zove u svaatove
Bogdan ište konja i oružje;;
Oću l' dati, moja virna ljubo?“
„Podaj bratu konja i oružje,
Ja ću dati đerdan ispod vrata,
Neka diči kraljeve svaatove.“

Oni idju Bogdanovom dvoru.
Bogdan ode ljubi na divane,
Mitar osta dvoru na pendžeri,
Pak će čuti, šta će besiditi.
Poče Bogdan ljubi besiditi:
„Kralj budimski ženi svoga sina,
Brata Mitra zove u svaatove;
Mitar ište konja i oružje;
Oću l' dati, moja virna ljubo?“
„Kamo njemu konja i oružja?
Kamo konja, ukrali ga vuci,
Kam' odila, odneli ga Turci?“
Rasrdi se Bogdan gospodare,
Pa on vadi sablju dimiskiju,
Da udara ljubu po pojasu.
Al pritrče Mitre gospodare:
„Ne budali ti brate Bogdane!
Ta pogledaj tvoje sokoliće.
Ti ćeš tebi bolju ljubu naći,
Ali njima nigda nećeš majku . . .“
Subotica.

M. Kujundžić.



2. Gradnja Beograda.

Tri su brata Beograd zidjale,
Što su oni obdan sazidjali,
To su obnoć vile razorile.
Dva su dana zaluda radili.

Kad treći dan zidjali dodjoše,
Ispod zemlje nešto progovara:
„Vi Beograd sazidjat nećete,
Dok vi štogod živog ne mećete,

Štagod živog gradu u temelje".
 Sila braća, pa su besidila,
 Kog će živog u temelj metnuti?
 „Ako ćemo našu staru majku:
 Grihota je, Bog će nas ubiti.
 Ako ćemo našu dragu selu:
 Majki ćemo na žao činiti.
 Već nek uzme svaki svoju ljubu:
 Koja prva ovamo dolazi,
 Ta će biti u temelj metnuta.
 Al nijedan nek ljubi ne kaže.
 Kazô Rojla i kazo Manojla,
 A ne kazô najmladji, Radojla.
 Kad sutradan danak osvanuo,
 Idju braća Beograd zidjati,
 „Mili Bože, čija će doć' ljuba?“
 Kad je bilo vrime od užine,
 Al ti idje stara mila majka,
 Ona idje najstarijoj snajki:
 „Ajde snajo, pa nosi užinu!“
 „Ja nemogu stara mila majko:
 Muško mi je čedo u kolivki,
 Pa će mi se čedo uplakati!“
 Ona idje i drugoj snajici:
 „Ajde snajo, pa nosi užinu!“
 „Ja nemogu naša stara majko:
 Moje mi je platno na plandištu
 Pa će s' moje prikoriti platno.“

Ona idje i trećoj snajici:
 „Ajde snajo, pa nosi užinu!“
 „I u mene j' stara naša majko,
 I u mene j' čedo muška glava,
 I moje će s' čedo uplakati:
 Ali valja starjeg poslušati.'
 Kad je mlada blizu Beograda,
 Stala braća stala pa gataju
 „Bože mili, čija j' ono ljuba?“
 To besidi Rojla i Manojla,
 A Radojla čuti neveseo,
 Čuti mladjan, pa u zemlju gleda;
 On je pozno, da j' njegovo ljuba.
 Došla mlada, užinu donela,
 Spopala je njena dva divera,
 Pa je mladu u temelj zidjaju.
 „Nemojte me moji diverovi...“
 Al to oni haju i nehaju
 Već nju mladu u temelj zidjaju.
 „Ostav'te mi, moji diverovi,
 Ostav'te mi malo pendžerice,
 Da ja vidim moga sirotana,
 Kada dođe vidit gdi, mu nana.“
 Kad u večer sili večerati,
 Sio Rojla sio i Manojla.
 A nij' sio najmladji, Radojla.
 Radojla se sa sirotom bavi.
 Subotica, K. Romić.



3. Ljubav i dužnost.

Razboli se Latinović Andre.
 Nosila mu Marica divojka
 Žutih tunja u medu kuvanih
 I jabuka šećerom posutih.
 Nudila ga Marica divojka:
 „Uzmi tunja u medu kuvanih
 I jabuka šećerom posutih.“
 Al sa Andre njojzi odgovara:
 „Nemogu ti Marice divojko

Sva se aspa na srce sasula...“
 To izusti a dušu izpusti.
 Kajala ga Marica divojka
 Kajala ga tri godine dana.
 Prvu god'nu kola ne igrala
 Drugu god'nu kosu ne češljala
 A za treću lica ne umila.
 Kad je prošlo tri godine dana
 Zaproši je car vlaški Stipane.

Zelenu joj pokrojio svilu,
 Da ne kaje Latinović Andru.
 Kad je bilo vreme od vinčanja,
 Kupi Stipe gospočke svatove,
 Sakupio hiljadu svatova.
 Zdravo došli i natrag s' vratili
 I povelu Maricu divojku.
 Kad su oni već na putu bili,
 Ugledala Marica divojka
 Ugledala lipog Andre dvore,
 Pa besidi Marica divojka:
 „Da je srića lipog Andre dvori,
 Da je srića, da po vama šetam
 Al nesrića, pokraj vas ću proći.“
 Kad su došli spram Andrih dvora
 Ugledala Marica divojka
 Ugledala lipog Andre majku
 Pa besidi Marica divojka:
 „Da je srića lipog Andre majko,

Da je srića da mi zapovidaš
 Al nesrića kraj tebe ću proći.“
 So dočuo car vlaški Stipane
 Pa besidi car vlaški Stipane:
 „Zar i sada
 Kaješ Mare Latinović Andru?“
 Al besidi Marica divojka:
 „I moje ću čedo zaklinjati,
 Neka kaje Latinović Andru!“
 Ražljuti se car vlaški Stipane
 Pa on vadi sablju od bedrice
 Pa udara Maricu divojku.
 Kako ju je lako udario,
 Sa crnom je zemljom sastavio.
 Pa besidi car vlaški Stipane:
 „Od zle kučke ni štene ne valja!“
 Onda bilo, sad se spominjalo.
 Subotica.

Ive Prčić.



4. Dvi sestre.

Rano rane bosanke divojke,
 Rano rane pod Glamoč na vodu.
 Al ne rane da vode donesu
 Veće rane, da vide jarane.
 Latini su kroz Senj udarili,
 Svaki hvaća po lipu divojku
 Latin Pere lipu Mandalinu
 Pa besidi Latinović Pere:
 „Boga tebi lipota divojko,
 Kako ćeš ti robovati roblje?“
 Al besidi lipa Mandalina:
 „Bog će dati, neću robovati,
 Sela mi je u Latin udata.“
 Al besidi Latinović Pere:
 „Za kim ti je tvoja draga sela?“
 Besidi mu lipa Mandalina:
 „Baš za onim Latinović Perom.“
 Al besidi Latinović Pere:

„Ajd na konja draga svajo moja.
 Ti ne' š biti robinjica moja,
 Jer ti jesi draga svaja moja;
 Al se nemoj seji kazivati,
 Da ti vidiš, oćel te poznati.“
 Kad je Pere u Boršot ušeto,
 Čudilo se malo i veliko.
 I dosad je Pere robinje vodio,
 Al ih nije na konja posio,
 Već vodio sebi uz konjica.
 Kad je Pere u dvor ušetao,
 Čudila se Perina gospoja:
 „I dosad si Pero roblje dovodio,
 Al ih nisi na konja posio,
 Već vodio sebi uz konjica.“
 Al besidi Latinović Pere:
 „Ovu nisam dovo za robkinju,
 Već sam ovu dovo za gospoju.



A tebe ću metnut za sluškinju.“
 Al besidi Perina gospoja:
 „Ne tar' Pere svete sakramente,
 Ne meći ju tebi za gospoju
 A meneka vama za sluškinju,
 Već ju meći nama za dadilju,
 Nek nam ljulja naše muško čedo.“
 To je Pere poslušao ljubu,
 Pa on meće Mandu za dadilju.
 Ona ljulja njevo muška čedo,
 Ona ljulja, pa mu pisme piva:
 „Baji buji moje muško čedo,
 Živ mi bio i ocu i majki
 I menika mladjanjoj tetici,
 Oj, tetici, majkinoj sestrici.“
 Ona misli da niko nečuje,
 Al to čule mlade robinjice
 Pa beside mlade robinjice:
 „Boga tehi, ti naša gospoja,
 Kako piva ta vaša dadilja:
 Baji buji moje muško čedo,
 Neživio ni ocu ni majki.
 A ni meni mladjanjoj robinji.“
 Kad to čula Perina gospoja,
 Ona idje u dolnje podrumje.
 Pa privrće drvlje i kamenje,
 Ona traži zmiju šarovitu,
 Šarovitu i vrlo dojitu.
 Do polak je natočila vina,
 A od polak zmijinoga jida,
 Zmijinoga jida i čemera,
 Pa nazdravlja na svoju dadilju:
 „Zdrava bila moja dadiljice,
 Zdrava bila mrtva osvanila“.

Kad se Manda malo ponapila,
 Al besidi lipa Mandalina:
 „Boga tebi ti moja gospoja,
 Otvari mi zelene pendžere,
 Nebi li mi malo odlanulo.“
 A ona ih još većma zatvara.
 Al besidi lipa Mandalina:
 „Boga tebi ti moja gospoja,
 Otvari mi šarene sanduke,
 Nebi li mi malo odlanulo.“
 To je ona poslušala Mandu,
 Otvara joj šarene sanduke;
 Ondi našla zlatnu kapu majke,
 Pa besidi Perina gospoja:
 „Kučko jedna moja dadiljice,
 Otkud tebi kapa moje majke?“
 A besidi lipa Mandalina:
 „Boga tebi rođena sestrice,
 Kad je naša umirala majka,
 Ona j' meni zlatnu kapu dala,
 A tebi je suknju od skerleta.“
 To izusti lipa Mandalina,
 To izusti i dušu ispusti.
 Kad je sela razumila riči,
 Da j' ubila sestru Mandalinu.
 Ona idje u dolnje podrumje,
 Pa privrće drvlje i kamenje.
 Ona traži zmiju šarovitu.
 Do polak je natočila vina,
 A odpola jida i čemera,
 Pa se ona malo ponapila.
 „Kada nema sele Mandaline,
 Neka nema ni mene na svitu.“
 Subotica Jela Jaramazović.



5. Virna ljuba.

Sinoć majka oženila Marka,
 Kad u jutro bila knjiga stigla:
 Hajde Marko, car zove na vojsku!

Osta Marku ljuba neljubljena,
 Pa je Marko ljubi besidio:
 „Oj Boga ti ljubo neljubljena,

Dvori Majku devet godina.
 Kad po redu nastane deseta,
 Ti s' udaji za koga ti drago."
 Dvori majku devet godina,
 Dvori majku ljuba neljubljena.
 Kad je prošlo devet godina.
 I po redu nastala deseta,
 Al se ona penje na čardake,
 Pa je sama tiho besidila:
 „Bože mili, da dugih godina!
 Ne dosadi meni dvor metući
 Dvor metući ni vode noseći,
 Ni dvoriti staru svekrvicu,
 Ni slušati mladu zaovicu,
 Već dosadi nad očima vezti,
 Čekajući gospodara Marka.“
 Ona misli da niko ne čuje,
 Al to čula mlada zaovica.
 Pa besidi mlada zaovica:
 „Oj starice stara moja majko.
 Još do danas ništa čuli nismo,
 Mi od naše mladane snašice.
 Al se danas penje na čardake,
 Pa je sama tiho besidila:
 Bože mili da dugih godina!
 Ne dosadi meni dvor metući,
 Dvor metući i vode noseći,
 Ni dvoriti staru svekrvicu,
 Ni slušati mladu zaovicu:
 Već dosadi nad očima vezti,
 Čekajući gospodara Marka.“
 „Muči ćuti drago dite moje,
 Bog će dati pa će Marko doći“.
 Istom oni u riči bijaše,
 Vodom jezde do tri šajke ladje.
 U prvoj je soko zakliktao,
 A u drugoj konjic zahrzao,
 A u trećoj zapivao Marko.

Majka Marka po grlu poznaje,
 Koliko ga biše ugledala,
 Još onliko prid njeg išetala.
 Ruke širi u lice ga ljubi,
 Marko majku u bijelu ruku.
 Al besidi Marko svojoj majki:
 „Oj starice stara moja majko,
 Šta si mi se tako pomladila?
 Mladja si mi nego što si bila,
 „A kako se nebi pomladila,
 Kad sam tebe s dobrim oženila.
 Još do danas ništa čuli nismo,
 Mi od naše mladane snašice,
 Al se danas penje na čardake,
 Pa je sama tiho besidila:
 Bože mili da dugih godina!
 Ne dosadi meni dvor metući,
 Dvor metući ni vode noseći.
 Ni dvoriti staru svekrvicu,
 Ni slušati mladu zaovicu.
 Već dosadi nad očima vezti,
 Čekajući gospodara Marka.“
 Al govori Marko svojoj majci;
 „Izvedi je stara mila majko,
 Izvedi je pred dvor na sunašce,
 Lipim ću je darivati darom,
 Kad je tebe staru dodvorila,
 A meneka mladog dočekala.“
 Izvela je stara mila majka,
 Izvela je pred dvor na sunašce.
 Veže Marko gjerdan oko vrata,
 Oko vrata trostruko dukata,
 Pa besidi staroj miloj majci:
 „Vodite je u bijele dvore,
 Konji hržu a junaci viču,
 Mlado ludo poplašit će mi se“.
 Subotica.

Ive Prčić.



6. Ljubino oko.

Dvi se zvizde priko neba vile:
 Zvizda zorna i zvizda danica.

Navile se na Jankove dvore,
 Gdi je majka svitovala Janka:

„A moj Janko moje dite drago,
 Sinoć te je oženila majka.
 Ojutros ti bila knjiga stigla,
 Da ti idješ caru u vojnike,
 Da vojuješ devet godinica,
 I desetu četiri miseca,
 A šta će ti tvoja ljuba Andja?„
 A Janko je majki besidio:
 „Ako j' ljuba roda čestitoga,
 Ona će me u dvoru čekati.“
 Pa je Janko besidio ljubi:
 „Boga tebi moja virna ljubo,
 Čekaj mene za devet godina,
 I desetu četiri miseca,
 Ja ću ići caru u vojnike,
 Ako li se ja natrag ne vratim,
 Udaji se za koga ti drago.“
 To je ljuba poslušala Janka,
 Čekala ga za devet godina,
 Samo nije četiri miseca,
 Udala se Andjelija ljuba.
 Čudan glasak osvanuo Janku.
 Janko idje caru gospodaru,
 Pa besidi vojevoda Janko:
 „Boga tebi care gospodare,
 Puštaj mene mom bijelom dvoru,
 Udala se Angjelija ljuba“.
 To se caru baš na žao dalo,
 Pušća Janka svom bijelom dvoru.
 Janko sedla svoga konja Doru,
 Pa on ide svom bijelom dvoru,
 Pa on ide medju vinograde.
 Kad je došo medju vinograde.
 Tude nadje ostarila starca,
 Bradu reže pa vinograd veže,
 Suze roni pa čokot zaliva.
 Božju mu je pomoć zazivao:
 „Božja pomoć ostarilo stari,
 Kaka te je nevolja izbila,
 Bradu režeš pa vinograd vežeš,
 Suze roniš pa čokot zalivaš?“
 „Bog pomogo neznani delijo,
 Kad me pitaš pravo ću ti kazat.
 Ja sam imo jednog sinka, Janka,

Otišo je caru u vojnike,
 Evo tomu već devet godina.
 Za Janka sam i zaboravio,
 Već mi žao moje snaje Angje;
 Sinoć su joj prstandžije bile,
 Još kroz časak pa će i svaatovi“.
 Kad je Janko razumio riči,
 On udara uvoga konja Doru
 Pa on ide svom bijelom dvoru.
 Kad je došo u bijele dvore,
 On ti idje gori na čardake.
 Kad je došo gori na čardake,
 Na čardaku sestrice Jelica,
 Vezak veze suzama poliva.
 Božju joj je pomoć zazivao,
 „Božja pomoć lipota divojko!
 Kaka te je nevolja izbila?
 Vezak vezeš suzama polivaš“.
 Al besidi sestrice Jelica:
 „Boga tebi neznani delija,
 Kad me pitaš pravo ću ti kazat:
 Imala sam jednog brata Janka,
 I očo je caru u vojnike.
 Za brata sam i zaboravila,
 Al mi žao moje snaje Angje
 Što će danas iz dvora izaći.
 Sinoć su joj prstandžije bile,
 Još kroz časak pa će i svaatovi“.
 Kad je Janko razumio riči,
 On silazi u bijele dvore;
 Prid dvorom je stara mila majka.
 Na studen se kamen naslonila,
 Studen kamen suzama poliva
 Božju joj je pomoć zazivao:
 „Božja pomoć ostarila stara!
 Kakva te je nevolja izbila,
 Na studen se kamen naslonila
 Studen kamen suzama polivaš?“
 A majka mu tiho odgovara:
 „Boga tebi neznani delija,
 Kad me pitaš pravo ću ti kazat.
 Imala sam jednog sina Janka,
 I očo je caru u vojnike,
 Za Janka sam već zaboravila,

Al mi žao moje snaje Angje,
 Što će danas iz dvora izaći,
 Sinoć su joj prstandžije bile,
 Još kroz časak pa će i svaatovi".
 Pa podvikne ostarila stara,
 Pa podvikne tanko glasovito:
 „Boga tebi moja snajo Angjo,
 Daj iznesi jednu čašu vina.
 Neka bude za Jankovu dušu.
 Ali ide njena snaja Angja,
 Ona nosi jednu čašu vina,
 Pa je daje ostariloj staroj,
 Al besidi ostarila stara:
 „Boga tebi delijo neznana.
 Evo vina za Jankovu dušu“.

Boga tebi moja snaja Angjo,
 Daj iznesi drugu čašu vina.
 Pa je podaj deliji neznanoj,
 Neka bude za Jankovu dušu".
 Nosi Angja drugu čašu vina,
 Pa je daje neznanom deliji:
 „Boga tebi neznani delija,
 Evo vina za Jankovo zdravlje".
 Pa s' okrene u bijele dvore,
 Pa zapiva tanko glasovito:
 „Bože mili na svemu ti hvala!
 Doletio soko iz visoka,
 Nije dao razoriti gnjizdo“.

Subotica.

Jela Jaramazović.



7. Zla i dobra sestra.

Hrani majka dvi kćeri jednake
 Jedno Fata a drugo Merina,
 Fata mlađa Merina starija
 Fatu prose svati od svakuda,
 A Merinu niko ni od kuda.
 Al besidi Merina divojka;
 „Ajde sele u zelenu goru
 Da beremo do dva stola ruža.
 Da kitimo naše bjele dvore.“
 Kad s nabrale do dva stola ruža,
 Al besidi Merina divojka:
 „Lezi sejo meni na kriocce
 Da ti seka u glavu zaviri.“
 To je Fata poslušala selu
 Pa je legla njojzi na kriocce.
 Trže nože Merina divojka,
 Zakla Fatu kao janje mlado,
 Ona biži bijelome dvoru.
 Kad u jutro bjeli dan osvane
 Dan osvane i sunce izađe,
 Idje Ive s kićeni svaatovi.
 Gavran gaće na jeli zelenoj:

„K meni k meni, kićeni svaatovi,
 Ovde vam je divojka zaklana.“
 Od svaatova to niko nečuje
 Al to čuo mladjan gjuvegija,
 Pa besidi mladjan gjuvegija;
 „Oj svaatovi draga braćo moja,
 Onaj gavran bez krvi ne gaće.
 Ako li je krvca od konjica,
 Mirišit će „majkinom dušicom.“
 Ako li je krvca od junaka,
 Mirišit će vinom i rakijom.
 Ako li je krca od divojke,
 Mirišit će tunjom i jabukom.“
 Kad su došli pod jelu zelenu,
 Leži Fata kano janje mlado.
 Od svaatova niko j' nepoznaje:
 Vinčan kume po bilome licu,
 Gjuvegija po zlatnom prstenu.
 Uzima je mladjan gjuvegija
 Pa ju meće na lake kočije,
 Pa ju nosi svom bijelom dvoru.
 Ličio ju devet godin' dana,

U liku je i čedo rodila.
 Al besidi nevestica Fata:
 „Oj Ivane mili gospodare
 Ženi Ive tvog brata rođena.
 Prosit ćemo Merinu divojku.“
 To je Ive poslušao Fatu
 Pa on ženi brata rođenoga,
 Oni prose Merinu divojku,
 Prosili je i izprosili je.
 Kad je došlo vrime od vinčanja,
 Ali idju kićeni svatovi
 Kad su oni u dvor odšetali,
 Piva Fata kamo lastavica:
 „Bože mili običnih dvorova!
 Kanda sam ja u njima odrasla.
 Alaj su mi obični čardaci,
 Kano da sam na njim vezak vezla.
 Kako mi drag stari prijatelju,
 Kano da mi rodjeni roditelj.
 Kako mi je mila prija moja.
 Kandar mi je draga majka moja.
 Kako su mi dragi svi pretelji,
 Kandar bi mi draga braća bili.
 Kako su mi drage mlade prije,
 Kan da bi mi sve snašice bile.
 Alaj mi je draga jetrvica,

Kan da mi je rođena sestrice.“
 Ni tom s' oni dosiit ne mogu,
 Uzimaju Merinu divojku,
 Pa je nose svom bijelom dvoru.
 Kad su oni odveli divojku,
 Svi svatovi sili užinati,
 Fata sidi ljulja muško čedo.
 Ona ljulja pa mu pismu piva:
 „Buji baji moje muško čedo,
 Šutra ć' baka u podjane doći,
 Svakome će po lip dar doneti,
 Meni rano pa i tebi neće.
 Da zna baka da ima unuka,
 Tananu bi košulju donela,
 Više zlata neg bijela platna.“
 Ona misli da niko neće,
 Al to čula Merina divojka,
 Skupi skute u bijele ruke,
 Pa pobiže priko polja ravna.
 Za njom trči Fatina sestrice:
 „Stan,' počekaj rođena sestrice,
 Stan počekaj uteći mi nećeš.
 Mislila si da si me zaklala:
 Bog je dao pa sam pribolila
 I tebi sam davno oprostila.“
 Subotica. Jela Jaramazović



8. Zavidna sestra.

Hrani majka dvi jednake sele;
 Star'ju Fatu, i mladju Verimu.
 Veri bilo devet godina,
 Prosilo je devet prosioca,
 I deseti Asanaga Ago.
 To je Fati vrlo žao bilo
 Te govori Verimici seli:
 „Hajde samnom, Verimice sele!
 Hajde samnom, u goru zelenu,
 Da beremo svakojakog cvića,
 Ponajviše rumene ružice:

Da slažemo tebi med darove.“
 To je Veri vrlo drago bilo,
 Ona idje u goru zelenu
 Pa nabere svakojakog cvića,
 Za najviše rumene ružice.
 Al besidi Fatimica sela:
 „Oj boga ti moja draga sele;
 Ja ću sisiti ovde na sunašce,
 Metni glavu na moje krilašce,
 Da te kitim svakojakim cvićem
 Za najviše rumenom ružicom.“

Tim se ričma Vera ne sićaše;
 Fata side doli na sunašce,
 Vera metne glavu na krilašce.
 Ne kiti je Fatimica sela,
 Ne kiti je rumenom ružicom,
 Već uzima od sablje noževe,
 Ona kolje Verimicu selu.
 Zaklala je al ne doklala je.
 Ostavi je u gori zelenoj
 A ona se dvoru povratila.
 Koliko ju majka ugledala,
 Toliko je prid nju išetala,
 „Oj boga ti moje dite drago,
 Da gdi ti je Verimica sela?“
 „Oj boga ti stara mila majko,
 Kad me pitaš pravo ću ti kazat:
 Naišo je Asanaga Ago,
 Pa je odno Verimicu selu.“
 Nije prošlo jedno malo vrime,
 Malo vrime i nedilja dana,
 Ali idje Asanaga Ago,
 Idje Ago s' svari po divojku.
 Kad je došo do gore zelene,
 Al u gori čudno gavran gače.
 Tad govori Asanaga Ago.
 „Stante svari, stante i družino;
 Ovd' u gori čudno gavran gače,
 Ovde ima divojačke krvi.“
 Kad je Ago u goru došao,
 On opazi Verimicu selu,
 Na pol mrtvu, u krvi ležeću.
 Pa on kida sa sebe rukave,
 Više zlata nego bila platna,
 Te on veže Veri oko vrata,
 Pa ju meće sebi na konjica
 Nosio je Aga Verimicu,
 Po likari devet godin' dana,

I po redu nastala deseta,
 U tom Vera i čedo rodila.
 Kad je prošlo niko jedno vrime,
 Jedno vrime i godina dana,
 Al besidi Asanaga Ago:
 „Boga tebi moja virna ljubo,
 Da ženimo mog brata mladjega,
 Da prosimo Fatimicu selu.“
 Rado Vera Agi odgovara:
 „Hajde Ago i meni je drago!
 Kad smo sestre nek smo i jetrve.“
 I zaprose Fatimicu selu,
 Kad je vrime do vinčanja došlo,
 Dovedoše Fatimicu selu,
 Dovedoše dvoru bijelomu.
 Sa majkom i s' svari dopraćenu.
 Al zapiva Verimica sela:
 „Bože mili, i mila Marijo!
 Alaj mi je nova snaša mila,
 Ko da bi mi moja sela bila.
 Kakva mi je stara prija duaga,
 Ko da bi mi mila majka bila
 Alaj su mi svi pretelji mili,
 Ko da bi mi svi rodjaci bili.“
 Toj se pismi niko nesićaše,
 Al se sili Fatimica sela.
 U tom s' Veri čedo razplakalo
 Te uzima svoje čedo malo,
 Čedo nija pa mu pismu piva:
 „Buji baji, čedo moje malo.
 Ujtru ć' baka u pohode doći,
 Svakome će lip darak doneti,
 A unuku neće ni jabuku.
 Nezna baka da ima unuka,
 Ni tetica da ima sestricu.“
 Subotica.

Milka Romić.



9. Sestra nevera.

Lov lovili Horjadinski momci
 I med njima Horjadin vojvoda
 U srid zime kada nije vrime.

Do podne njim lipo sunce sjalo
 A od podne snig njim dodijavo.
 Al besidi Horjadin vojvoda:

„Da jezdimo Bogdanovoj crkvi,
 Da cipamo stole i oltare,
 Da se živi nagrijemo ognja“.
 Kad su došli Bogdanovoj crkvi,
 Ali crkva puna divojaka.
 Svaki hvaća po jednu divojku,
 A Horjadin Bogdanovu selu
 Pa ih meću za se na konjica
 Pa ih nose svome dvoru bilom.
 Glas dopade Potulić Bogdanu,
 Da j' Horjadin odnio mu selu,
 Po imenu Jelicu sestricu.
 Al besidi Potulić Bogdane:
 „Peci majko šećernih kolača,
 Da ja idem seli u pohode“.
 Peče majka šećernih kolača
 Ode Bogdan seli u pohode.
 Kad je stigo Horjadinom dvoru,
 Horjadin je u lov otišao,
 Jelica mu kod dvora ostala.
 Bogdana je lipo dočekala,
 Iznosi mu vino i rakiju;
 U obadva bendžiluka miša.
 Zaspao Bogdan, kano janje ludo.
 Na ruke mu gvoždje zaklopila
 Pa pogleda iz lova vojvodu.
 Al eto ti Horjadin vojvode
 Iz lova se natrag povratio,
 Ali nije ništa ulovio.
 Jelica je prid njeg išetala
 Pa je njemu 'vako govorila:
 „Vazdan loviš po zelenoj gori,
 Opet nisi ništa ulovio!
 Ja sam tebi lova ulovila,
 Ulovila Potulić Bogdana,
 Pa eno ga gdi okovan spava“.
 Al besidi Horjadin vojvoda:
 „Ustaj šure da pijemo vina!“
 Kad se trže Bogdan iza sanku,
 Pa kad vidi šta učini sela,
 Uzdano iza svega glasa:
 „Ajme meni do Boga miloga!“
 Vojvodi je Jela besidila:
 „Ne gledaj ga, da ti se ajmeči

Već ga kolji kao janje malo“.
 Al besidi Potulić Bogdane:
 „Ne kolji me zete životinjski,
 Već me metni na konja mojega
 Pa me nosi u zelenu goru
 Pa mi tamo ti osici glavu,
 Da junački u gori poginem“.
 Vojvoda ga na to poslušao.
 Vojvodi je Jela besidila:
 „Kad Bogdanu ti osičeš glavu
 Strvinu mi nemoj donositi;
 Nek se hrane orli i gavrani“.
 Al besidi Potulić Bogdane:
 „O moj zete Horjadin vojvoda,
 Popusti mi moju livu ruku,
 Da ja skinem zelenu dolamu
 Da dolamu nepoštrapam krvlju,
 Da ostavim mojim sestricima,
 Po čemu će spominjati ujka“.
 Privari se Horjadin vojvoda,
 Popusti mu malo livu ruku,
 A desnu mu i Bog popustio.
 Kad se Bogdi popustile ruke,
 On se hvaća mača junačkoga
 Na vojvodu juriš učinio.
 Kako ga je lako udario
 S crnom ga zemljom sastavio,
 Pa on jaši konja vojvodina,
 A njegovog vodi u povodu.
 Iz daleka Jela opazila
 Da se Bogdan natrag povratio
 Ona biži u zelenu goru,
 Al je i nju Bogdan dostignuo:
 „Stani malo svitovna neviro!“
 Kako ju je lako udario,
 Popole je selu prisjekao,
 Ostavio u zelenoj gori,
 Da je jidu orli i gavrani,
 A on ode dvoru bijelome.
 Daleko ga ugledala majka,
 Malo bliže prid njeg išetala:
 „Zdravo da si moj sine Bogdane!
 Šta ti radi sestra Jelica?“
 Odgovara Potulić Bogdane:

„Sa rukama crnu zemlju miri,
Zemlju miri dosta joj široka:
Sa očima sela nebo miri
Nebo miri dosta joj visoko“.

Kad to čula ostarila majka,
Mrtva stara crnoj zemlji pala.
Subotica.

Ive Prčić.



10. Damjanova ljuba.

U Omera, više Sarajeva,
Zelena mu gora oko dvora,
I u dvoru zelena livada,
Na livadi divno kolo igra
I u kolu Damjanova ljuba.
Sve je kolo glavom nadvísila,
A lipotom kolo zaniжела.
Progovara iz kola Nikola:
„Pokri lice Damjanova ljubo,
Danas će ti Damjan poginuti,
Sa tvojega bijeloga lica.“
Jošte oni u riči bijahu:

Puče puška iz zelenog luga,
Pa ubije u kolu Damjana.
Damjan pade a ljuba dopade;
Pa besidi Damjanova ljuba:
„Oj Damjane, moje jarko sunce,
Skoro si me mladu obasjao,
Ali zalud kad me grijat nećeš.“
Mrtva glava na to progovara:
„Ljubo moja pitoma ružice,
Skoro si mi lipo procvatala,
Ali zalud, kad me kitit nećeš...“
Subotica. K. Romić.



11. Junačka oklada.

Vino pio Kaica Radoja
Vino pio s janjičari turci;
Vino pio za nedilju dana.
U vinu se Kajo okladio,
Okladio s janjičari turci.
Njemu vele janjičari turci,
„Ima hoda do bila Krakova
Ima hoda i nedilju dana.“
Al besidi Kaica Radoja:
„Istina je janjičari turci,
Lošom konju i lošom junaku.
Al menika i mom barni malom,
Za dan otić pa i natrag doći.“
Al beside turci janjičari:

„Bogom brate Kaica Radojo,
Ako odeš do bila Krakova,
Za dan odeš pa i natrag dodješ,
Daćemo ti naše dvore bile,
I u dvoru naše bule mlade;
Za dan odeš pa natrag ne dodješ,
Daćeš nama tvoje dvore bile,
I u dvoru Angjeliju ljubu.“
Tu se Kajo tvrdo okladio,
Okladio, ruku uvatío.
Pa on ode dvoru bijelome.
Ljuba njega zove večerati:
Hajde Kajo sa mnom večerati!
Kajo ćuti ništa ne besidi,

Samo sloji grozne suze lije,
 Al' besidi ljuba Andjelija:
 „I do sad si s turkom vina pijo,
 Ali nisi suzâ ti ronio.“
 Al' besidi Kaica Radoja:
 „Dok ti kažem Ljubo Andjelijo,
 Nećeš ni ti ljubo večerati,
 Već ćeš samnom suze prolivati.
 Sad sam pijo s janjičari turci,
 I šnjima se okladio tvrdo,
 Okladio, ruku uvio;
 Ako odem u Krakovo bilo,
 Za dan odem pa i natrag dodjem,
 Da mi dadu njeve dvore bile
 I u dvoru njeve bule mlade.
 Ako odem u Krakove bile,
 Za dan odem pa natrag ne dodjem.
 Da njim dadem moje dvore bile
 I u dvoru tebe Andjeliju.“
 Kad je ljuba riči razumila,
 Stere ljuba mekane dušeke,
 Pa besidi Kaici Radoji.
 „Ja ću tvoga barnu nazobiti“.
 Triput ga je zobom nazobila
 I kopite rakijom oprala.
 Kad u jutru jutro osvanulo,
 Osvanulo sunce ogranulo,
 Al' evo ti janjičari turci,
 Bit ćeš naša Kaicina ljubo,
 Neće Kajo na večeru doći.
 Al' besidi ljuba Andjelija:
 „Idj' l' otale janjičari turci,
 Još moj Kajo na dušeku spava.“
 Ode ljuba Kaici Radoji:
 „Ustani der, Kaica Radoja,
 Nedaj tvojih bijelih dvorova
 Ni menekar ljube Andjelije!“
 Ustade ti Kaica Radoja,
 Pa s umijo, Bogu pomolio,
 Pa se baca na ramena barni,
 Uprav ode bilome Krakovu.
 Kad je došo pod Krakovo bilo.
 Biljarice tude bile platno.
 Al' besidi Kaica Radoja:

„Oj Boga vam mlade biljarice,
 Je l' zvonilo u Krakovu podne,
 Jel vikala u džamiji džama?“
 Al' beside mlade biljarice:
 „Nij zvonilo podne u Krakovu,
 Nit vikala u džamiji džama.“
 Ode Kajo do novoga hana,
 Prid hanom je uslavio barnu,
 Pa povika iz hana handžiju:
 „Daj handžija iznesi mi vina.“
 Iznese mu jednu kupu vina.
 Brkom maknu Kaica Radoja,
 Brkom maknu kupu vina smaknu.
 Pa se maši u džepove rukom,
 Pa izplati handžiji za vino.
 Al' zazvoni podne u Krakovu,
 I zavika u džamiji džama.
 Sotim s Kajo natrag povratio.
 Kad je došo u zelenu goru,
 Tu mu mali barna malaksao.
 Tu mu barnu pina poduzela,
 Polak bila a polak krvava.
 Bog nanese mlade patrijare,
 Govori im Kaica Radoja:
 „Vi ste mnogo prošli bilog svita,
 Ne bil znali momu konju lika.“
 Al' beside mladi patrijari:
 „Sadj' junače ti s tvoga konjica,
 Pa protari malo zaušnjake,
 I povedi malo u napredak,
 Još će konju veća snaga doći.“
 Sadje Kajo sa svojega barne,
 Protare mu malo zaušnjake,
 I povede malo u napredak
 Još je barni veća došla snaga.
 Side Kajo na svojega barnu,
 Pa on jezdi dvoru bijelome.
 Kad je sunce prid zahodom bilo,
 Al' evo ti janičari turci,
 Pa beside Kaicinoj ljubi;
 „Spravljaj nama Kaicina ljubo,
 Spravljaj nama gospodsku večeru.
 Neće Kajo na večeru doći.“
 Al' besidi Kaicina ljuba:

„Idj t' otale janjičari turci,
Još je rano i visoko sunce
Još će Kajo na večeru doći.“
Istom oni riči razdilili,
Al zahrza konjic barna mali,
I evo ti Kaice Radoje,
Al beside janjičari turci:

„Jesil dao Kaica Radoja,
Jesil dao barnu za žerava?.“
Al beside Kaica Radoja:
„Nisam dao barnu za žerava,
Al mi barnu pina poduzela,
Polak bila a polak krvava.“
Subotica. Ivan Prčić.



12. Ljubav dositna.

Kad se ženi Omer Dželebija,
Pa on prosi Anku Smederanku,
Anku prosi Anka poći neće,
Dok ne vidi Omerove dvore,
I Omera kako konja jaši.
Kad je malo vrime poodmaklo
Opravlja se Anka Smederanka,
Opravlja se u ruvo junačko.
Ona jaši konja od mejdana,
Ona ode Omerovom dvoru.
Kad je došla na Smeder-kapiju,
Oštro Anka svoga konja javlja,
Iz kopita živa vatra siva
A iz nosa modar plamen suče.
Kad je došla Omerovom dvoru,
Tute Anku sluge dočekale;
Konja vode doli u podrume,
Omer Anku gori na čardake.
Kad su oni malo besidili,
Besidili vina s ponapili,
Al beside Anka Smederanka:
„Oj Boga ti Omer Dželebija.
Spravljaj nama gospocku večeru,
Što će biti i meni i tebi“.
Čudio se Omer Dželebija.
Pa beside svojoj staroj majci:
„Bože, majko čuda golemoga,
I dosad su gosti dolazili,
Al mi nisu večeru iskali“.
Kad je Omer s Ankom večerao,

Besidila Anka Smederanka:
„Steri Omer mekane dušeke,
Jedne meni a jedne i tebi“.
Čudio se Omer dželebija,
Pa beside svojoj staroj majci:
„Bože majko čuda golemoga,
I dosad su gosti dolazili,
Al mi nisu na konak ostali“.
Kad u jutru jutro osvanulo,
Besidila Anka Smederanka:
„Spremaš konja i moga i tvoga,
Pa me prati do Smeder kapije“.
Kad su konji bili pospremani,
Usidoše dva dobra konjica,
Pa odoše do Smedera grada,
Kad su došli spram Smeder-kapije
Al beside Omer Dželebija:
„I ja sam se junak oženio,
I divojku ode isprosio,
Ali sam je tužan ostavio“,
Al beside Anka Smederanka:
„Zašto si je tužan ostavio?“
„Kad su mi je troji nakudili.
Prva j' mana što s' ju nakudili,
Da joj glava leži na uzglanci;
Druga j' mana što s' ju nakudili,
Da 'na često ruvo prominjiva;
Treća j' mana što s' ju nakudili,
Da joj glava vikom na pendžeri“.
Al beside Anka Smederanka:

„Ako j' glava leži na uzglanci,
Ona j' sama pa je mazi nana.
Ako česlo ruvo prominjiva,
Ona ima pa ga prominjiva.
Ako j' glava vikom na pendžeri,
Ona gleda oće l' Omer doći.
Oće l' doći Omer sa svatovi“.
To izreče pa u grad uteče.
Omer ode dvoru bijelome,

Pa on kupi kićene svačove,
Pa on ode dovesti divojku,
Kad su došli, doveli divojku,
Anka sila pa se zamislila.
Al besidi Omer Dželebija:
„Jesu l' gosti moja stara majko?
Jelu l' gosti što su sinoć bili...“
Sad su sili pa se zamislili.
Subotica. **Ive Prčić.**



13. Žena izbavi muža.

Lov lovio Boško Rajkoviću.
Ispod dvora od Kostura Jova,
Lov lovio u nedilju mladu.
Uhvati ga od Kostura Jovo,
Pa ga baca na dno u tavnicu.
Kad to čula Boškovljeva ljuba
Da joj Boško na dnu u tavnici,
U tavnici od Kostura Jove,
Ona idje svojoj staroj majki:
„Daj mi majko konja babe moga;
I daj meni babino odilo,
I daj meni babino oružje,
I daj meni babinu dolamu.
Ja ću ići Boška izbaviti“.
Sotim ode Boškovljeva ljuba,
Pa oblači babino odilo,
Pripasuje babino oružje,
I zagrće babinu dolamu.
Tursku čavlu svija oko glave,
Ponda jaši konja babe svoga
Onda idje svojoj staroj majki:
„Bi l' poznala moja stara majko
Bi l' poznala da sam ženska glava?“
Al joj stara odgovara majka:
„Ni po čemu moje dite drago,
Već po jednoj babinoj dolami“.
Sotim ljuba konja okrenila.
Ona jezdi Jovinome dvoru.

Oštro svoga konja naljutila,
Iz kopita živa vatra siva,
Iz nozdrva modar plamen liže.
Tako došla Jovinome dvoru,
Tako svoga konja ugonila.
Iztrčale Jovanove sluge,
Sluge joj se do zemlje klanjaju.
Al besidi njim Boškova ljuba:
„Božja pomoć Jovanove sluge,
Je l' kod dvora od Kostura Jova?“
Besede joj Jovanove sluge:
„Kod dvora je od Kostura Jova,
Al je Jovo počeo užinati.
Pa sad neće napolje izaći.“
Al veli njim Boškovljeva ljuba:
„Pozdravite od Kostura Jovu,
Nek mi omah napolje izadje.
Ja sam poslat od cara turskoga.“
I odoše Jovanove sluge,
Pa kazuju od Kostura Jovi,
„Pozdrav tebi od Kostura Jovo,
Došlo j' jedno ture golobrado.
Od samoga cara poočima,
Da mu oma na polje izadješ.“
Kad izašo od Kostura Jovo,
Ljuba mu se do zemlje poklanja:
„Pozdrav tebi od Kostura Jovo,
Od našega cara poočima,

Da mi pustiš iz tavnice roblje,
 Pa da tiram caru čestitome.“
 Al besidi od Kostura Jovo:
 „Sve ti mogu popušćati roblje;
 Al nemogu Boška Rajkovića,
 Što j' lovio u nedilju mladu.“
 Al besidi ture golobrado:
 „Rad njega me za najviše šalje.
 Privari se od Kostura Jovo,
 Pa joj pušti iz tavnice roblje.

I pušli joj Boška Rajkovića,
 Pa da tira caru čestitome.
 Tirala ih ljuba Rajkovića,
 Tirala ih do zelene gore;
 Kad su došli u zelenu goru,
 Besidi njim Boškovljeva ljuba:
 „Idj'te roblje, koji kuda znate,
 Ja ću s Boškom našem dvoru bilom.“
 Subotica.

Ive Prčić.



14. Vira i nevira.

Lov lovio Pletikosa Marko
 Izpod dvora Zavisovoj vojvode,
 Opazi ga Zavisova ljuba
 Pa ga manu svilenom maramom:
 „Dodji meni na večeru Marko
 Nij' kod dvora Zavisovoj vojvoda
 Oč'o j' Zavis prigledati vojsku,
 Pa se neće natrag povratiti“.
 Besidi joj Pletikosa Marko:
 „Pričekaj me Zavisova ljubo,
 Dok sakupim hrte i sokole,
 Hrte moje iz zelene gore,
 Sokolove iz oblaka gornjih“.
 Kupi Marko hrte i sokole,
 Pa on ode Zavisovoj ljubi.
 Lipo ga je ljuba dočekala
 I spravila gospocku večeru.
 Kad je ljuba s Markom večerala,
 Besidila Zavisova ljuba:
 „Bogam tebi Pletikosa Marko,
 Je l' u vašoj zemlji taki adet:
 Ko s kim sidi ladno pije vino,
 Da taj sofim u ložnicu idje?“
 Odgovara Pletikosa Marko:
 „U našoj je zemlji taki adet:
 Gdi junaci ladno piju vino,
 Tamo ženske ne dolaze glave“.

Istom oni riči razdilili,
 Al eto ti Zavisovoj vojvode,
 Zavis se natrag povratio.
 Al izlazi ljuba prid Zavisom,
 Prid Zavisom ljuba uplakana,
 Pa besidi ljuba Angjelija:
 „Gdi si dosad Zavisovoj vojvodo?
 Tu je došla neznana delija,
 Pa menekar u ložnicu zove“.
 Kad je uš'o Zavisovoj vojvoda,
 I vidio Pletikosu Marka,
 Tad besidi Zavisovoj vojvoda:
 „Tu si kujo Pletikosa Marko,
 Što si moju rascvilio ljubom?“
 Odgovara Pletikosa Marko:
 „Nisam ljubom zvao u ložnicu,
 Ljuba j' sama u ložnicu zvala“.
 Al besidi Zavisovoj vojvoda:
 „Lako j' tebi Marko privariti,
 Privariti i mlado i ludo“,
 Al besidi Pletikosa Marko:
 „Moja ljuba i mlada i luda,
 Al je niko privariti neće“.
 Al besidi Zavisovoj vojvoda:
 „Daj ti meti sve tvoje odilo,
 I daj meni tvojega konjica
 Da ja idejm tvome dvoru bilom“.

Ja ću tvoju ljubav privariti . . .“
 Daje Marko sve svoje odilo,
 I daje mu svojega konjica,
 Ode Zavis Markovome dvoru
 Markova ga ugledala ljuba.
 Pa besidi tananoj robinji:
 „Oprosti me od ove sramote,
 Ja ću tebe od teškoga roblja
 Odud idje nepoznat delija:
 Po odilu rekla b' da je Marko,
 A po brku Zavis vojevoda.“
 Poslušala je mlada robinjica.
 Ona j' maže bilim i rumenim,
 Pa oblači u svoje odilo,
 I daje joj s rukuh prstenove.
 Pa besidi tananoj robinji
 „Konja primaj kanda ga ja primam
 Al ne veži gdi se Markov veže,
 Već ga veži, gdi s' gostinski vežu,
 Ako j' Marko on će tebe karat,
 Ako j' Zavis ni siliti se neće.
 Kad mu staneš krevet namišćati
 Ne meći mu jorgan po jorganu
 Već mu meći jastuk po jastuku
 Ti mu steri gostinske dušeke
 Ako j' Marko, on će tebe karat,
 Ako j' Zavis ni siliti se neće.“
 U to doba Zavis vojevode
 Konja prima tanana robinja,
 Ne prima ga ko mlada robinja
 Već ga prima ko Markova ljuba
 Ne veže ga gdi se Markov veže,
 Već ga veže gdi s' gostinski vežu.

Al se Zavis ni silio nije.
 Kad je stala dušeke sterati
 Stere njemu gostinske dušeke,
 Al se Zavis ni silio nije.
 Kad su oni legli u ložnicu,
 Al besidi Zavis vojevoda:
 „Pruži ruku Angjelijo ljubo.“
 Privari se tanana robinja
 Ona pruži svoju desnu ruku
 Manu sabljom Zavis vojevoda
 Osiče joj pri ramenu ruku
 Pa on jaši konja Markovoga,
 I on ode svome dvoru bilom.
 Nosi ruku tanane robinje
 Pa je daje Pletikosi Marku.
 Uze ruku Pletikosa Marko
 Pa besidi Zavis vojevodi
 Istina je Zavis vojevoda
 Prstenovi jesu moje ljube
 Al je ruka tanane robinje.
 Al besidi Zavis vojevoda
 Kad je ruka tanane robinje,
 Da idjemo u polje široko,
 Da junački mejdan podilimo.
 Glas dopade do Markove ljube,
 Da će ići na mejdan junački
 Ona veli Vaistini slugi:
 Sedlaj konja Vaistina slugo
 Tebi tiču meni lastavicu
 Da idjemo u polje široko
 Da vidimo hoćel izgubiti,
 Izgubiti Marko rusu glavu.
 Subotica. Ive Prčić.



15. Kušnja.

Sinoć majka oženila Janka
 Ojutros mu bila knjiga stigla,
 Car poruči da idje u vojsku,
 Da s brez Janka vojevat nemore.

Ostade mu ljuba neljubljena
 Ni bijelim darom ne diljena
 Pa je Janko svitovao ljubav:
 „Čuvaj ljubo moje dvore bile

I u dvoru nekog Nenada,
 Čuvaj ljubo za devet godina
 Ako li ti desete ne dodjem
 Udaji se za koga ti drago
 A kad slaneš u rod odlaziti,
 Nenada ćeš za ruku voditi
 A kad staneš u rodu siditi,
 Nenada ćeš u krilu držati.
 Kad je prošlo tom devet godina
 I deseta poredu nastala
 Oblači se Janko u arapsko
 Pa on idje svome bilom dvoru
 Te on gazi zelenu livadu.
 To vidila ljuba Angjelija
 Ona šalje nekog Nenada:
 „Idi kaži nekakom Nenade
 Idji kaži crnom arapinu,
 Nek ne gazi zelenu livadu,
 Bog će dati, pa će Janko doći“.
 Al besedi crni arapine:
 Idji kaži snahi Angjeliji
 Neka spravi gospocku večeru
 Arapin će na večeru doći.
 Ljuto snahu zabolila glava
 Od strahote crnog arapina
 Kad u veče došo arpine:
 Spravi snaha gospocku večeru
 Samo nije snjima večerela
 Al besidi crni arapine:
 Zašto snaha snama ne večera?
 Al besidi nekakom Nenade:
 Ljutoj' snahu zabolila glava
 Od strahote crnog arapina.
 Al besidi crni arapine:
 Idji kaži snahi Angjeliji
 Popali ću sve Jankove dvore
 Ako neće s nama večerati
 Ode kazat nekakom Nenade:
 Hajde snaho s nama večerati
 Jer besidi crni arapine
 Da ć' popalit sve Jankove dvore
 Ako nećeš s nama večerati.
 Al besidi snaha Angjelija:
 „Neka pali sve Jankove dvore

Bog će dati, pa će Janko doći
 Još nemogu s vama večerati.“
 Ode natrag nekakom Nenade
 Pa besidi crnom arapinu:
 Kazala je snaha Angjelija
 Neka pališ sve Jankove dvore
 Još ne može snama večerati.
 Al besidi crni arapine:
 Idji kaži snahi Angjeliji
 Ako neće s nama večerati
 Zaklaću joj nekog Nenada.
 Plaćuć ode nekakom Nenade:
 Hajde snaho snama večerati
 Jer besidi crni arapine
 Ako nećeš s nama večerati
 Da ć' me zaklat nekog Nenada.
 Ode snaha snjima večerati
 S livom rukom zaklonila lice
 A s desnicom s njima večerala.
 Al besidi crni Arapine:
 Oj Boga ti nekakom Nenade
 Kad je snaha u rod odlazila
 Jel i tebe za ruku vodila?
 Kad je snaha u rodu sidila
 Jeli tebe na krilu držala?
 Al besidi nekakom Nenade:
 Kad je snaha u rod odlazila
 I mene je za ruku vodila
 Kad je snaha u rodu sidila
 I mene je na krilu držala.
 Al besidi crni arapine:
 Digni vince da ti vidim lice
 Jer ja nisam crni arapine,
 Već ja jesam vojevoda Janko
 Skida Janko arapsko odilo
 Sine Janko, kano sunce žarko
 Pa se maša u džepove rukom
 Pa izvadi trideset dukata
 Pa ih daje ljubi Angjeliji:
 Na ti tjubo trideset dukata
 Pa ti niži gjerdan oko vrata,
 Kad si moje sačuvala dvore
 I u dvoru nekog Nenada.
 Subolica. Ive Prčić.

16. Snaja i diver.

Dva su brata u milosti rasla:
 Jedno j' Grujo, drugo Tatomire.
 Tatomiru Grujo besidio:
 „Hajde brate, u goru idjimo,
 Da se i mi s ljubom oženimo.“
 Tatomir je Gruji govorio:
 „Nemoj ići brate moj rodjeni;
 Ljube će nas mlade omraziti.“
 Al to Grujo haje i nehaje,
 Već on ode u goru zelenu
 Pa se mladjan s ljubom oženio.
 Nije prošlo ni tri biela dana,
 A ljuba će Gjuri besediti;
 „Ti odili brata Tatomira,
 Jer ja neću s njime večerati.“
 „Kako ću ga tužan odiliti:
 Kad ga karam, zasrdit se neće.“
 Gruji ljuba, 'vako besidila:
 „Ti donesi groše i dukate,
 Pa ti dieli groše i dukate:
 Sebi po dva, njemu po jednoga.“
 Tatomiru vrlo pravo bilo,
 Pa je svome bratu besidio;
 „Tako, brate, tako i valjade;
 Jer u tebe i ljuba imade,
 A s ljubom ćeš čedo poroditi,
 A u mene nigdi nikog nema,
 Osim tebe, brata rodjenoga:
 I ti jedan, od sebe me dieliš“
 To je Gruji vrlo žao bilo,
 Pa je opet pomišao blago,
 Nije prošlo ni tri biela dana,
 A ljuba je Gruji besidila:
 „Ti odili brata Tatomira,
 Jer ja neću s njime večerati!“
 „Kako ću ga tužan odiliti,
 Kad ga karam, rasrdit se neće.“
 „Ti pokupi konje i volove
 Pa ti dieli konje i volove:
 Tebi po tri, bratu po jednoga.“
 Tatomiru i to pravo bilo:
 „Tako brate, tako i valjade.

Jer u tebe i ljuba imade,
 A s ljubom ćeš čedo poroditi
 A u mene nigdi nikog nema,
 Osim tebe, brata rodjenoga;
 I ti jedan, od sebe me dieliš!“
 To je bratu vrlo žao bilo,
 Pa je opet pomišao blago.
 Nije prošlo ni tri biela dana,
 A ljuba je Gruji besidila:
 „Ti odili brata Tatomira,
 Jer ako ga odiliti nećeš:
 Ja ću sebi smrti učiniti.“
 „Kako ću ga, tužan odiliti:
 Kad ga karam, rasrdit se neće.“
 „Ti ga vodi u goru zelenu,
 Pa ga kolji, kano janje mlado.“
 On besidi bratu Tatomiru:
 „Sedlaj konja i moga i tvoga,
 Da idjemo u zelenu goru,
 Da vidimo mi naše livade.“
 To je bratu vrlo drago bilo,
 Pa je konje brzo osedlao.
 Oni idju u zelenu goru.
 Al besidi Grujo Tatomiru:
 „Odmakni se brate moj rodjeni,
 Vrlo mi se sablja zaigrala.“
 Al to bratac haje i nehaje,
 Već se bratu većma približaje.
 Sama mu se sablja zaigrala,
 Sieće bratu u remenu ruku.
 Kada vidi, pristrašeno, Grujo,
 Da j' ranio brata rodjenoga,
 On pobiže u goru zelenu.
 Al se brzo najrag povratio,
 Jer ga ljuto guja saletila.
 Kad je reko: jao moja majko!
 Mal' mu nije sav mozag izpila.
 Kad je reko: jao moja ljubo!
 Mal mu nije oči iskopala.
 Kad je reko: jao Tatomire!
 Odma ga se guja okanila.
 On se brzo natrag povratio,

Pa on dere sa sebe rukave,
 Pa zavija bratu rane jidne.
 Al besidi bolan Tatomire:
 „Ne čin' kvara, ne deri rukava:
 Ljuba će te i u domu karat.“

Za to Grujo haje i nehaje,
 Već zavija gorke rane jidne,
 Pa ga diže sebi na konjica,
 U krilu mu dušu ispustio.
 Subotica. M. Prčić.



17. Snaja i zaova.

Dva su brata selu milovala,
 Od mila je na pazar vodili,
 Od mila joj nože kupovali.
 Seli Jeli nože od hiljade,
 Pavlovici ni od po hiljade.
 To je njojzi vrlo žao bilo.
 Ona ide mlađoj jetrvici:
 „Oj boga ti, moja jetrvice:
 Jel ti znadeš gdi *omraza* raste?“
 Al besidi Pavli jetrvica:
 „Baš da znadem, nebi ti kazala.
 I mene su braća milovala,
 I mene su na pazar vodila!
 Pavlovici s' to na mržnju dalo.
 Ona misli, pa se i namisli,
 Kako selu s braćom da omrazi.
 Rano rani mlada Pavlovica,
 Još za rana, pa večeru daje.
 Za večerom u ložnicu šalje,
 Za najprije jedinicu selu.
 Pavlovica, kad je opazila,
 Da se sela sanku pripustila,
 Ona krade seline noževe,
 Pa zakolje hrta i sokola.
 Kad u jutro bieli dan svanuo,
 Ona ide Pavlu gospodaru:
 „Evo tebi Pavle gospodare,
 Evo tebi tvoje mile sele:
 Zaklala ti hrta i sokola.“
 Na to Pavle tiho odgovara:
 „Neka, neka: nek se sela mazi!“
 Pavlovici to nepravo biše.

Opet rani mlada Pavlovica,
 Još za rana te večeru daje.
 Za večerom u ložnicu šalje,
 Za najprije jedinicu selu.
 Ona krade seline noževe,
 Pa zakolje konja najboljega.
 Kad u jutro bieli dan svanuo,
 Ona ide Pavlu gospodaru:
 „Evo tebi, Pavle gospodare,
 Evo tebi tvoje mile seje:
 Zaklala ti konja najboljega!“
 Na to Pavle tiho besidio:
 „Neka, neka: nek se sela mazi!“
 Pavlovici vrlo mučno biše,
 Što nemože selu da omrazi.
 Ona krade seline noževe,
 Pa zakolje čedo u kolievki.
 Kad u jutro bieli dan svanuo,
 Ona ide Pavlu gospodaru:
 „Evo tebi tvoje mile sele:
 Zaklala ti čedo u kolievki...“
 To je Pavlu vrlo teško bilo.
 On otiđe svojoj miloj seli:
 „Oj boga ti moja mila sele!
 Što s' zaklala hrta i sokola,
 Te još nuz to konja najboljega:
 To ti, sele, od sveg srca praštam.
 Al zašto si čedo u kolievki?!“
 Na to sela bratu odgovara:
 „Nisam, brate, života mi moga!
 Ako mi se, brate ne viruješ
 Time veži konjma na repove,

Raskidaj me na četir čerega!“
 Što je rekla, to joj učiniše.
 Kad su selu konji raskidali,
 Gdi je seli kaplja krvi pala:
 Svagdi joj se svića užizala.
 Gdi je seli desna ruka pala:
 Tamo joj se oltar saziđao.
 Gdi je sela sa svim tilom pala:
 Tamo joj se crkva saziđala.
 A iz crkve nešto progovara:
 „Bolovala, mlada Pavlovica,
 Bolovala devet godina!
 Nit hodila, niti zdrava bila,
 Koja s' mene s bratom omrazila...“
 Kad je prošlo devet godin' dana,
 Pavlovici bola dodijala.
 Ona veli Pavlu gospodaru:
 „Oj boga ti Pavle gospodare,
 Skuj ti meni kola od olova

I uhvati dvanaest volova,
 Pa me nosi u selinu crkvu,
 Nebi li se bole oprostila.“
 Poškripnuše kola od olova,
 I dreknuše dvanaest volova,
 Oni nose bolnu Pavlovicu.
 Oni crkvi, crkva od njih dalje.
 Kad već crkva do vode dobiže,
 A vrata se sama olvoriše,
 Pak iz crkve nešto progovara:
 „Bolovala, mlada Pavlovice,
 Bolovala još devet godina!
 Iz kostiju trava iznicala,
 A iz zubi otrov čemerika.
 Iz grla ti jezer-voda tekla,
 I na vodi čedo u kolievki,
 I pod glavom selini noževi,
 A na prsi ruke materine...“

Subotica.

M. Prčić.



18. Snaja i svekrva.

Sio Ive večerati s majkom,
 Ljuba mu je sjajnim lučem sjala.
 Izgori joj lučin do ručice,
 Pa joj pade Ivi na kolina.
 Majka vidi a Ive ne vidi.
 Al besidi Ivanova majka:
 „Oj Ivane moje drago lane,
 Hoće kuja da te živog spali!“,
 On uzima lake buzdovane,
 Pa udara svoju virnu ljublu.
 Kako ju je lako udario,
 Tri joj bila zuba jest izbio,
 Četvrti joj u grlo otišo.
 Ona s' penje gori na čardake,
 Pa uzima ogledao sjajno,
 Pa ogleda svoje bilo lice:
 „Moje lice, al si pogrubilo...“
 Tako bilo Ivi i Ivinoj majki.“

Ona misli, da niko ne čuje,
 Al to čula Ivanova majka,
 Pa besidi Ivanova majka:
 „Oj Ivane, moje drago lane,
 O'šla kuja gori na čardake
 I uzela ogledalo sjajno,
 Pa ogleda svoje bilo lice:
 Moje lice što si pogrubio,
 Tako bilo Ivi i Ivinoj majki.“
 On uzima svoju britku sablju,
 Pa se penje gori na čardake,
 Pa udara svoju virnu ljublu,
 Udara je po tankom pojasu.
 Kako no ju lako udario,
 Na sablji joj čedo iznijao.
 On ga meće u maramu bilu,
 Pa ga nosi svojoj staroj majci:
 „Oj starice, stara moja majko,

Evo, majko, zelene jabuke,
 Uzabrane, a nesazrijane,
 Zagrižene, a nepojidene,
 Kad joj nisi dozrijati dala.
 A kad nema Angjelije ljube

I kad nema zelene jabuke,
 Neka nema ni mene jadnika.“
 Trže nože od svilen-pojasa,
 Pa udari sebe u srdašce.
 Subotica Jela Jaramazović.



III. RODITELJSKA SAMOVOLJA.

1. Nikolina ženidba.

Ženi majka jedinka Nikolu,
Isprosila s daleka divojku,
Tri je dana priko polja ravna
A četiri priko gore čarne.
Lipe mu je svate sakupila;
Lipe svate, sve mlade, junake.
Pod junake sve konje trećake,
Pod Nikolu konja četvrtaka.
Još dvojicu s njime opravila,
Da Nikolu nepoznadu vile,
Baš te vile, Nikoliue strine.
Kad su o'šli u po gore čarne,
Izadjoše tri vile iz gore.
Prva mu je tiho besidila:
„Bože mili da lipa junaka,
Kako će ga prigoriti majka.“
Druga veli:
„Nemojte ga moje posestrime.
Nikola je jedinak u majke.“
Treća ćuti ništa ne besidi:
Zapne strilu, ustrili Nikolu
U srdašce gdi tušta ne triba.
Al besidi jedinak Nikola:
„Stante, stante oj svaťovi moji,
Nek pijemo vina bez vesetja,
Nek dilimo dare bez divojke,
Ljuto me je zabolila glava,
Od srdašca, pribolit me neće.“
Al besidu Nikolini svati:
„Grihota je piti bez veselja,
Sramota je ići bez divojke;

Veži glavu bijelom maramom
A srdašce svijenim pojasom.“
Kad su išli natrag sa svaťovi,
Koliko ih majka ugledala,
Toliko je prid njih išetala.
Al besidi jedinak Nikola:
„Steri meni stara mila majko,
Steri meni za rana ložnicu,
Pa da idjem u ložnicu leći
Al ne šalji u ložnicu ljubu:
Ljuto me je zabolila glava.“
Stere majka za rana ložnicu,
Ona šalje u ložnicu ljubu.
Kad su o'šli u ložnicu leći,
Al besidi jedinak Nikola:
„Nedaj glasa lipota divojko,
Nedaj glasa do bijela dana,
Dok se sele kola naigraju
I pisama lipih napivaju,
Jer su moje iz daleka sele.
Okren' lice tvoje od mojega.
Nek ne vene tvoje od mojega.“
To izusti dušicu ispusti.
Kad u jutro bio dan osvane,
Sele bude brata i snašicu.
Papućama u vrata lupiše,
Vrata njim se sama otvoriše,
Upadoše u krv do kolina.
„Oj ti huljo jedinak Nikola,
Ne bije se prve noćce ljuba.“
Al besidi lipota divojka:

„Ne kun'te ga moje posestrime
 Nikola je jedinak u majke
 Nikola je sinoć preminuo.
 I meni je mladoj besidio:
 Ne daj glasa do bijela dana.“
 Okrenuše sele kolo naopako,
 Zapivaše pisme žalovite.
 Al to čula odozgora majka,

Tri put mu je do ložnice pala.
 Izalazi lipota divojka:
 „Neplač' neplač stara mila majko.
 Dvorit ću te ja godinu dana
 Brez Nikole kano i s Nikolom.“
 To je majki manja žalost bila.
 Subotica.

M. Vukova.



2. Žalosni svatovi.

Kad je majka Ivana ženila,
 Lipe mu je svate sakupila:
 Sve delije momčad neženjenu;
 Pod delije sve konje trećake,
 Pod Ivana konja četvrtaka.
 Na Ivu je ruva pokrojila.
 Mila majka od svile zelene.
 Svi svalovi zdravo i veselo,
 Nevesela Ivanova strina.
 Pitala je Ivanova majka:
 „A što si mi nevesela nevo?
 Kad ti staneš tvog Stipu ženiti,
 Ja ću onda veselija biti.“
 Ona ćuti, ništa ne besedi,
 Uzme vidru pa ode na vodu.
 Kad je očla u goru zelenu.
 Pobigoše do dvi bile vile.
 Al besedi Ivanova strina:
 „Stante malo moje drugarice,
 Da vam kažem do dvi do tri riči;
 Hajte sa mnom moje drugarice,
 Da idjemo na drume junačke,
 Sad će naić Ive sa svatovi,
 Da striljamo Senjanina Ivu.“
 Jedna j' vila očeva sestrice,
 A druga je sela materina,
 A treća je Ivanova strina.
 Koja j' vila očeva sestrice,
 Ona j' mlada njima besidila:

„Nemojte ga, moje drugarice!“
 Koja j' vila materina sela,
 Ona im je mlada besidila:
 „Bože mili da lipa junaka,
 Kako će ga prigoriti majka?“
 Koja j' vila Ivanova strina,
 Ona ćuti ništa ne besidi,
 Uze strilu pa ustrili Ivu.
 Pod Ivanom Barno pokleknuo.
 Mladjan Ive srdit besidio:
 „Dura Barna da bi neustao,
 I meneka ne dono do majke!“
 I njemu su ujci pritrčali,
 Pa su Ivu lipo svičovali:
 „Ti ne kaži tvome dobrom konju,
 Dura Barno, da bi neustao,
 I meneka ne dono do majke! —
 Već ti kaži tvome dobrom konju:
 Dura Barno, da bi ti ustao.
 I meneka doneo do majke.“
 Kad su očli prid majkine dvore,
 Svi svatovi s konja salaziše
 Ne salazi Sienjanin Ive.
 Al besidi stara mila majka:
 „Sadji s konja, samovoljo moja,
 I sad si mi samovoljan majki!“
 „Ja nemogu, stara mila majko,
 Vrlo me je zabolila glava,
 Od srdašca; priboliti neću.“

Veže glavu svilenom maramom,
 A srđašce tananim pojasom.
 Rano im je večerati dala.
 Kad su sili mladi večerati,
 Naslonja se đuegija Ive,
 Naslonja se glavom na divojku.
 Al besidu do dvi zaovice:
 „Bože mili da teškog nesrama,
 I kod ovih naših mladinaca,
 Gdi s naslanja đuegija glavom,
 Prid svaatovi mladjan na divojku.“
 Rano ih je u ložnicu slala.
 Kad su očli mladi u ložnicu,
 Al besidi Sienjanin Ive:
 „Oj divojko, draga dušo moja!
 Nemogu ti reći: ljubo moja,
 Nisi samnom noćcu prinočila;
 Već ti idi gore na čardake
 I potraži staru milu majku,
 Pa da išteš voštenicu sviću.
 A ne kaži mojoj miloj majki,
 Da je njezin Ive priminuo;
 Već ti kaži staroj mojoj majki,
 Da si mlada gjerdan pokidala,
 Pa u mraku nevidiš ga skupit.
 Nek se majka pisama napiva,
 Moje sele kola naigraju.“

Kad u jutru jutro osvanulo,
 Al dolaze do dvi zaovice,
 Pa otvore na ložnici vrata.
 U ložnici krvi do kolina.
 Pa besidu do dvi zaonice:
 „Oj Ivane, želila te majka,
 Prvu li se noćcu bije ljuba!“
 Al besidi lipota divojka:
 „Ne kun'te ga i ukleli ste ga,
 Ive nam je davno priminuo.
 Još u veče u večernje doba,
 Kad su gosti sili večerati.“
 Zaplakale Ivanove sele,
 One idju staroj miloj majki:
 „Boga tebi stara mila majko,
 Ive nam je davno priminuo,
 Još u veče u večernje doba,
 Kad su gosti sili večerati.“
 Al zacvili Ivanova majka,
 Al zacvili tanko glasovito
 Glasovito ali žalovito.
 Tišila je lipota divojka:
 „Muč' ne cvili moja stara majko,
 Dvoriću te devet godin' dana,
 Brez Ivana kao i s Ivanom.
 Subotica.

Gj. Gabrić.



3. Omer i Merina.

Dvoje dragih u milosti rasli.
 Omer momče s Merinom divojkom,
 Od ditinstva do sablje i konja.
 A kada su mladi ponarasli,
 Omer prosi Merinu divojku,
 Omer prosi, majka mu nedade,
 Već besidi Omerova majka:
 „Mili sine Omer momče mlado,
 Ti ne ljubi Merinu divojku,
 Lipšom će te oženiti majka,

Lipšom Fatom brodavskog serdara,
 Koja će te zlatom pokrivati,
 Svoga babe oružje doneti,
 Brat njen šarca na poklon ti dati
 A sestrice zlatne obalije.“
 Al govori Omer momče mlado:
 „Oj boga ti stara mila majko,
 Šta će meni Fata serdarova,
 Kad: nij' blago ni srebro ni zlato,
 Već je blago, što je srcu drago...“

Zato majka haje i nehaje,
 Već na silu oženila sina.
 Kad je bilo večer po večeri
 I mladiuce u ložnicu sveli,
 Al govori Omer momče mlado:
 „Alaj Fato, alaj si ti lipa!
 Moja Mera nije tako lipa:
 Al je Mera mome srcu draga.“
 Kad to reče, zgrabi za tamburu,
 Pa on ode Merini pod pendžer,
 On pod pendžer, Merina na pendžer.
 Još te nisu riči govorili,
 Al eto ti Omerove majke:
 „Vrat' se natrag Omer momče mlado,
 Vrat se natrag nevidla te majka!“
 Al govori Omer momče mlado:
 „Ne budali stara mila majko,
 Ne budali, nećeš me gledati.“
 Pa on ljubi Merinu divojku
 On joj ljubi usta i obraze
 I daje joj prsten sa desnice:
 „Evo dušo od milosti prsten.
 Kad pogledaš, pomisli na mene,
 I na moje često milovanje.“
 Ovo reče, ode belom dvoru.
 Ali Fata sidi nuz postelju,
 Suze roni niz bijelo lice.
 Al besidi Omer momče mlado:
 „Neplač' Fato, serdarovo dete,
 Sad te neću više ostaviti,
 Samo jednu ispuni mi želju:
 Donesi mi divit i hartiju,
 Da napišem listak knjige bile.“
 Kad je Fata riči razumila,
 Donela je divit i hartiju.
 Kad je Omer knjigu napisao,
 Progovora Fatimi divojki:
 „Oj Fatimo, kćerko serdarova,
 Kada sutra novi dan osvane,
 Kupajte me đulom rumenime,
 Kitite me smiljem i koviljem,
 Čim se kite nediljom divojke.
 Proneste me pokraj moje Mere,
 Nek me Mera mrtvoga celiva,

Kad me nije živoga sljubila.
 Oj' boga ti serdarovo dete,
 Zaklinjem te suncem i misecom
 Ne pust' glasa do bijela dana,
 Nek se moja naveseli majka
 I divojke kola naigraju
 I u kolu pisme napivaju“ . . .
 To izusti dušicu ispusti.
 Kad u jutro danak osvanuo,
 Uranila Omerova majka,
 Da probudi sina i nevestu.
 Kad to čula Fata serdanova,
 Kroz plač zbori Omerovoj majci:
 „Oj sunca mi, Omerova majko,
 Sinoć ti je Omer izdanuo“
 Pa joj daje bilu knjigu čitat.
 Knjigu čita Omerova majka,
 Knjigu čita grozne suze roni.
 Kad se majka dosta naplakala
 Kupala ga đulom rumenime,
 Kitila ga smiljem i koviljem,
 Čim se dive po nediljom kite.
 Pa ga meće u zlačano leso
 I doziva do šest pobratima,
 Da ga nose nuz Merine dvore.
 Kad su bili nuz Merine dvore,
 Progovora Merina divojka:
 „Đul meriši moja mila majko . . .
 Đul meriši oko našeg dvora,
 Čini mi se — Omerova duša . . .“
 Al govori stara mila majka:
 „Ne budali Merina divojko,
 Ne budali, kad budali nisi:
 Sad tvoj Omer drugu divu ljubi.“
 Al govori Merina divojka:
 „Đul meriši moja mila majko,
 To je duša mojega Omera . . .“
 To izreče pa nuz čardak strče,
 Pa pohiti čardaku na vrata,
 Vidi barjak od crvene svile,
 A nuz barjak vinac od bisera,
 Koje nose do dva pobratima.
 Njim govori Merina divojka:
 „Bogom braćo, do dva pobratima:

Čiji j' barjak od crvene svile,
 I nuz barjak vinac od bisera?"
 Al govore do dva pobratima:
 „Oj boga ti Merino divojko,
 Zar ne poznaš brata Maulića?"
 Kad to čula Merina divojka,
 Tužnim glasom ovako ih moli:
 „Bogom braćo, do dva pobratima,
 Vi stanite prid moji dvorovi,
 Da ga jedna mrtvoga celivam,
 Kad ga nisam živoga sljubila.“
 Oni stanu i spuste Omera.
 Njem je Mera živa primaknula,
 Poljubi ga i dva i tri puta,
 Da s' brojio, bilo bi sto puta.
 Kada ga je tužna izljubila,

Mrtva Mera crnoj zemlji pala.
 Junaci joj sanduk salesaše
 Salesaše s oštrima sabljama.
 Kad Omera od dvora poneše,
 Tada Meru u sanduk spustiše,
 Kad Omera na groblje doneše,
 Tada Meru iz dvora izneše,
 Kad Omera u raku spustiše,
 Tada Meru na groblje doneše.
 Kad Omera zemljicom posuše,
 Tada Meru u raku spustiše.
 Tad na riči do dvi stare majke,
 Pak proklinju i staro i mlado,
 Ko rastavi što j' milo i drago . . .
 Temeš-Rekaš.

Kata Blaž.



4. Smrt Senjanine Ive.

Kad se ženi Senjaninu Ive,
 Pa on prosi lipu Mandalinu,
 Prosio je tri godine dana,
 I četvrte skoro oko polak.
 Al besedi lipa Mandalina:
 „Oj boga ti Senjaninu Ive,
 Ti si mladjan momak za ženitbu.
 Ti se ženi nek ti sretno bude,
 Jer me tebi majka dati neće.
 Već ti prosi moju drugaricu
 Drugaricu Šatru Katarinu,
 Što j' od mene i lipša i višja,
 I bijelim ruvom bogatija.“
 To je Ive Mandu poslušao,
 Pa on prosi Šatru Katarinu.
 Prosio je i isprosio je
 Izprosio i prstenovao.
 Kad je došlo vrime od vinčanja,
 To je čula lipe Mande majka.
 Pa je Mandu u dvor otpremila,
 A ona je na prozoru bila.

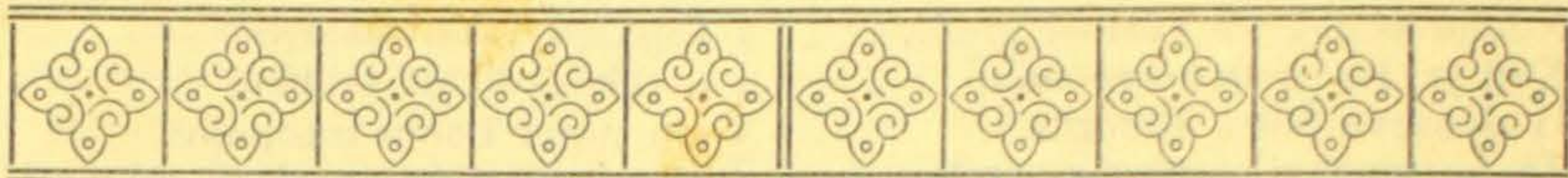
Kad je Ive sa svatovi prošo,
 Tad je stara tiho besidila:
 „Bože mili da lipa junaka,
 Da to vidi moja Mandalina,
 U njojzi bi srce pripuknulo.
 Kad bi mene od majke prosio,
 Prosio me tri godine dana,
 I četvrte skoro oko polak,
 Pa kad mene nebi majka dala,
 I ja bi se stara usmrtila,
 A kamoli moja Mandalina.“
 Ona misli da niko ne čuje,
 Al to čula lipa Mandalina.
 Kad je Ive sa svatovi prošo,
 Ona ide u nove dućane,
 Pa kupuje svilene gajtane.
 Ona ide pod zelenu jelu,
 Pa se viša o jelove grane.
 Pod jelom je knjigu napisala,
 U knjigi je 'vako govorila:
 Kraj drumu mi grobak izkopajte,

Kudan ć' Ive sa svaatovi proći,
 Kad je Ive u dvorove sligo,
 U dvorove Šatre Katarine,
 Te se vinča i natrag se vratili,
 Kad je došo kraj zelene jele
 Ali besedi Senjaninu Ive:
 „Stante stante kićeni svaatovi!
 Kad sam tamo sa svaatovi prošo
 Ovaj grobak ovde bio nije.
 Pa on vadi oštre penecire,
 Pa udara sebe u srdašce.
 Pa je onda 'vako govorio:
 „Kraj Mande mi grobak izkopajte,

I zajedno ruke sastavite.
 I u ruke zelenu jabuku,
 Čelo noga bunar izkopajte.
 Čelo glave ružu usadite,
 A izrebar stole postavite.
 Ko je žedan nek vodice pije,
 Ko je mladjan nek se kiti ružom.
 Koj umoran neka opočiva,
 Nek sponinje što su mili bili,
 Mili bili pa se usmrtili . . .“
 To izusti a dušu izpusti.
 Subotica

Ive Prčić.





IV. RAZNE.

1. Izbor kralja Matijaša.

Boga mole Budimska gospoda:
Daj nam Bože u subotu lipo
U nedilju vedro kao srebro,
Da bacamo krunu vedrom nebu,
Da vidimo kog će okruniti.
Bog njim dao u subotu lipo,
U nedilju vedro kao srebro.
Pa bacaše krunu vedrom nebu,
A kruna se vila i vijala,
Ona pala na Jankova sina,
Na Jankovog sina Matijaša.
Povikala Budimska gospoda:
„Nije kruna za Jankovog sina,
Za Jankovog sina Matijaša.“
Uze Janko sina Matijaša,
On ga uze za bijelu ruku
Pa ga vodi pod zelenu jelu.
Opet krunu vedru nebu bace.

A kruna se vila i vijala,
Ona pala na zelenu jelu,
Pa kroz grane na Jankovog sina,
Na Jankovog sina Matijaša.
Opet viču Budimska gospoda:
„Nije kruna za Jankovog sina.
Za Jankovog sina Matijaša.“
Uze Janko sina Matijaša,
On ga uze za bijelu ruku.
Pa ga vodi u tavnicu tavnju.
Opet krunu vedrom nebu bace,
A kruna se vila vijala,
Pa je pala tavnici na vrata.
Al beside Budimska gospoda:
„Kom' Bog dao da mu i mi damo.
Da mu ni mi sreću ne kratimo.“
Subotica.

Ive Prčić.



2. Boljani Nikola.

Kad se Niko na vojsku spravljao,
Sidi majka, pa ga blagosiva;
Al s' za Niku blagosov ne prima,
Ma ga kako majka blagosiva.
Kad je o'šo na prve konake,
Nestalo mu zlatna buzdovana.

Kad je o'šo na druge konake,
Šarac mu je konjic poginuo.
Kad je o'šo na treće konake,
I sam se bolom razbolio.
Al beside boljani Nikola:
„Tudja sele, daj mi vode ladne.“

Tudja mu je sela govorila:
 „Tudj si, brate, iz tudje si zemlje,
 Nemogu ti dati vode ladne.“
 Al besidi boljani Nikola:
 „Tudja snajo steri mi mekana.“
 Tudja mu je snaja besidila:
 „Tudj si diver, iz tudje si zemlje,
 Nemogu ti mekana sterati.“
 Al besidi boljani Nikola:
 „Tudja braća, način' te mi lada.“
 Tudja su mu braća besidila:
 „Tudj si brate, iz tudje si zemlje,
 Nemož'mo ti načiniti lada.“
 Al besidi boljani Nikola:
 „Tudja majko, nasloni me na se.“
 Tudja mu je majka besidila:
 „Tudj ti sinak, iz tudje si zemlje,
 Nemogu te nasloniti na se.“
 Al besidi boljani Nikola:

„Da me čuje moja stara majka
 Ona bi se u pticu stvorila,
 Pa bi meni bolnom doletila . . .
 U kljunu bi vodice donela,
 A od perja mekana sterala,
 A od krila lada na načinila,
 Sama bi me na se naslonila.
 Al to čula zagorkinja vila,
 Zlatnim vidrom vodice grabila,
 Pa je bolnom Nikoli nosila,
 Od svile mu čador razapela,
 Pa ga meće na meke dušeke.
 Al besidi boljani Nikola:
 „Hvala sestro zagorkinjo vilo,
 Kada si me tako podvorila,
 Nebi lipše ni rodjena majka.“
 To izusti boljani Nikola,
 To izusti i dušu izpusti.

Subotica. M. Budinčević.



3. Pravda Božja.

Ljulja majka maloga Nenada.
 Ljuljala ga i uljuljala ga
 Pa mu piva pismu glasovitu.
 „Buji baji moj Nenade mali,
 Buji baji pa mi prija rasti,
 Da otmemo caru carevinu,
 I od svetlog kralja kraljevinu.“
 Ona misli, to niko nečuje
 Al to čuli dva careva sluge,
 Oni idu caru gospodaru:
 „Boga vama care gospodare,
 Šta govori Nenadova majka:
 Buji baji pa mi prija rasli,
 Da otmemo caru carevinu,
 I od svetlog kralja kraljevinu.“
 Al besidi care gospodare:
 „Vi idite Nenadovoj majki,
 Doneste mi maloga Nenada,

Pa ga bac'te u tavnicu tavnu.“
 Kad je prošlo već osam godina,
 Al besidi care gospodare:
 „Boga vama do dva virna sluge:
 Uzimajte od tavnice ključe,
 I poneste te stare metline,
 Izmetite kosli Nenadove.“
 Poslušali do dva virna sluge,
 Oni idu u tavnicu tavnu.
 Kad su oni do tavnice došli,
 Sja tavnica kano sunce žarko,
 Kad vidiše do dva virna sluge.
 Vratili se caru gospodaru.
 „Hajte s nama care gospodare!
 Hajte s nama do tavnice tavnice!
 Vid'te čudo što vidili niste.“
 Kad je care u tavnicu ušao,
 Sidi Nenad bilu knjigu štije.

Tad zapita care gospodare:
 „Oj Boga ti, moj Nenade mali,
 Ko je tebe gladnog nahranio?
 Koli te je žednog napojio?
 Koli ti je sviću užizao?
 Još i bilu knjigu naučio?“
 Odgovara nejak i Nenade:
 „Dva goluba care gospodare:
 Dva goluba gladnog nahranili,
 Dva goluba žednog napojili,
 Angjeli mi sviću užizali,

A Bog dragi knjigu naučio“.
 Kad to čuo care gospodare,
 On s' obraća na svoju gospodu:
 „Hajte braćo, hajte i gospodo,
 Kad mu Bog da, da mu i mi damo.
 Da mu damo polak carevine,
 I još uz to polak kraljevine.
 Carevina nek mu j' didovina,
 Kraljevina nek mu j' očevina“.
 Subotica.

Milka Romić



4. Ranko i Milanko.

Hrani majka dva ranka nejaka,
 Jedno Ranko a drugo Milanko.
 Kada ih je odranila majka,
 Milanko je otišo na vojsku
 I postao Miloš kapetane,
 A Ranko je na domu ostao.
 Kad je Ranko za konja odraso,
 On je 'vako besidio majki:
 „Što si majko i mene rodila,
 Kad mi nisi roda prirodila
 Nit mladjega, niti starijega . . .
 Al se majka tiho odgovara:
 „Jasam tebi roda prirodila,
 Nije mladjeg veće starijega,
 I davno je otišo na vojsku,
 I postao Miloš kapetane.“
 Al besidi mladi Ranko majki:
 Daj mi majko babino oružje,
 I daj meni konja najboljega,
 Pa ću ići bratu na izminu.
 Na izminu, a da ga izminem.“
 Rado ga je opravila majka.
 Dala mu je babino oružje,
 I dala mu konja najboljega,
 Opravlja ga štogod lipše može,
 Pa on ide bratu na izminu.

Kad je došo u zelenu goru,
 Al besidi Miloš kapetane:
 „Oj družino, draga braćo moja,
 Kakav zulum kroz goricu jezdi?
 Svi striljajte koji strilu ima.“
 Svi striljaše, al ne pogodiše,
 Pusti strilu Miloš kapetane,
 Pa ustrili deliju neznana,
 U deliji brata rodjenoga.
 Al besidi Miloš kapetane:
 „Oj družbino draga braćo moja,
 Svi stanite, pa me dočekajte.
 Da ja idjem da zaminim riči,
 Da upitam deliju neznanaog,
 Čijeg roda, čijeg je plemena.
 Nijeli ko od roda mojega,
 Plavo me je zabolila glava,
 Desna mi je ruka utrnula.“
 Ide Miloš u zelenu goru,
 Leži Ranko na zelenoj travi.
 Al besidi Miloš kapetane:
 „Boga tebi delijo neznana,
 Kog si roda, kojeg li plemena?“
 Ranko njemu tiho odgovara:
 „Ja od roda nigdi nikog nemam,
 Već na dvoru staru milu majku,

I u vojski brata rodjenoga,
 To je junak Miloš kapetane.
 Ja sam htio bratu na izminu,
 Na izminu, a da ga izminem.
 Ljuto me je ustrilila strila,
 Izmed puca, gdi mi srce kuca.“
 To izusti a dušu ispusti.
 Kad je Miloš razumio riči,
 Da j' ubio brata rodjenoga,

Trže nože od svilen-pojasa
 Pa udari sebe u srdašce,
 „Nek se čuje nek se pripovida,
 Daj' ubio brat brata rodjena,
 Jedno Ranko a drugo Milanko,
 Dva imena, obadva rodjena.
 Obadva ih poželila majka“.
 To izusti i dušu ispusti.
 Subotica Jela Jaramazović



V. ODGOJ.

1. Jedinak Lazare.

Hrani majka jedinka Lazara.
Boga moli Lazarova majka,
Boga moli, da odrani Lazu.
Hranila ga i odranila ga.
Al besidi jedinak Lazare:
„Ženi mene moja stara majko,
Prosi Fatu lipotu divojku,
I Fata je jedina u majke.“
To je majka poslušala sinka.
Ženila ga i oženila ga,
Izprosila lipoticu Fatu,
Isprosila i dovela dvoru.
Nije prošlo ni dva ni tri dana,
Gnjivna Fata po dvorovi šeće.
Al besidi jedinak Lazare:
„Što mi gnjivna po dvorovi šećeš?
Ili ti je na um pala majka,
Ili majka, il stari babajko,
Ili zemlja tvoga zavičaja,
Ili su ti neobični dvori?“
„Nije meni na um pala majka,
Niti majka nit stari babajko,
Niti zemlja moga zavičaja,
Niti su mi neobični dvori:
Već mi tvoja neobična majka.
Ako, li je pogubiti nećeš,
Ja ću ti se mlada obisiti,
U tvom dvoru i pri tvome stolu.“
Ludo Lazo poslušao ljubu;
Side majku na svoga konjica,
Pa je nosi u zelenu goru,

Pa je side pod zelenu jelu
I besidi ostariloj majci:
„Vij se majko od jele do jele,
Kao plica od grane do grane.“
Kad se Lazo natrag povraćao:
Koliko ga ljuba ugledala,
Toliko je prid njeg išetala.
„Kamo, Lazo srce materino?“
„Alaj Fato moja lipa Fato,
Meni j' žao pogubiti majke . . .“
„Ako li je pogubiti nećeš,
Ja se idem mlada obisiti,
Baš u bašču o žutu nerandžu.“
Ludo Lazo poslušao ljubu,
Idje natrag u zelenu goru.
Kad je majka Lazu ugledala,
Grohotom se na njeg nasmijala:
„Evo meni hranitelja moga,
Što će mene kruvom zaraniti,
I rumenim vinom napojiti.“
On ne nosi kruva niti vina,
Već on vadi nože i andžare
Pa on kclje svoju milu majku,
Pa on vadi srce materino,
Zavija ga u maramu bilu
I meće ga sebi u nidarca,
U nidarca kraj svoga srdašca.
Sida Lazo na svoga konjica
A pod Lazom konjic poklecava.
Iz nidara nešto progovara:
„Alaj Lazo, moje dite drago,

Nisam li ti govorila lipo,
 Kud god hodiš da se Bogu moliš . . .“
 To je Lazu u srce diralo.
 Kad se Lazo natrag povraćao:
 Koliko ga ljuba ugledala,
 Toliko je prid njeg išetala;
 „Kamo Lažo, srce materino?“
 Čuti Lazo ništa negovori,
 Već on ide u dolnje podruma,
 Pa iskopa zemlju do pojasa,
 Pa on hvaća lipoticu Fatu.
 Zamota joj kosu na vrh glave,
 Posipa je prahom i katranom,
 I poliva žestokom rakijom,

Zapali joj kosu na vrh glave.
 Kad dogori do čarnih očiju,
 Al se moli lipotica Fata:
 „A moj Lazo mili gospodaru
 Kad ti nije žao mene mlade,
 Što ne žališ mojih čarnih oka?
 Kad ne žališ mojih čarnih oka,
 Što ne žališ čedo pod pojasom . . .“
 „Čuti kujo, orjansko kolino!
 Od zle kučke ni štene nevalja,
 A kamo li od zle žene dite“.

Subotica

M. Vukova.



2. Ujak i nećak.

Sela brata na večeru zvala:
 „Ajde brate samnom večerati.“
 „Nemogu ti sele večerati . . .
 Ja sam sinoć u mijani bio
 I s Turcima kavgu zametnuo,
 Ubio sam carevoga sina
 Pa sad care pozajmicu ište,
 Care ište baš glavu za glavu.
 U mene su tri mlada nećaka,
 Valda ć' koji zaminit ujaka.“
 Sela bratu tužno besidila:
 „Kojeg ću ti sina prigoriti? . . .“
 Kad u jutro jutro dan osvane,
 Uranila pa se zabrinula,
 Kojega će prigoriti sina.
 „Ako li ću sina Radovana,
 Radovan mi prvo radovanje.
 Ako li ću sina ja Nenada.
 Nenad mi je škole izučio.“
 Ona budi najmladjega sina
 „Ustaj sine ustaj Ljubimire,
 Tebe ujko u svatove zove;
 Ujo daje konja i oružje,
 Ujna daje vezenu košulju.“
 „Ja sam majko čudan sanak snio:

Ujak daje konja isičena,
 Ujna daje košulju krvavu.“
 „Nemoj sinko ti snu virovati
 Znaš da j' sanak svaki varalica
 Već ti idi uji u svatove.“
 Usto mladjan pa se opravio,
 Pa će ići uji u svatove.
 Glavu veže svilenim maramom
 A srdašce tananim pojasom.
 Kad je o'šo uji u svatove
 Al besidi mladjan Ljubimire:
 „Kaki su mi ujini svatovi
 Kad s' nečuje gud'la ni svirala
 Kad s' nevidi zelenih barjaka.“
 Tamo side tri mlada enkara,
 Jedan gleda pa onom besidi:
 Bože mili, da lipa junaka!
 Kako ga je prigorila majka?“
 Drugi čuti ništa ne govori,
 Mane sabljom odsiće mu glavu.
 Mrtva glava leteć progovara,
 „Bog ubio svaku onu majku,
 Koja voli bratu, neg ditetu.“

Sombor

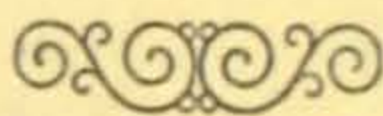
J. Parčetić.

3. Lucina jedinica.

Zaigralo kolo pod nerandžom,
 Pod nerandžom, u zelenoj bašći
 I u kolu udovica Luca,
 A nuz nju je jedinica kćerka,
 A na kćerki zlato i zlamenje,
 Sitan biser i drago kamenje.
 Al eto ti od Senja Ivana.
 Konja jaši od Senja Ivane,
 Sedlo mu je s jelenskih rogova
 A na sedlu plice šarenperke,
 Uzdice su zmije prisojkinje.
 Stalo kolo da gleda junaka.
 Al govori od Senja Ivane:
 „Igraj kolo ti negledaj mene
 Nisam došo kolo ustavljati,
 Već sam došo curu izbirati,
 Na kojoj je zlato i zlamenje,
 Sitan biser i drago kamenje“.
 Izbode se Luca udovica:
 „Nije moja mizimica za te,
 Već za onog u kojeg su dvori,
 U kojeg su dvori samotvori;
 Troja vrata od suvoga zlata,
 Tri pendžere od srebra skovane,
 Dvori mu se za sunćom okreću“.
 Al besidi od Senja Ivane:

„Poslušajte mila majko mene,
 U mene su dvori samotvori,
 Troja vrata od suvoga zlata,
 Tri pendžere od srebra skovane,
 Dvori mi se za sunćom okreću“.
 Kad to čula Luca udovica,
 Udala je svoju mizimicu.
 Kad je došla u podjane mami
 Al besidi udovica Luca:
 „Jel istina što se Ivan hvali,
 Da s' u njega dvori samotvori,
 Troja vrata od suvoga zlata,
 Tri pendžere od srebra skovane...?“
 Al zaplaka jedinica kćerka
 Pa besidi svojoj miloj majci:
 „Istina je što se Ivan hvali . . .
 Al u dvoru devet paunova,
 Paunova devet paunicâ,
 Paunica devet paunčića.
 I za njima stara paunica,
 Paunova devet diverova,
 Paunica devet jetrvica,
 Paunčića devet sinovčica
 I za njima stara majka šeće . . .“
 Subotica

J. Parčetić.



4. Sirotan Mirko.

Hrani majka dva sina nejaka,
 Uz prešlicu i desnicu ruku,
 U zle dane u godine gladne,
 Kad je bila ponajskuplja hrana,
 Oka brašna trideset dukata.
 Hranila ih i odranila ih.
 Kad su dica ženidbi dorasla,
 Obadva ih oženila majka;
 Dovala im dvi lipe divojke:

Vidu Vinku, Davidu Koviljku.
 Kad je prošla godinica dana,
 Svaka rodi po jednoga sina:
 Vinka Mirka, Koviljka Marinka.
 Tako snaje lipo živovale,
 Živovale tri godine dana
 Kad nastala godina četvrta,
 Razboli se nevestica Vinka,
 Razboli se i hotje umreti,

Pak doziva svoju jetrvicu:
 „Oj Koviljko mila jetrvice,
 Ja bolujem i moram umreti . . .
 Ostavljam ti siroticu moju;
 Pazi sejo siroticu moju.
 Kad Marinku bela leba dadeš
 Podaj seko i mojemu Mirku,
 Njemu podaj od leba korice.
 Nek se znade da je sirotica,
 A da Mirko svoje majke nema.
 Oj Koviljko mila jetrvice,
 Kad Marinku skrojiš košuljicu,
 Momu Mirku zakrpaj tranjicu,
 Nek se znade da je sirotica,
 A da Mirko svoje majke nema.
 Oj Koviljko mila jetrvice,
 Kada nama slavni Uskrs dođe,
 Kad na dicu ruvo pokrojite:
 Vašem krojte kako j' vama drago,
 Mojem Mirku čisto ruvo crno . . .
 Nek se znade da je sirotica,
 A da Mirko svoje majke nema.
 Oj Koviljko mila jetrvice,
 Kada sveta nediljica dođe,
 Kada sidneš na sokak med druge:
 Tvog Marinka na krilo posadi,
 Moga Mirka do sebe na zemlju.
 Nek se znade da je sirotica,
 A da Mirko svoje majke nema.
 Oj Koviljko mila jetrvice,
 Kad na Božić u crkvu pošećeš:
 Tvog Marinka ponesi na ruku,
 Moga Mirka povedi za ruku,
 Nek se znade da je sirotica,
 A da Mirko svoje majke nema.
 To izusti nevestica Vinka
 To izusti a dušicu pusti.
 Sam ostade, sirotica, Mirko.
 Koviljka je strina milostiva,
 Od malote sirotica bila,
 Ona znade što je sirotinstvo . . .
 Prije Mirku bela leba dade,
 Prije Mirku neg svome Marinku.
 Prije Mirku skroji košuljicu,

Prije Mirku neg svome Marinku.
 Niko nezna da je sirotica,
 A da Mirko svoje Majke nema.
 A kada nam slavni Uskrs dođe,
 Kad na dicu ruvo pokrojiše:
 Kako Mirku onaku Marinku
 Čisti skerlet i zelenu svilu;
 Niko nezna da je sirotica,
 A da Mirko svoje majke nema.
 Kada sveta nediljica dođe,
 Kad Koviljka med druge izađe,
 Ona Mirka na krilo posadi,
 Svog Marinka do sebe na zemlju;
 Niko nezna da je sirotica,
 A da Mirko svoje majke nema.
 A kada nam blagdan Božić dođe,
 Kad Koviljka u crkvu pošeće,
 Obojicu vodi za ručicu,
 Kako Mirka onako Marinka;
 Niko nezna daje sirotica,
 A da Mirko svoje majke nema.
 A sav narod strinu blagosiva;
 I Bog dragi s nebeskoga dvora:
 „Oj Koviljko kolino Adamsko
 Prosta duša tvojih roditelja,
 Koji su te odranili mudru
 Pa ti znadeš što je sirotinstvo.“

Hrani majka dvoje dice mali
 Hranila ih do sedamnajst lita.
 Kad nastalo lito osamnajsto:
 Pođu pisat carevi veziri,
 Pođu pisat po svoj zemlji carskoj;
 Oni kupe na carevu vojsku
 Gdi u kući četir muške glave,
 Od četiri uzimlju trojicu.
 Gdi trojica, uzimlju dvojicu,
 Gdi dvojica, ondi obojicu,
 A gdi jedan i onog jednoga.
 Dođe redak Koviljkinom dvoru,
 Da joj ide Mirko i Marinko.
 Majka ih je lipo opremila
 I za njima gorke suze lila.
 Kada stupu baš u vatru prvu

Puče puška iz te vatre prve,
 Puče puška i ubi Marinka,
 Sam ostade sirotica Mirko.
 Vojevao za devet godina.
 Kad nastala godina deseta,
 Prekida se ta careva vojska,
 Svaki vojnik ide dvoru svemu.

Dode dvoru sirotica Mirko,
 Staru strinu kod dvora zateko.
 Hranio ju sirotica Mirko
 Hranio ju i sahranio ju.
 Kao svoju baš rođenu majku,
 Kako valja i Bog zapovida.
 Bereg M. Mrvičin.



5. Udovica Janja.

Žito želi primudri Latini,
 Žetelice primudre Latinke.
 Kose su im od srebra skovane
 A vondiri od suvoga zlata,
 Gladalice od dragog kamena.
 Iza gore Turci udarili,
 Svaki hvata po lipu divojku.
 Zatrča se ture momče mlado,
 Pa uhvati udovicu Janju,
 Pa on biži u zelenu goru.
 Al besidi udovica Janja:
 „Puštaj mene ture momče mlado,
 Puštaj mene, da se natrag vratim.
 Ostala mi mala sirotica,
 Pod otkosom u zelenoj travi,
 Još malena od sedam nedilja.“
 Al besidi ture momče mlado:
 „Ne budali udovice Janje,
 Sto mi nisi brije kazivala,
 Pa je nebi ni nju ostavio.“
 To je malo vrime postojalo,
 Malo vrime tri godine dana.
 Idje Janja prid dvor na sunašce,
 Nebi li je ogrijalo sunce.
 Naletiše dva vrana gavrana.
 Al besidi udovica Janja:
 „Boga vama dva vrana gavrana,
 Kud letite i odkud letite?
 Ne letite l' iz latinske zemlje?
 Jeste l' vidli moju siroticu?

Jeli bosa, il je raspojasa.
 Jeli gola, il je gologlava?“
 Al besede dva vrana gavrana,
 Krilma lete a kljunom besede:
 „Mi letimo iz latinske zemlje
 Vidili smo tvoju siroticu.
 Nije bosa, nije raspojasa,
 Nije gola, nije gologlava, —
 Sa ujakom čuva mala ovce.
 Ujak Dašo lipo zapovida:
 Vraći ovce mala sirotice,
 Koju te je ostavila majka,
 Pod otkosom u zelenoj travi,
 Još malenu od sedam nedilja . . .
 Ovce vraća mala sirotica,
 Ovce vraća pa s ovcom divani:
 Alaj ovco, nemoj budaliti,
 Nemoj svoje janje ostaviti,
 Ko što j' mene ostavila majka,
 Još malenu od sedam nedilja,
 Pod okosom u zelenoj travi;
 Ostavila i zaboravila:
 Nigda do nje sunce ne doprlo!“
 Kad je Janja riči razumila,
 Od tereta dušu ispustila.

Od nas pisma, a od Boga zdravlje,
 Da su zdrave sve junačke glave.
 Subolica

Jela Jaramazović.

6. Smrt Tadijina.

Ljulja majka nejakog Tadiju,
 Majka ljulja pa mu lipo piva:
 „Buji baji moj Tadija mali,
 Pa narasti majki do konjica,
 Do konjica i do sablje britke,
 Pa priotmi caru carevinu,
 Carevinu i svu kraljevinu.
 Carevinu tvoju očevinu,
 Kraljevinu tvoju didovinu.“
 Ona misli da niko ne čuje,
 Al to čula dva careva sluge.
 Pa beside caru gospodaru:
 „Ljulja majka nejakog Tadiju,
 Majka ljulja pa mu još i piva:
 Buji baji moj Tadija mali
 Pa narasti majki do konjica,
 Do konjica i do sablje britke,
 Pa priotmi caru carevinu,
 Carevinu i svu kraljevinu.
 Carevinu tvoju očevinu,
 Kraljevinu tvoju didovinu.“
 Al besidi care gospodare:
 „Vi idjite malog Tade majki
 I kažite malog Tade majki,
 Da donese malenog Tadiju.“
 Al odoše dva sluge careva,
 Pa govore malog Tade majki:
 „Zapovida care gospodare
 Da mu nosiš malenog Tadiju.“
 Majka nosi malenog Tadiju,
 Pa ga daje u careve ruke.
 Car ga nosi u tamnicu tamnu.
 Al besidi malog Tade majka:
 „Cini cinu što mu nije cina,
 Da ti nosim teško dugovanje.“
 Al besidi care gospodare:
 „Svim junakom i kalpak i perje,

I oboje od modre kumaše.“
 Ode s otim malog Tade majka.
 Za dan šila malog Tade majka,
 Za dan šila a za dan krojila.
 Kad u jutro jutro osvanulo,
 Osvanulo sunce ogranulo,
 Viče telal iz vojske careve:
 „Imal junak u vojski carevoj
 Da bi zaklo malenog Tadiju?
 Pa ispeko kao janje mlado,
 Dao bi mu care lipu plaću.“
 Junak s' nadje u vojski carevoj,
 I zakolje malenog Tadiju
 Pa ispeče kao janje mlado.
 Al evo ti malog Tade majke,
 Dili dare po vojski carevoj,
 Dili dare što god brže znade,
 Da joj dadu malenoga Tadu.
 Al besidi care gospodare:
 „Sidi malo malog Tade majko,
 Pa ćeš s nama sada užinati.“
 Al povika jedan od junaka,
 Od junaka iz vojske careve:
 „Ne jij mesa malog Tade majko,
 Ne jij mesa od tvoga Tadije.“
 Kad to čula malog Tade majka
 Svišt joj zašla crnoj zemlji pala.
 Kad se ona malo osvistila,
 Onda veli caru gospodaru:
 „Bog t' ubio care gospodare,
 Zašto si me tako privario!?“
 Žali, plače malog Tade majka.
 Kud je majka gorom putovala,
 Po gori je ptice razplakala.

Subotica.

Ive Prčić.



7. Marica nevesta.

Išetala Marica nevesta,
 Išetala u zelenu bašću,
 Pogledala na istok u sunce,
 Pa besidi Marica nevesta:
 „Sunce žarko na visoko si mi,
 Majko moja na daleko si mi . . .
 Evo danas već devet godina
 Kako nisam majki gošća bila.“
 Istom ona te riči mislila
 Al evo ti mladuluk od majke:
 „Hajde Mare u svatove majki
 Majka čini sad troje veselje,
 Kćer udaje i ženi dva sina.“
 Uze Mara tanke burundžuke
 Pa da kroji bijele darove.
 Besidi joj mladuluk od majke:
 „Ne kroj Mare bijele darove
 I ne kvari tanke burundžuke
 Već ti uzmi svića voštenica.
 Pa odoše majki u svatove.
 Kad je Mara ugledala dvore
 Al besidi Marica nevesta:
 „Bože mili žalosnih svatova
 Nečuju se bubnji i svirala . . .“
 Al besidi mladuluk od majke:

„Ivinu su doveli divojku,
 Rad Stipine svatovi otišli,
 Sestra Fata pod prstenom stoji
 A sunce je baš na podne Mare
 Pa su svati sili užinati,
 Utolili bubnje i svirale.“
 Kad su došli spram majkina dvora
 Opet veli Marica nevesta:
 „Bože mili žalosnih svatova,
 Nečuju se pisme ni popivke,
 Nit se vidi zelenog barjaka,
 Samo čujem grlo žalovito
 Baš kanda je ostarile majke.“
 Al besidi mladuluk od majke:
 „Oj Boga ti Marica nevesta,
 Ivana su u grob odpratili,
 A rad Stipe nosila doneli,
 Sestra Fata pod pokrovom leži.“
 Al besidi Marica nevesta:
 „Bog t' ubio mladuluk od majke
 Što mi nisi prija govorio,
 Da se nisam tako opravila,
 Kandar idjem u svatove majki“
 Subotica.

Ive Prčić.



8. Brižna majka.

Malo selo al je neveselo,
 Ili gori, il ga kuga mori?
 Niti gori, nit ga kuga mori,
 Već umire kneže Radojica.
 Ostaje mu Janja udovica
 I nuz Janju Ivan sirotica.
 Pa je kneže svitovao Janju:
 „Moja Janje, moja virna ljubo,
 Ne udaj se ujtru ni na podne,
 Već u večer kad zalazi sunce,

Kad ulegneš tvoga sirotana,
 Da ne trza očima za majkom,
 Kada će mu otić mila majka.“
 Kad su mladog kneza sahranili,
 Al na Janju svati udarili.
 Tad beside Janji diverovi:
 „Udaji se za koga ti drago
 Svatovi nam tvoji dodijali
 I avliju našu izkopali.“
 Udala se na daleko Janja.

Svi ju prate diverovi redom.
 Često jim se natrag obzirala.
 Al beside Janji diverovi:
 „Il ti žao starog zavičaja,
 Il ti žao bijelih dvorova
 Il u dvoru stare svekrvice?“
 Al se Janja njima odgovara:
 „Nij' mi žao starog zavičaja,
 Nit mi žao bijelih dvorova,
 Ni u dvori stare svekrvice:
 Već mi žao moga sirotana.
 Ko će njemu ugrijati ruke,
 Ko li će ga opasati pasom,
 Ko li će mu bilog kruha dati?“
 Al beside Janji diverovi:
 „Ne brini se ti za sirotana,
 Majka će mu ugrijati ruke
 Teta će ga pasom opasati,
 Strine će mu bilog kruha dati.“
 Al je Janja njima besidila:
 „Majka stara pa će i umriti,
 Teta mlada pa će se udati
 A i strina svaka svoje ima,
 Za mojeg će i zaboraviti.“
 Još je njima Janja govorila:
 „Kad stanele Ivana želiti,
 I mene ć' te u svatove zvali,
 I meneka žalosnu svekrvu.“
 Sotim s natrag diverovi vrate,

Janja ode zavičaju svome.
 Kad su stali Ivana ženiti,
 I Janju su u svatove zvali.
 Kad su svati doveli divojku,
 Janja sila pa se zamislila.
 Al je Ivan njojzi govorio:
 „Šta s' se moja zamislila majko,
 Il ti nisu po ćudi svatovi
 Il ti nije po volji divojka?“
 „Menika su po ćudi svatovi,
 I meni je u volji divojka:
 Već uzo si sirotu divojku,
 A i tvoja majka ništa nema,
 A silne si svate sakupio:
 Ko će njima nadiliii dara?“
 Al besidi lipota divojka:
 „Ne brini se moja svekrvice,
 Meni j' majka pripravila dare,
 Još sam mala u kolivki bila.
 Svim svatima srnajli-marama,
 Starom svatu od lale košulju,
 Gjuvegiji konja i oružje
 A svekrvi tunju od sto listi,
 Od sto listi od devet vrhova“
 „Gdi je rasla gdi li sazrijala?“
 „Narasla je moru na otoku
 Sazrijala suncu na istoku“.
 Subotica.

Jela Jaramazović.



9. Bogati dari.

Il grmi, il se zemlja trese,
 Ill more bije o brigove?
 Niti grimi, nit se zemlja trese,
 Niti more bije o brigove:
 Snaju Janju diverovi vode.
 Često jim se Janja obzirala;
 Pitali je mladi diverovi:
 „Boga tebi snašice Janjice,

Il ti žao zemlje zavičaja,
 Il u zemlji bijelih gradova,
 Il u gradu stare mile majke,
 Il to žao tvojih sirotica?“
 Al besidi snašica Janjica:
 „Nij mi žao zemlje zavičaja,
 Ni u zemlji bielih gradova,
 Ni u gradu stare mile majke,

Već mi žao mojih sirofica.
 Jelicu mi vezka naučite,
 A Lazara na škole podajte.
 Kad stanete Lazara ženiti,
 Majku Janju u svate zovite".
 To su oni poslušali Janju:
 Jelicu su vezka naučili,
 A Lazara na škole davali.
 Kad su stali Lazara ženiti,
 Kad su oni doveli divojku,
 Svi svatovi hrabri i veseli,
 Nevesela Lazareva majka.
 Pitao je Lazar dite mlado:
 „Oj starice stara mila majko,
 Il ti nisu ugodni svatovi,
 Il ti nije ugodna divojka?“
 A majka mu tiho odgovara:
 „Boga tebi Lazar dite moje,
 Svi su meni ugodni svatovi,
 Al mi nije pogodna divojka.
 Lošijeg si roda izabrao,
 Čime će ti svate darivati?“
 Al to čula sirota divojka,

Pa besidi sirota divojka:
 „Oj starice stara svekrivce,
 Nestaraj se za bele darove.
 Ako j' moja i umrla majka,
 Ona j' meni saložila dara.
 Svakom svatu po košulju zlatnu,
 Gjuvegiji konja i košulju.
 A zaovi srnajli-maramu,
 Svekru babi srebrnu stolicu.
 Vama majko tunju od 100 listi
 Od sto listi, od devet vrhova".
 Nečudi se Lazareva majka,
 Nečudi se svem bijelom daru.
 Nečudi se konju ni košulji,
 Nečudi se srnajli-marami,
 Nečudi se srebrnoj stolici:
 Već se čudi tunji od sto listi.
 Gdi je rasla, gdi li sazrijała?
 Narasla je caru na pendžeru,
 A podrasla caru na kolinu,
 Sazrila je carici u ruci.

Subotica

Jela Jaramazović.



10. Majka i sestra.

Vozio se bane Marijane
 Tihom vodom do selina dvora.
 Kad je došo do prve mijane
 U mijani ladno vino pio
 I u vinu kavgu zametnio
 I ubio Bulinovog sina.
 Daje Turkam bane silno blago,
 Daje blago, koliko im drago.
 Ali Turci ne glede na blago
 Veće ištu baš glavu za glavu.
 Neveseo bane Marijane.
 Pitala ga rodjena sestrica:
 „Šta s' neveso brate Marijane?“
 „Kako nebi neveseo bio!

Sinoć kasno ja tiho vozio
 Tihom vodom baš do tvoga dvora,
 Kad sam došo do prve mijane,
 U mijani ladno vino pio,
 I u vinu kavgu zametnio
 I ubijem Bulinovog sina.
 Dajem Turkam nebrojeno blago,
 Dajem blago, koliko njim drago.
 Ali Turci ne glede na blago,
 Veće ištu baš glavu za glavu".
 „Ne staraj se moj brate rođeni.
 U sestrice tri imade ranka.
 Jednoga će prigoriti majka,
 Dati sina za brata jedina".

Mislila se i mislila majka,
 Kojega će prigoriti ranka.
 Ako ć' dati prvog, Radovana,
 Kome će se radovati majka?
 Ako ć' dati drugog, Milovana,
 Koga će no milovati majka?
 Ako ć' dati nekog Andriju,
 Andrija je u majke terzija
 A Andrija bilu knjigu znade.
 Kađ ujutru bili dan osvane,
 Dan osvane i sunce ograne,
 Ona ide svome Radovanu:
 „Ustaj Rade radosna ti majka!
 Sad se ženi ujko Marijane.
 Ujo daje konja najboljega,
 Ujna daje tananu košulju“.
 „Ja ne mogu stara mila majko,
 Plavo me je zabolila glava,
 Od srca me ni pribolit neće“.
 Ona ide drugom, Milovanu:
 „Ustaj Mile milosna ti majka
 Sad se ženi ujko Marijane.
 Ujko daje konja najboljega,
 Ujna daje tananu košulju“.
 „Nemogu ti stara mila majko
 Plavo me je zabolila glava
 Od srca me ni pribolit neće“.
 Ona ide nejakom Andriji:
 „Oj Andrija, moje dite drago
 Ajde rano, uji u svatove“.
 Andrija se tiho odgovara:
 „Nemogu ti stara mila majko
 Plavo me je zabolila glava
 Od srca me ni pribolit neće“.
 Al se majka tiho odgovara:
 „Glavu veži svilenom maramom,
 Srce veži zlaćanim pojasom“.
 Andrija je poslušao majku,
 Poslušao, naopako bilo.
 Glavu veže svilenom maramom,
 Srce veže zlaćanim pojasom,
 Opravlja ga stara mila majka,

Opravlja ga što god lipše može,
 Pa on ide ujku u svatove.
 Kad su došli u zelenu goru.
 Al besidi nejak i Andrija:
 „Kaki su to ujkovi svatovi?
 Nit se čuje bubnja ni muzika,
 Nit se vije zelenih barjaka“.
 Al besidi Andrijina majka:
 „Oj Andrija, moje dite drago,
 U tebe je milostiva baka.
 Sila j' baka s svati užinati,
 Zaustav'la bubnja i muzike
 Zavila je zelene barjake“.
 Kad su oni u dvor ušetali.
 Al besidi nejak i Andrija:
 „Kaka je to ujkova divojka,
 Kada neće prid dvor da izađe
 Da poljubi svoju zaovicu,
 Zaovicu, najmlađeg nećaka“.
 A majka se tiho odgovara:
 „Tebe čeka ujkova divojka
 Ona čeka za stolom sideći“.
 Kad su oni u dvor ušetali.
 Al u dvoru nigdi nikog nema,
 Samo side tri Turčina mlada.
 Tri turčina, ko tri kaurina.
 Jedan veli: Gle lipa junaka!
 Drugi veli:
 Kako će ga prigoriti majka?
 Treći ćuti, ništa ne besidi:
 Mane sabljom odsiće mu glavu.
 Leteć Andri glava progovara:
 „Ovo nije košulja vezena,
 Već crvenom krvlju polivena . . .
 Da su mojoj majki crni dani,
 A sestrici crne godinice . . .“
 Al besidi Andrijina majka:
 „Bog ubio svaku onu drugu
 Bog ubio, grom je udario,
 Koja daje sunca za miseca
 Ja Andriju za brata rođena! . . .“
 Subotica. Jela Jaramazović.



11. Sestra ubojica.

Kad se ženi od Senja Ivane
 Pa on prosi Fatimu divojku,
 Fatu prosi Fatu daje majka.
 Al besidi Merina sestrice:
 Hajde sele da bilimo dare
 Da nosimo u zelenu goru.
 Kad su očli u zelenu goru
 Ubilili bijele darove
 Al besidi Merina divojka:
 Hajde sele pod rumenu ružu
 Da tržamo rumenu ružicu
 Da kitimo tvoje bile dare
 Pa će dare mirisati ružom.
 Otud odu pod zelenu jelu
 Side Mera na zelenu travu
 Pa besidi Fatimi sestrici
 Sidi Fato na zelenu travu
 Pa m' nasloni na kriocce glavu
 Jer mi nećeš dugo naslonjati.
 Side Fata na zelenu travu
 Pa joj metne na kriocce glavu
 Vadi nože Merina divojka
 Vadi nože od svilenog pasa
 Ona kolje Fatimu sestricu
 Naklala je al zaklala nije.
 Kad je vid'la Merina divojka
 Kad je vid'la što je učinila
 Ona skupi bijele darove
 Ona biži dvoru bijelome
 Pitala je stara mila majka
 Oj Merino da di ti je Fata?
 Naišli su janjičari turci
 Ja pobigla a Fatu odneli
 Opravlja se Merina divojka
 Opravlja se u ruho Fatino
 Ona side gori na pendžere
 Pa pogleda Ivu sa svačovi
 S daleka je opazio Ive
 Pa besidi kićenim svačovima
 Ono nije Fatima divojka
 je ono Merina divojka
 av'la se u ruho Fatino

Pa pogleda kićene svačove.
 Tu se Ive natrag povratio
 Kad su došli u zelenu goru
 Gavran gače na zelenoj jeli.
 Al besidi od Senja Ivane:
 Stan'te braćo kićeni svačovi
 Gavran gače na zelenoj jeli
 Onde ima makar kake krvi.
 Ode Ive pod zelenu jelu
 Tamo leži Fatima divojka
 Naklana je al zaklana nije
 Kad to vidi od Senja Ivane
 On je nosi svome dvoru bilom
 Pa je daje na nove doktore;
 Lićeć Fata i čedo rodila.
 Al se Fati ženi diver Aga
 Hoće prosi Merinu divojku
 Al besidi Fatima nevesta:
 Hajde Ago i meni je drago
 Hajde prosi Merinu divojku.
 Prosi Aga i izprosio je
 Kad je bilo vrime od vinčanja
 Skupili se kićeni svačovi
 Skupili se očli rad divojke.
 Kad su svači došli u dvorove,
 Zapivala Fatima nevesta:
 Bože mili običnih dvorova
 Kandar sam se u njima rodila
 Obična mi i prija i pretelj
 Kandar su mi i olac i majka
 Obična mi moja jetrvica
 Kandar mi je rodjena sestrice
 Dili dare Merina divojka
 Al besidi Fatima nevesta:
 Bože mili da lipih darova
 Al je ovde polovica moja
 Tom se niko ni silio nije
 Kad su svači doveli divojku
 Čedo ljulja Fatima nevesta
 Čedo ljulja pa mu lipo piva:
 Baji buji moje čedo malo
 U nedilju doće naša baka.

Da zna baka da ima unuka
Donela bi zelenih jabuka.
Kad to čula Merina divojka
Hoće Mera da u vodu skoči.
Al besidi Falima nevesta:

Nemoj Mero da od Boga nađeš
Nek ti prosta moja krvca bila
Samo nemoj u vodu skočiti.
Subotica.

Ive Prčić.



12. Zavist.

Dva su brata selu milovali
I od mila na pazar vodili
Kupovati može cebetlije
Od hiljade i od dvi hiljade.
Al besidi Gjurgjeva gospoja
Besidila mladoj Pavlovici:
Jetrvice po Bogu sestrice
Nebil znala za kaku omrazu
Da omrazim braću sa sesticom?
Al besidi mlada Pavlovica:
Kad bi znala nebi ti kazala
I mene su braća milovali
I od mila na pazar vodili.
Jedva čeka Gjurgjeva gospoja
Jedva čeka da noćca omrkne
Ona krade seline noževe
Šnjima kolje hrta i sokola.
A kada je jutro osvanilo
Ona ide Gjurgju gospodaru:
Eto tebi selu milovati
I od mila na pazar voditi
Kupovati nože cebetlije
Od hiljade i od dvi hiljade
Al besidi Gjurgje gospodaru:
Neka ljubo nek se sela mazi!
Jedva čeka Gjurgjeva gospoja
Jedva čeka da joj noć omrkne
Ona krade seline noževe
Šnjima kolje konja najboljega
A kada je jutro osvanilo
Ona ide Gjurgju gospodaru
Eto tebi Gjurgje gospodaru

Eto tebi selu milovati
I od mila na pazar voditi
Kupovati nože cebetlije
Od hiljade i od dvi hiljade
Što ti zakla hrta i sokola
Al zakla ti konja najboljega!
Al besidi Gjurgje gospodaru:
Neka ljubo nek se sela mazi
Opel čeka Gjurgjeva gospoja
Ona čeka da joj noć omrkne.
Onda krade seline noževe
Šnjima kolje muško čedo svoje
Ponda ide Gjurgju gospodaru:
Eto tebi Gjurgje gospodaru
Eto tebi selu milovati
I od mila na pazar voditi
Kupovati nože cebetlije
Od hiljade i od dvi hiljade
Što ti zakla hrta i sokola
I što zakla konja najboljega
Zašt' ti zakla čedo muške glave?
Planu na to Gjurgje gospodaru
Pa on ode seli u odaje
Sela leži sanak boraveći
Al besidi Gjurgje gospodaru:
Šta ćeš sele da te Bog ubije?
Što mi zakla hrta i sokola
I što zakla konja najboljega
Zašt' mi zakla čedo muške glave?
Na to njemu sela odgovara:
Nisam brate, imena mi moga,
I ljubavi naše mile majke!

Ako mi se brate ne viruješ
 Veži mene na repove konjma
 Pa me nosi drumu na raskršće
 Pa me kidaj na četiri strane.
 Ali Gjurgje seli ne virova
 Već je veže na repove konjma
 I nosi je drumu na raskršće
 Pa je kida na četiri strane.
 Di je sela sama sobom pala:
 Onde se je crkva sagradila;
 Di je seli rusa glava pala:
 Onde se je oltar sagradio;
 Di je seli kapi krvi palo:
 Onde su se sviće užizale.
 A di joj je rusa kosa pala
 Jezero se onde otvorilo
 Oko crkve veliko jezero
 Po njem pliva šarena kolivka
 U kolivki čedo muške glave
 Na prsima materine ruke
 U rukama tetkini noževi
 Tomu prošlo nekoliko dana
 Razboli se Gjurgjeva gospoja
 Bolovala devet godin' dana
 I desete četiri miseca

Al besidi Gjurgjeva gospoja:
 Daj ti meni Gjurgje gospodaru
 Daj ti meni kola od olova
 I u njima dvanaest bivola
 I daj meni tri volara mlada
 U svakoga vile od čelika.
 Daje Gjurgje kola od olova
 I u njima dvanaest bivola
 I daje joj tri volara mlada
 I u svakog vile od čelika,
 Da je nose do seline crkve.
 Kad su došli spram seline crkve:
 Stade škripa kola od olova,
 Stade bleka dvanaest bivola,
 Stade jauk tri volara mlada.
 Al iz crkve ništo progovara:
 Iđ odavle Gjurgjeva gospojo
 Crkva tebe oprostiti neće
 Bolovala još devet godina
 Kroz kosti ti voda proticala
 Da mož plivat šarena kolivka
 U kolivki čedo muška glava
 Na prsima ruke materine
 A u ruku tetkini noževi.

Ive Prčić,



13. Kajanje.

Zakukala sinja kukavica
 Na pendžeri mladoj begovici
 Al besidi mlada begovica:
 A što kukaš sinja kukavice
 A što kukaš meni na pendžeri
 Valjda nisam i ja sirotica
 Kad ja čekam alaj-bega moga.
 Al besidi sinja kukavica:
 Boga tebi mlada begovice
 Ti se popni gori na bedeme
 I najvišljoj kuli na pendžere
 Pa pogledaj doli nuz bedeme

Otud idju sedmere kočije
 U šesteri crno pokrojeno
 A u sedmi crno i crveno
 Tamo leži mrtav alaj-beže.
 Al besidi mlada begovica
 Boga tebi sinja kukavice
 Pomozi mi kajat bega moja
 Od Gjurgjeva do Miholja dana
 Ti ćeš tica s tvojim lipim perjom
 A ja ljuba s mojim crnim ruhom
 Subotica.

Ive Prčić.

14. Haznadar katana.

Putom šeta haznadar katana
Izpod dvoča Muje kapetana
Lulu pije u tamburu bije
Uz tamburu tanko popivava:
Bože mili na svemu ti hvala
Evo danas devet godin' dana
Kako služim Muju kapetana,
Kako tajim da sam ženska glava
A od danas zatajit nemogu
Bile dojke razapele punke
A naraslo čedo pod pojasom.
To slušala kapetanovica
Pa besidi Muji kapetanu:
Gospodaru Mujo kapetane

Putom šeta haznadar katana
Lulu pije u tamburu bije
Uz tamburu tanko popivava:
Evo danas devet godin' dana
Kako služim Muju kapetana
Kako tajim da sam ženska glava
A od danas zatajit nemogu;
Bile dojke razapele punke
A naraslo čedo pod pojasom.
Al besidi Mujo kapetane:
Istina je moja Andjelijo.
Kad smo bili onomad na sajmu
Mi gledamo konje i volove
A on gleda šarene kolivke.

Ive Prčić.



15. Majka i sestra.

Sinoć sela sila večerati
Bela leba i rumena vina
Al je njozi bratac dolazio:
Hajde brate samnom večerati.
Ali bratac seli odgovara
Nije
Meni sele do tvoje večere
Već je meni do moje nevolje
Ja sam noćos pio s turkom vina
Ubijo sam bulinoga sina
Ište bula sad glavu za glavu;
Već sam došo ja do tebe sele
U tebe su tri ranka jednaka
Nebil mogla jednog prigroriti
Jedinoga brata odkupiti?
Svu noć sela noćcu primislila
Primislila na jedno smislila
Žavo joj je brata rodjenoga...
Kad u jutro bio dan svanio
Dan svanio i sunce granilo
Zove majka najmlađega ranka:
Opravljaj se moj najmlagji ranko

Na se meći čudo i zlamenje
Sitan biser i drago kamenje
Jaši konja kojeg tebi drago
Pa ćeš
Ići s majkom ujku u svatove
Sinoć ti se ujak oženio
Pa te danas u svate poziva..
Toje ranko jedva dočeka
Pa je svoju majku poslušao.
Kad se ranko lipo opravio
I s majkom se ujku uputio
On je onda majki govorio..
Oj starice stara moja majko
A što si mi tako nevesela?
Kanda nećeš bratu u svatove..
A jabi se mlagjan veselio
Al nemogu na te gledajući.
Kad su došli pod ujkove dvore
Al besedi ranko svojoj majki:
Oj starice stara moja majko
Kaki su mi ujkovi svatovi?
Nit se čuju bubnji ni svirali.

Nit se viju svileni barjaci.
 Al besedi stara mila majka:
 Muči ćuti drago dite moje
 Sad su svati za trpezu sili
 Ućutili bubnji i svirale
 I savili svilene barjake
 U to doba u ujkove dvore
 Al u dvoru nigdi nikog nema
 Dok eto ti tri mlada žandara
 Jedan veli: da lipa konjica

Što ga dosad ni vidio nisam.
 Drugi veli još lipša junaka
 Kako ga je prigorila majka?
 Treći ćuti ništa ne govori
 Mane sabljom osičemu glavu.
 Mrtva glava leteć progovara:
 Bog ubio onu svaku majku
 Koja voli bratu nego ranku.
 Subotica.

Ive Prčić.



16. Pogibija hajduka.

Zbor zboriše Senjani hajduci
 Zbor zboriše ladno vino piše
 Pa beside svi Senjani redom:
 Sve zulumе zemlji ukidosmo
 Ne mogosmo Šandiju puškaša.
 U Šandije mnogo kažu blaga
 Bilih groša i žutih dukata.
 Al Šandija bolji junak biše
 Bolji junak biše od Senjana
 Sabljom siče kao i Senjani
 Puškom bije bolje od Senjana.
 Dozboriše Senjani hajduci
 Da će ići Šandiji puškašu.
 Kroz malu ih pendžer opazio
 Opazio Šandija puškašu
 Al je velik zulum učinio.
 Puškom puče Šandija puškašu

Pa ubije od Kosova Radu.
 Za vrućih je rana besidio,
 Besidio od Kosova Rade:
 Ovako vam žena nedopala
 I vako vam dica nedopala
 Ko što j' mene puška dopanula
 U srid puca di mi srce kuca.
 Opet puče Šandija puškašu
 I ubije od Senja Ivana.
 Trećom puče Šandija puškašu
 Pa ubije Radosavljev Perlu.
 Tu poginu Senjani hajduci
 Svi poginu žalosna im majka.
 Teško nama brez 'vakih junaka
 Pod topuzom prokletih turaka.
 Subotica.

Ive Prčić.



17. Ostavljena divojka.

Dva bigura gorom pribigoše:
 Ture momče vlahinja divojka.
 Kad su došli na srid gore čarne

Razboli se vlahinja divojka.
 Zabrinu se ture momče mlado:
 Što ću sada tužan i žalostan?

Ni divojki ladjane vodice
 Ni konjicu zelene travice.
 Al besidi vlahinja divojka
 Ne brini se ture momče mlado
 Ja se nisam razbolila bolom
 Već te kušam jesam li ti draga.
 Al besidi ture momče mlado
 Boga tebi vlahinja divojko:
 Dosad si mi uvijek bila draga
 Al od sada više nikad nećeš
 Sinoć mi te troji nakudili;
 Prvi vele da si roda uda,
 Drugi vele da si guja ljuta,

Treći vele da si posanjiva.
 Al besidi vlahinja divojka:
 Ko mi veli da sam roda uda
 Udo mu se u rodu rodilo;
 Ko mi veli da sam guja ljuta
 Guja mu se oko srca vila
 I u njemu zimu zimovala
 Na proliće izvela mladiće;
 Ko mi veli da sam posanjiva
 Neimao u bolesti sanku!
 I tude se oni rastadoše.
 Subotica.

Ive Prčić.



18. Markova molitva.

Sinoć kasno Kraljeviću Marko
 Sinoć kasno iz mijane krenu.
 Kad je došo do čajera carskog
 Carski konji po čajeru pasu
 I med njima carevi žerave.
 Na svakome jedne bukagije
 Na žeravu troje bukagije.
 Kad to vidi Kraljeviću Marko
 Kleče Marko na gola kolina
 Pa izmoli troje litanije
 Da s otvore troje bukagije.
 Otvore se troje bukagije
 Uzjah Marko careva žerava
 Tu noć minu trideset konaka
 I proda ga za trista dukata
 Samo sedlo trideset i četiri.
 To dočuo care poočime
 Da je Marko ukro mu žerava
 I da j prodo njegovog žerava.
 On doziva Kraljevića Marka.
 Kad je došo Kraljeviću Marko
 Kapu skida do zemlje se svija
 Progovara care poočime:
 Jel istina moj posinko Marko

Da si ukro ti moga žerava?
 Odgovara Kraljeviću Marko:
 Istina je care poočime
 Da sam ukro ja tvoga žerava.
 Ja se kasno iz mijane krenu
 Pa kad dodjo do tvoga čajera
 Tvoji konji po čajeru pasu
 Na svakome jedne bukagije
 Na žeravu troje bukagije
 A ja kleče na gola kolina
 I izmoli troje litanije
 Otvore se troje bukagije
 A ja uzjah na tvoga žerava
 I prominu ja onu noć, care,
 Onn noćcu trideset konaka
 I proda ga za trista dukata
 Samo sedlo za tridest i četiri.
 A ko t' žao tvojega žerava
 Veži meni ruke naopako
 I daj meni konja najgorega
 I daj meni sablju zahrgjanu
 I daj care trista janjičara
 Nek me prate do sinjega mora
 Nek mi tamo care siku glavu.

Kad to čuo care poočime
 Veže njemu ruke naopako
 I daje mu konja najgorega
 I daje mu sablju zahrgjanu
 I još daje trista janjičara
 Da ga prate do sinjega mora
 Pa da tamo osiku mu glavu.
 Moli Marko svete litanije;
 Petak mu je odrišio ruke

A Subota sablju usvitlala
 A Nedilja konja razigrala:
 On pogubi trista janjičara.
 Koje nije sabljom dovalio
 Te j' u sinje more utirao
 A tri age živa uvalio
 Sva trojici oči izvalio
 I poslo ih caru čestitome.

Ive Prčić.



19. Zla majka.

Devet pući ženila je majka
 Ženila je svog sina Vidaka
 Svih devet mu otrovala majka.
 Kad ga stala deseti ženiti
 Iz daleka zaprosi divojku
 Tri dan hoda kroz zelenu goru
 I četiri priko gore crne.
 Zdravo očli kićeni svačovi
 Zdravo očli i natrag s vratili
 I povelj lipotu divojku.
 Kad su došli u zelenu goru
 Stali svač u zelenoj gori
 Da njim s malo konji odjahuju
 I da sitnom zobom nazobaju.
 Pokraj puta perunika cvala
 Svi svačovi peruniku brali
 Sam Vidače svituje divojku:
 O divojko draga moja dušo

Kad odemo mome dvoru bilom
 Moja ć' prid nas išetati majka
 Na tebe će prvu nazdraviti
 Od nje primi al s nemoj napiti
 Krenili se kićeni svačovi
 Dojezdili Vidakovom dvoru
 I šetala Vidakova majka
 I iznela kondir vina hladna
 Nazdravila lipotoj divojki:
 Zdravo da si lipota divojko
 Ni u moje ni u tvoje zdravlje
 Već u zdravlje mog sina Vidaka
 Od nje prima lipota divojka
 Od nje prima al se ni napila
 Jedna kaplja na konjica pala
 Odma konjic ognjem izgorio
 I s vršalja zemlja oko njega.

Ive Prčić.



20. Svačovi bliznakâ.

Ženi majka dva sina bliznaka
 I uzima sestre bliznakinje
 Legla majka sanak boraviti

Sanak snila u sanku vidila
 Da j' letilo jato golubova
 I med njima dva sokola siva

Odletilo i doletilo je
 Ali nema dva sokola siva.
 Kad se majka iz sna probudila
 Svome mužu sanak povidala
 Al je njozi muže besidio:
 Jesam li ti ljubo govorio
 Da neženiš dva bliznaka sina
 Da ne uz'maš sestre bliznakinje?
 To će biti do dva naša sina.
 Pa odoše svať rad divojaka
 I odoše do dva djuvegije
 Zdravo očli i natrag s vratili
 I povelilipote divojke
 Kad su došli u zelenu goru
 Stali da njim s konji odjahuju
 I sitnom ih zobom nazobaju
 Svati pali po zelenoj travi.
 Puče puška iz zelene gore
 I ubije jednog djuvegiju.
 Puče druga ubi i drugoga
 Svi svaťovi mukom zamukoše
 I u crnu zemlju pogledaše
 Pa beside kićeni svaťovi:
 Ko će sada na mušťuluk majci!
 Al besidi Bogić gospodaru:
 Dajte meni do dvi mrtve glave

Ja ću ići na mušťuluk majci.
 Dadoše mu do dvi mrtve glave
 I on ode na mušťuluk majci.
 Iz daleka ugledala majka
 Malo bliže prid njeg išetala.
 Zdravo da si Bogić gospodaru
 Jesul zdravi kićeni svaťovi
 Jesul zdrave gospoje snašice
 Jesul zdrava dva bliznaka sina?
 Svi su zdravi kićeni svaťovi
 I zdrave su gospoje snašice:
 Već evo ti dvi zel'ne jabuke
 Koje su ti u nidri zrijale.
 Kad to vidla stara miła majka
 Svist joj zašla crnoj zemlji pala
 Sotim stigli kićeni svaťovi
 Svi svaťovi majku podizali
 Al je niko podignit nemože.
 Dojezdiše gospoje snašice
 Pa beside gospoje snašice:
 Ustani se naša svekrvice
 Dvorit ć' mo te za devet godina
 I brez kara i brez mrmoranja;
 A kad prodje već devet godina
 Tražit ćemo doma gospodara.
 Subotica. Ive Prčić.



21. Okrutna majka.

Služio je Vide kod turaka.
 Služeć Vide ubio turčina.
 Daje Vide nebrojeno blago.
 Neće bula nebrojeno blago
 Ona oće baš glavu za glavu.
 Vide idje svojoj miloj seli
 Gnjevan Vide u selinom dvoru.
 Al je sela njemu besidila:
 Što si gnjevan u mojemu dvoru?
 Dok ti stanem sele besiditi
 Ti ćeš sele i suze roniti:

S turčinom sam kavgu zametnio
 I u kavgi turčina ubio
 Dajem buli nebrojeno blago
 Ne će bula nebrojeno blago
 Ona oće baš glavu za glavu.
 Al je sela njemu besidila:
 Ne bud gnjevan u mojemu dvoru.
 U mene su tri ranka jednaka
 Jednoga će prigoriti majka
 Prigoriti majka za ujaka.
 Svu je noćcu majka se mislila

Kojega će prigoriti ranka
 Prigoriti ranka za ujaka
 Sama sebi sela besidila:
 Ako li ću Radu prigoriti,
 Kome će se radovati majka?
 A ako ću Milu prigoriti
 Koga li će milovati majka?
 A Neuče j' knjige izučilo.
 Sotim bila zora zabilila
 Idje majka budi svoga ranka:
 Oj Neuče moje dite drago
 Ustani de moje dite drago
 Pa opravljaj sebe i konjica
 Da idjemo u svatove ujku.
 Ustade ti Neuk dite mlado
 I opravlja sebe i konjica

Pa odoše u svatove ujku.
 Kad su očli ujkovome dvoru
 Od svatova nigdi nikog nema
 Samo side tri mlada dželata
 Prvi veli: da lipa junaka
 Drugi veli:
 Kako će ga prigoriti majka?
 Treći ćuti ništa ne besidi
 Mane mačom osiče mu glavu.
 Naleteć mu besidila glava:
 Eto meni ujkovih svatova
 I eto mi ujninih darova.
 Bog ubio onu svaku majku
 Što prigori ranka za ujaka.
 Subotica.

Ive Prčić.



22. Ogled.

Naskoro se zaručio Vuče,
 Kad mu jutros bila knjiga stigla
 Car poruči da idje na vojsku,
 Da s brez Vuka vojevat nemore
 Ostaje mu diva zaručena
 Pa je Vuče besidio njozi:
 Čekaj mene za devet godina
 Ako li ti desete ne dodjem
 Udaji se za koga ti drago.
 S otim Vuče ode vojevat.
 Kad je prošlo već devet godina
 Piše pismo vojevoda Vuče,
 A na ruke svome bratu Janku:
 Kupi brate kićene svatove
 Ja ću skoro bilom dvoru doći.
 Kupi Janko kićene svatove
 Al evo ti vojevode Vuka
 Pa besidi svome bratu Janku:
 Što s tolike svate sakupio!
 Svak mi veli da j gruba divojka
 Tud je gruba tud je i malena.
 Al je Janko besidio Vuku:

Mi smo brate na jednu obliku
 Pa ti idji pa vidi divojku;
 Ako t nije po volji divojka.
 A ti idji pa se natrag vrati
 A ako ti po volji divojka
 Ti se nemoj natrag ni vraćati
 Ja ću odud otić sa svatovi.
 Ode Vuče da vidi divojku
 S daleko ga Mara opazila
 A i Mara i Marina majka.
 Malo bliže prid njeg išetala
 Al besidi Maričina majka:
 Sunce žarko naš pretelju Janko
 Jesu i zdravi na domu ostali
 Jel zdrav Vuče iz vojske došao?
 Svi su zdravi na domu ostali
 Zdrav je Vuče iz Vojske došao.
 Uvode ga prid sobom u sobu
 Bijele mu pokazuju dare
 Jel košulja za vinčanog kuma
 Jel jabuka za divera Janka
 Jeli konjic za tvog brata Vuka?

Na te riči Vuče odgovara:
 Jest košulja za vinčanog kuma
 Jest jabuka za divera Janka
 Jeste konjic za mog brata Vuka
 Istom oni riči razdilili,
 Al evo ti Janka sa svatovi
 Vuk svatovom a Janko divojki.
 Kad to vidla Marica divojka

Šta je od njih učinio Vuče
 Od sramote crnoj zemlji pala.
 Tišila je stara mila majka:
 Ustan Mare moje dite drago
 Vuk privari brdo i dolinu
 I privari cara i vojina
 Kamo i nebi majku i divojku.
 Ive Prčić.



23. Junak Turčin.

Vino pili Senjani junaci
 Vino pilo dvanaest Senjana
 Vino dvori Senkinja divojka
 Ni jedan se nemaša za čašu
 Svaki najpre za bijelu ruku.
 Al besidi Senkinja divojka;
 Oj Boga vam Senjani junaci:
 Ako mogu svima sluga biti
 Ja nemogu svima ljuba biti
 Već onome jednome junaku
 Koji može Dunav priplivati
 Pod oružjem i pod bilim perjem
 I na ovu i na onu stranu.
 Svi junaci nikom ponikoše
 I u crnu zemlju pogledaše
 Al ne gleda Ture momče mlado.

On ti skače na noge junačke
 Pa on pliva Dunav vodu ladnu
 Pod oružjem i pod bilim perjem
 I na ovu i na onu stranu.
 Kad je došo na srid vode ladne
 Al podviknu Ture momče mlado:
 Jao mene tužan i žalostan
 Jao mene di izgubi glavu,
 Da bud kroz što nebi ni žalio,
 Već kroz jednu Senkinju divojku
 Al besidi Senkinja divojka:
 Vrat se natrag Ture momče mlado
 Vrat se natrag i ne gubi glavu
 I ovaku biću tvoja ljuba.
 Subotica.

Ive Prčić.



24. Rumena Ružica.

Svilu prede rumena Ružica
 Svilu prede a brišim pripreda.
 Kad je Ruži žeđe dodijalo,
 Svilu baca na studenu stinu,
 Gajtan baca na zelenu travu,
 Ona traži ladjane vodice.

Ona nadje oklop vode ladne,
 Oklopljena sve plećam junačkim
 Skakavica ruka divojačka.
 Sagni s' Ruža da s' vode napije,
 Al podviknu čoban od ovaca:
 Nepij vodu rumena Ružice,

Tu su vodu vile otrovale,
 Otrovale i opoganile,
 U njojzi su čedo okupale,
 Ni kršteno ni znamenovano,
 Nit se smije nit ručice daje.

Podvikuje vila zagorkinja:
 Mol' se Bogu čoban od ovaca
 Što je tebe sačuvala majka,
 Od ujamka i od urižnjaka;
 Ja bi tebi odšalila šalu.



25. Oholost.

Hvalila se lipa Mandalina
 Na bililu medju drugaricah:
 Što je sela u okolu Senja
 I u selu lipih divojaka
 Svakoju je obljubio Ivo
 Samo nije lipu Mandalinu
 I njegovu selu Katarinu.
 Al to čula lipa Katarina
 Pa besidi sela Katarina:
 Boga tebi moj brate rogjeni
 Al se hvali lipa Mandalina
 Što je sela u okolu Senja
 I u selu lipih divojaka
 Svakoju si brate obljubio
 Samo nisi lipu Mandalinu;
 Gledaj brate pa i nju obljubi.
 Kad je Ive razumio riči,
 Al on idje u zelenu goru,
 Pa je bio 3 godine dana
 Provodio u zelenoj gori.
 Pa j' pustio svoju kosu rusu.
 Plete kosu Senjaninu Ive
 Od petero i od devetero
 Pa on iđe u Mandine dvore.
 Kad je došo u Mandine dvore,
 Al prid dvorom lipe Mande majka,
 Pa besidi Senjanin Ivane:
 Božja pomoć lipe Mande majko!
 Jel u dvoru lipa Mandalina?
 Ja sam došla sirota divojka,
 Oćetel'me na konak primiti,

I me Manda vezka naučiti?
 Al besidi lipe Mande majka:
 Stan počekaj sirota divojko,
 Da upitam lipe Mandaline.
 Ona pita lipu Mandalinu:
 Boga tebi lipa Mandalino,
 Došla nam je sirota divojka,
 Oćemol' je na konak primiti,
 Oćeš li je vezka naučiti?
 Ne budali stara mila majko,
 Ta to nije sirota divojka,
 Možda je to Senjanin Ivane.
 Motrila je stara mila majka,
 Motrila je al poznala nije.
 Šalje majka sirotu divojku,
 Šalje Mandi gori na čardake,
 Rano majka večericu daje,
 Još ranije u ložnicu šalje.
 Zaključala 9 katanaca,
 I desetu bravu pozlaćenu,
 Da ne dođe Senjanin Ivane.
 Kad je bilo noći od ponoći,
 Al besidi Senjanin Ivane:
 Šta bi Mande od sebe radila,
 Da sad dođe Senjanin Ivane.
 Al besidi lipa Mandalina:
 Ja bi moje oke povadila,
 I moje bi lice nagrdila,
 Da mi dođe Senjanine Ive.
 Radi Mande što si naumila,
 Evo ja sam Senjanin Ivane.

Da se nisi ti mlada hvalila,
Ja te nisam htio sramotiti,
Jer sam znao da ćeš moja biti.

Al podviknu lipa Mandalina,
Bog t' ubio stara mila majko,
Što s' motrila a poznala nisi.



26. Otmica.

U Bogdana lipu selu hvale
Nema više neg petnajst godina
Prosili je troji prosiodci,
Prvi prosi Hajčanin Nikola,
Drugi prosi od Sibinja Janko,
Treći prosi Alabega starče.
Ne da majka Julu za Nikolu,
Nit je daje od Sibinja Janku,
Već je daje Alabegu starcu,
Jer u starca ima mlogo blaga,
Mlogo blago tri vike dukata.
Malo j bego roka ostavio,
Malo roka nediljicu dana,
Dok je Julu dare saložila,
Dotle bego svate sakupio.
Kad su stigli svati rad divojke,
Al besidi mlada Juliana:
Hajde majko prid dvor na sunašce,
Da gledamo Begine svatove,
Vidiš majko onoga junaka,
U onome ruvu svilenome,
Na onome konju velikome,
To je majko Hajčanin Nikola,
Prokleta ti duša tvoja bila,
I ovoga i onoga svita,
Što me nisi za Nikolu dala.
Vidiš majko onoga junaka,
U onome ruvu zelenome,
Na onome konju šarenome,
To je majko od Sibinja Janko.
Prokleta ti duša tvoja bila,
I ovoga i onoga svita,
Što me nisi za Nikolu dala.
Vidiš majko onoga junaka,

U onome ruvu nimačkome,
Na onome konju grbavome,
To je majko Alabeže starče,
Prokleta ti duša tvoja bila,
I ovoga i onoga svita,
Što me nisi bar za Janka dala,
Već za bega hulju matoroga.
Žali plače mlada Juliana,
Tu su jenge Nikoline sele,
Oni tiše mladu Julianu,
Ti neplači mlada Juliana,
Mi ćemo te mladu naučiti:
Kad pođemo stobom na vinčanje,
Pa stignema u goru zelenu,
Dun će vitar i snjim kiša hladna,
Ti s' razboli bolom nebolesna,
Mi ćemo viknit svima svatovima,
Stante svati umire divojka,
Sviće svati redom postojati,
Postojat će pod jelu zelenu,
Mi ćemo stobom pod ružu rumenu,
Sviće svati redom postojati,
Al ti nemoj ni trenit ni blenit,
Dok nedođe naš brate Nikola.
Kad su pošli s njome na vinčanje,
Pa su stigli u goru zelenu,
Dune vitar i snjim kiša ladna,
Razboli se mlada Juliana,
Razboli se bolom nebolesna,
Viknu jenge Nikoline sele,
Stanje svati umire divojka,
Svi su svati redom postojali,
Svi su stali pod jelu zelenu,
Jenge s Julom pod ružu rumenu,

Svi su svati redom dolazili,
 Neće Jula ni trenit ni blenit,
 Dok ne dođe Hajčanin Nikola,
 A kad dođe Hajčanin Nikola,
 On joj pruža svoju desnu ruku,
 Ona njemu i obadve pruža,
 On je uzme za obadve ruke,
 Pa je sidne za se na konjica,
 Tri puta je opasao pasom,
 Četvrti put od sablje pojasom.
 Pa se vinu priko gore crne,
 Kano zvizda priko vedrog neba,

Nebi Niku tica uvatila,
 A kamoli Begini svatovi.
 Al besidi Alabeže starče:
 Koji junak za Nikolom pođe,
 Ja ću tome pokloniti blaga,
 Mloga blaga tri vike dukata.
 Al besidi od Sibinja Janko:
 Koji junak za Nikolom pođe,
 Ja ću tome baš očići glavu,
 Za Nikolu i jeste divojka,
 Ne za toga hulju matoroga.



27. Pamet i sila.

Kad se ženi Šestokriloviću
 Pa on prosi Marica divojku
 Maru prosi Maru neda majka
 Majka neda Šestokriloviću
 Već je daje Budimliji Jovi.
 Kad je bilo vrime od vinčanja
 Kupi Jovo kićene svatove
 Pa on ode Marici divojki.
 Zdravo očli i natrag s vratili
 I povelu Maricu divojku.
 Kad su došli u zelenu goru
 Dunu vitar iz zelene gore
 Pa im zavi barjak naopako
 Od svatova niko ne vidiše
 Samo vid'la Marica divojka
 Pa besidi Marica divojka:
 Stan' te malo kićeni svatovi
 Stan' te malo da vam štogod kažem
 Dunu vitar iz zelene gore
 Pa nam zavi barjak naopako
 Neka Bog zna dobro biti ne će.
 Već dajte mi junačko odilo
 I dajte mi mrku jemenliju
 I dajte mi sablju dimiskinju
 I dajte mi težku topuzinu

I još dajte konja od mejdana
 Da ja idjem provesti svatove
 Jer na drumu j' Šestokriloviću
 Pa on čeka Jovine svatove.
 Dadoše joj što je zaiskala
 Ode Mara naprid prid svatovi
 Kad je došla na carske drumove
 Tamo stoji Šestokriloviću
 Golu sablju vedrom nebu baca
 I u gole dočekuje ruke
 Krvave mu ruke do ramena
 Kad je došla spram njega Marica
 Božiju mu pomoć nazivala.
 Božiju joj pomoć privatio
 Pa besidi Šestokriloviću:
 Božja pomoć neznani junače
 Je s' vidio Jovine svatove
 Idjel Jovo i vodi l' divojku?
 Odgovara Marica divojka:
 Vidio sam Jovine svatove
 Idje Jovo ne vodi divojku
 Ostala mu boljana kod majke
 Pa joj Jovo ostavio roka
 Ostavio tri nedjilje dana
 Jel' joj živit jeli joj umriti.

On će onda sa svatovi doći
 Razljuti se Šestokriloviću
 Prne s krili, ode dvoru bilom
 Ode Mara kroz zelenu goru
 Kad je Mara goru prijezdila
 I stigo je Jovo sa svatovi
 Onda veli Marica divojka:
 Dajte meni divit i hartije
 Da napišem jednu knjigu malu
 Da pošaljem Šestokriloviću.
 Dadoše joj divit i hartije
 Knjigu piše Marica divojka.
 Kad je Mara knjigu nakitila
 Knjigu štije pa se na nju smije

Ovako je u njoj govorila:
 Zdravo da si Šestokriloviću
 Alaj si se bolan privario!
 Al si lipu ticu uvatio
 Pa je ni si znao čerupati:
 Ja ti nisam neznani junače
 Već ja jesam Marica divojka.
 Knjigu meće sokolu pod krilo
 Pa besidi sivome sokolu:
 Knjigu nosi Šestokriloviću.
 Uprav ode soko tica siva
 Uprav ode Šestokriloviću
 A Marica s Jovom, sa svatovi.
 Ive Prčić.



28. Šta je iza groba.

Procvilila gora šimširova
 Cvileć gora sama progovara:
 Ja ne cvilim što me taru ovce
 Što me taru ovce i jaganjci
 Već ja cvilim tužna i žalosna
 Što me taru sele Alagove
 Kod Alaga brata dolazeći
 Pa govore sele Alagove:
 Ustani nam naš brate Alaga!

Zetovi se za blago svadiše
 Staru majku i na sud vodiše
 Progovara zemlja na Alagi
 Dil'te blago moje sele drage
 Dil'te blago kako j' vama drago
 Staroj majki ne činite krivo
 Onoj seli ne činite tala
 Koja nam se udavala sama
 Brez pitanja i oca i majke
 I Alage brata najstarjega.



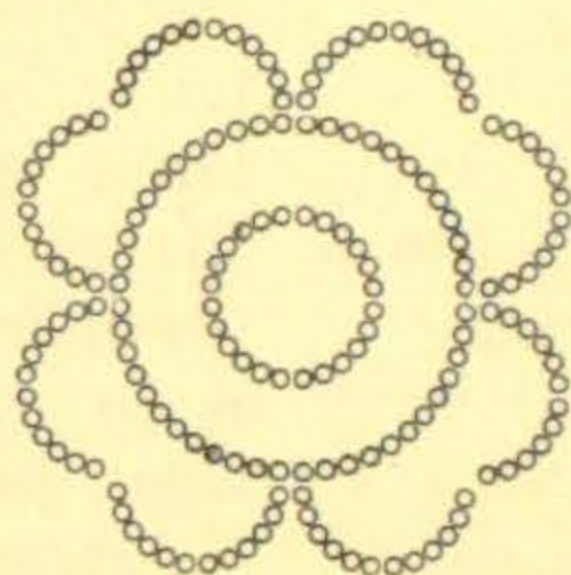
29. Srce divojačko.

Igra kolo pod dva turska grada,
 Pod Bunićom i pod Radunićom,
 I u kolu udovica Marta,
 I njezina mizimica kćerica.
 Na njojzi je čudo i zlamenje,
 Sitan biser i drago kamenje.

To je čuo Terzić Marijane,
 Pa on ode svojoj miloj majki:
 Oblači me moja mila majko
 Oblači me šlogod lipše možeš
 Ja ću ići u to kolo divno,
 Da ja vidim, lipotu divojku,

Na kojoj je čudo i zlamenje,
 Sitan biser i drago kamenje.
 Lipo ga je opravila majka,
 Na njeg meće i srebra i zlata.
 Sinu dite kao sunce jarko,
 Pa on ode u to kolo divno,
 Dade konja u kolo momčadma,
 Pa se vaća u to kolo divno.
 Kad s' Marijan kola uvatio,
 Stalo kolo gleda Marijana,
 Al besidi Terzić Marijane:
 Nestoj kolo negledaj menekar,
 Nisam došo kolo ustavljati,
 Već sam došo da gledam divojku,
 Na kojoj je čudo i zlamenje,
 Sitan biser i drago kamenje,
 Ni se kolo triput okrenilo,
 Stade Marta prosipati riči:
 Nedam moju mizimicu kćercu,
 Ja je nedam takome junaku,
 Koji nemož Dunav priplivati,

I na onu i na ovu stranu.
 Kad to čuo Terzić Marijane,
 On zagazi u tu vodu ladnu,
 Pa pripliva Dunav vodu ladnu,
 I zdravose natrag povratio,
 Kad je došo na srid vode ladne,
 Stane tonut Terzić Marijane.
 Kad to vidi lipota divojka,
 Uze skute u bijele ruke,
 Pa zagazi u tu vodu ladnu:
 Kada nema Terzić Marijana,
 Neka nema ni mene divojke!
 Kad to vidi Terzić Marijane,
 Al besidi Terzić Marijane:
 Ne budali lipota divojko,
 Ja ne tonem što ja plivat neznam,
 Već ja tonem da kušam divojku.
 Al besidi lipota divojka:
 Šta me kušaš Terzić Marijane,
 Volim tebe nego moju majku,
 Moju majku udovicu Martu.



Popratna riječ.

Bunjevci imaju vrst *starih* narodnih pjesama, koje je narod sve do skora pjevao „groktenjem“ naročito u svačuvima, a pjeva i danas u domu, najviše — djeci. Nema ih mnogih, valda malo preko stotine; ali one obasižu sve, što se u životu puka dogoditi može, to jest, što se u prošla vremena — dogoditi moglo. Predmet je: omladinski i porodični život; ljubav srećna i nesrećna; opreznost i mudrost; neopreznost i priuzetnost; svi osjećaji, strasti, koji vode ljude, što su nekom vezom spojeni medju sobom. Pjesme ove uvijek ističu zakon čiste, nepokvarene prirode i ujedno zakon Božji. U njima se hvali dobro i nagradjuje a zlo se kara i kažnjava.

Rad bi, da po kojom primjedbom istaknem ova svojstva i visoku vrijednost pjesama ovih.

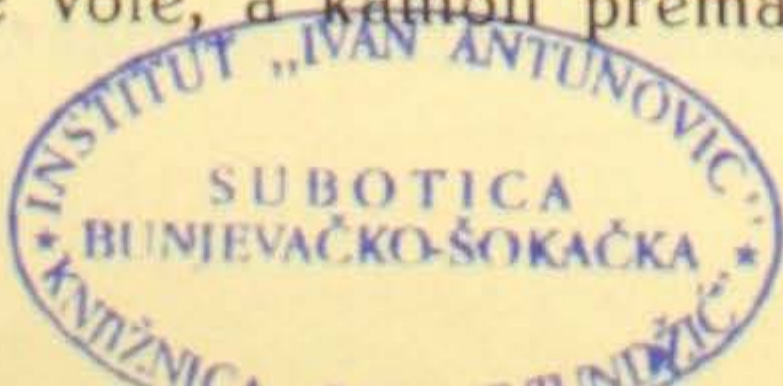
Primjedbe k' pjesmama.

I.

I. 1. Nepismene stare Bunjevke govore o Krajini, za Hercegovinom. — „Sedamdeset i sedam hiljada“ je bilo u ono doba zaista „nebrojeno blago“. Marula je jamačno bila već u maloći vrlo lijepa. — Ona se mora sama boriti, da ne podje za nedragog. Ne pomaže joj ni otac ni majka, još ni brat jer su svi obavezani. Ona se brani sama mrtvilom. Osnovna misao je: bez ljubavi život je — mrtvilo. — Ista tema je u I. 4. pjesmi.

Osnovna misao je: kod djevojke potrebita je *stidljivost*. Marica ne voli H. Stipana. Užas je obuzima, kada pomišlja, da bi morala biti njegova žena. Od nužde utiče se jedinoj naravnoj obrani — mrtvilu. I to je vrst samouzdanja, ali nije ona gorda oholost, što je kod Mandaline, koja traži pogibao i izaziva ga. Maričino je sredstvo ipak opasno. Tu se izpoljava još jedna ideja, koju izrazuju zadnja 2 redka: *al prokleta junakova ruka: mal' se nisam na nju nasmijala*.

Uči pjesma, da se djevojka ne smje izvirgavati pogibelji ni onda, kada misli, da je opasnost daleko. Ona je mrzila H. Stipana, bila je opasnost daleko: „*vatra*“, unutarnja vatra, nije pekla; „*zmija*“, napast djavolova — nije nju povelala, ali kad joj i ovaj mrski „turi ruku u nidarca“, mal' se nije predala u njegovu moć. Neiskazano nježan način za poučiti kćeri djevojke, da pazi na stidljivost i da se moraju čuvati i prema onome, koga ne vole, a kamoli prema onome, koga i vole.



I. 2. Osnovna misao: Koji je spreman, da loži „stole i oltare“, pred tim nije zaštićena ni djevojačka čast, ali pred time nema cijene ni vlastiti život. „*Stisne oči, on u more skoči*“. I djevojka je skočila u more, ali je ona zato, da spase djevojačku krepost. I on je pošao u crkvu, da „loži stole i oltare“, i ona je u crkvu, da se moli. Krepost i jakost ne daje crkva, mjesto, već — molitva, pobožni duh.

I. 3. Ovdje je glavna misao: Krepost djevojačka je toli skupocjena, da više vrijedi od samoga života. To i Bog potvrđuje „Livu joj je i Bog popustio“ — ruku, da može pobjeći ispred silnika, koji je još i krvnik brata njenoga.

I. 5. Osnovna misao: oholost mora da bude kažnjena poniženjem. „Lipa Mandalina“ je ohola, priuzeta. Svi znaci oholosti su tu. I laž. Ona, da uzvisi sebe, sve druge će da crne: „*Sve je Ive obljubio Senje*“. ona je razmažena. Mater veli: „*Idem pitat moje Mandaline*“.

Starije pita mladjega, majka pred kćer, kao pred kakovu caricu! Ona ne poštuje majku. „*Naljuti se na nju Mandalina*“, na majku svoju, u malo je cijeni „*Da ja svaku teb' naučim veziti*“. I dobro djelo iz zle namjere čini, za to joj je i to na propast. „*Još ću i nju naučiti veziti*“, kao da bi rekla: i tako nema više takovih vezilja, kao što sam ja. Pojavi se kod nje prirodna bojazan i slutnja:

„*Kaka je to sirota divojka?
Ni ne gleda u vezove bile,
Samo u me i u moje oke*“.

No ta slutnja ne može da prodre kroz oholost i priuzetost njenu. Ona misli, da se Ive, „sirota divojka“, divi njenoj ljepoti. — U oholosti je ona zaslijepljena, pa ne vidi pogibelj: požudne poglede. Majki, staroj, nije čudo: njoj su svi pogledi jednaki. Ali djevojka ima, da razabire poglede i da opazi opasne. — Manda biva još priuzetnija. Izbija njena oholost; hvali se još i pred „sirotom divojkom“.

„*Veni veni moja lipa ružo,
Na sramotu senjanina Ive
Što mi nije obljubio lice . . .*“

Prilikom pogibelji, ona, ohola, nebi se utekla jedinoj moći, koja bi je obranila: višoj sili, molitvi, Bogu, ne: u pogibelji:

„*Ja bi moje lice nagrdila
I oči bi moje izvadila*“.

Još jedan znak oholosti: ona traži pogibelj. I po triput izaziva:

„*Veni veni moja lipa ružo . . .*“

Ona, ohola, nedobija višu pomoć, jer je ne traži, jer se uzda u se

„*Ja bi moje lice nagrdila . . .*“

Propast joj neophodna, ona je propala, a mnoge druge, koje je ona prezirala bolje su od nje; ona ih je oklevetala.

I. 6. Osnovna misao: Kada vršiš dužnost, nećeš ni u pogibelji propasti. — Janja, djevojka voli svoju majku, i ako ona to ne zaslužuje, jer se napravi bolesna, da bi tako predala Janju u ruke H. Stipana. Nastaje borba: izmedju surove sile (H. Stipan) i slabijeg bića, koje vrši najsvetiju dužnost (majci lijeka nabavlja). Janja upotrebi doduše laž, ali značenje riječi je sasvim moralno.

*„Ja sam ljuba Kraljevića Marka
A sestrice Vojevode Janka“*

To znači: ja sam osoba, koju nemaš pravo, da dirneš, baš kako nemaš pravo, da se takneš ni žene, ni sestre dobrih junaka. Jer ja sam ljuba još jačega; ja sam zaručnica nebeskog, Zaručnika i sestra najačega, Svemogućega, Spasa Boga. Ova dva junačka lica smatraju se kao neka nadnaravna bića.

Svjeta se u ovoj pjesmi djevojci: Kada te dužnost zove, možeš da se odvažiš, pa bila to i pogibelj. Ali se moraš okrijepiti — *prstenom*, da se ponašaš kao prstenovana zaručnica. „*Devet prstenova*“, znači sve misli, sva čutila da su ti „zaručena“, da osjećaš i smatraš: ja pripadam već nekome. Kršćansko mišljenje je — vrlo lijepo, temelji se na sv. pismu — da je svaka nevina, djevičanska duša zaručnica Spasitelja Boga. Taj osjećaj će te učiniti, da si smjerna i čedna i kloniče svakoga na poštovanje. — Vidra znači nakanu. Ima da bude „*pozlaćena*“, to jest čista nakona. Takova pojava će da obmami strast, da ova ima poštovanje prema tebi, dok joj se u blizini vršaš. Takovu će djevojku svako poštovati.

I. 7. Sloga i ljubav rodbinska savlada će mnoge teškoće. To je osnovna misao.

I. 8. Osnovna misao je: viša moć dolazi u pomoć dobrohotnima.

Djevojke pakosne: prahom se posiplju i vodom se polivaju. A baš to je znak, da su bezazlene, bezbrižne, čiste savjesti. Još su donekle i oprezne, barem to je „Manda, Ivanova sela.“ Ona ih odvraća od šale, boji se za se i za sve.

*„Nemojte me moje drugarice
Ja sam noćas čudan sanak snila.“*

Sva pogreška im u tome, da su provodile vreme u sigri, i tako ih zatekoše Turci. Za dosta malu pogrešku, dosta veliku kaznu: tursko ropstvo, ili: još ne, ali pogibelj ropstva. Pogibelj ih stiže zbog prirodne dražesti njine: zato što su djevojke, Turci ih hvataju.

Tu sad ide krasna pouka, kako da se u pogibelji ponašaju.

Manda, i snjom sve misle na majku i na „brata“, Ivana. Ivan tu ima ulogu višje moći, nadnaravne sile. U nehотиčnoj pogibelji djevojka

da pomišlja na Majku, na b. d. Mariju i na „brata Ivana,“ na božanskog brata, Isusa. Taj Ivan je svima djevojka „brat,“ koga sve, kao brata vole. Ljubav k Isusu i b. d. Mariji daje nadnaravnu silu.

Ta ih sila izbavlja. Ivan, koji je Turke već višeputa bio. Boje ga se, Manda ga i djevojke čekaju :

I. 9. Osnovna misao: ljubav je tako sveta, da je ne smje nitko da povrijedi. Marina je majka omalovažila ljubav svoje kćeri, zapostavila je bogatstva radi: eto kazni za nju najveće. Mjesto sreće, što je ona želila djetetu svom: eto propasti. Ivan i Mara su grešili, što su pretjerali u ljubavi te sišli s uma, i lako odbacili život.

*„Iz daleka ciči konjic, Mande,
I na njemu junak progovara
Čini mi se da je tvoj brat Ive“.*

Ta sila, koja iz moralne pogibelji izbavlja jest veliki junak, pobjedioc Isus, svemogući. Koje ga čekaju, koje se nedadu *dalje* nositi u pogibelj, te će izbaviti. Manda zabavlja i zagovara Turke, da ih ne nose dalje, već da ih zateče Ivan. — Još jedno:

„Sve djevojke na se odstupiše“

to jest: odustaju svojevolutno, od pogibli; tako ih samo može da spase i nadnaravna sila, i Božja sila. Samo tako.

II.

II. 1. Osnovna misao: vjenčani drug mora imati strpljivosti prema svojem drugu, i ako je ovaj loš. Rod roda ima da toli i nagovara na strpljivost prema lošem vjenčanome drugu, a ne da ga razdražuje.

II. 2. Osnovna misao: temelji grada mogu biti samo čestiti, iskreni građani. Radojla i njegova žena. Laže i slabići nisu temelji.

II. 3. Osnovna misao: nad zakonom prirode — ljubavi — stoji, višlje, zakon Božji. Ljubav Maričina napram L. Andre je čista, djetinja, opravdana. Za to nebi bila kažnjena. Počela je, da bude pogrešna ljubav u srcu njenom posli smrti Andrine, kada ga je tako *pretjerano* kajala

*„Kajala ga tri godine dana.
Prvu god'nu kola ne igrala.
Drugu god'nu kosu ne češljala,
A za treću lica ne umila.“*

Tri godine! Mlada djevojka! I način kajanja je pogrešan: sasvim se zabataljila. Godinu dana kola ne igrati! To je i za oca mnogo. Zanimarila *društvo* i *veselja*, zabave. „*Kosu ne češljala*“. Zanimarila osobu svoju. „*Lica ne umila*“. Još i čast, obraz zanimarila! Zabave su — pravo; a njegovanje sebe i časti svoje — dužnost. Psetjerala, pogrešila!

Ali je ovo još, po sebi, mala pogreška. Postala je veća pogreška, kada se je polakomila: za zelenom svilom. No i ovo je još pogreška. Nedostojnim predmetom je zabušila svoju pretjeranu, ali prirodnu ljubav. Poglavitna njena pogreška je bila ona, kada je, vjenčana, vezana za jednog muža, iskazala ljubav prema drugome, i ako mrtvome. Tragikum, stradanija Maričina je u tom, što se je u njenome srcu sukobila ljubav i dužnost. Imala je pravo nositi, kao djevojka uspomenu Andrinu i do groba. Ali tada nije imala pravo, da srce svoje daje drugome, živome. Imala je pravo, da se uda, da ljubav svoju daje živome, ali tada nije smjela, da zadrži, a još manje, da izrazi ljubav prema drugome, još ni mrtvome. Ljubav vjenčanih dragova ima da bude sva, cijela, ne razdijeljena njihova; još ni mrtav treći nema pravo da dobije od nje.

K vanjštini pjesme imam da primijetim: Car vlaški Stipane u odlomljenom stihu govori:

*„Zar i sada
Kaješ Mare Latinović Andru?“*

To nalazimo višeputa u pjesmama, kada su lica, što imaju ulogu, u najačim uzbudjenju ili smetenosti.

II. 4. Osnovna misao: sa uzvišenim stvarma ne smje se šaliti. Ženidba je najvažnija ustanova; s njome nema šale. Koji su se time sigurali, oštro su kažnjeni.

Manda je griješila proti prirode, kada nije *odmah* pala sestri oko vrata. — Perina gospoja je griješila, što je povjerovala robinjama. Robska duša je i moralno niska: laže, kleveće, puna je nenavidnosti. — Pero je griješio, što je šalu zbijao

„Ne tari Pere svete sakramente“.

I ovdje nalazimo, uzbudjeno duševno stanje, nepravilne stihove.

*„Čudilo se malo i veliko:
I dosad je Pere robinje vodio“.*

A i gospoju:

„I dosad si Pere, roblje dovodio“.

Svi su učesnici tako dobri, tako mili, da ih najiskrenije — žalimo. „Alaj šteta za njih!“

II. 5. Osnovna misao: prava ljubav je trpeljiva.

*„Ne dosadi meni dvor metući
— — — — —
Već dosadi nad očima ve-ti
Čekajući gospodara Marka“.*

Ona bi volila, do može uvijek pogledati Marka, a ne: gledati u vezivo.

Taku snaju mora da hvali i svekrva, ne samo riječju, već i cijelim bićem:

*„Oj starice stara moja majko:
Šta si mi se tako pomladila?
Mladja si mi, nego što si bila!“*

Jedna vedra romansa, gdje je sve dobro, uz borbu za dobro.

II. 6. Osnovna misao: prava ljubav se ne mijenja, i ako se lice vremenom promijeni.

Ovo je jedna od najmilijih i najnježnijih naših pjesama. Već početak pjesme označuje ljepotu predmeta:

*„Dvi se svizde priko neba vile,
Zvizda zorna i zvizda danica
Navile se na Jankove dvore ...“*

Zvijezde dvije znače dva srca, koja su zakonitom ljubavi vezana. Sad ide divna gradacija: Najpre srije Janko oca svoga. Stihovi, koji pripovijedaju susrete Janka sa svojim upravo su klasični. Stari otac ni bradu svoju već ne štedi, iza dvostrukog gubitka: što nema Janka, a odlazi snaja. No nije čudo, što on, staračkim suznim očima nije poznao Janka. — Druga je, koja ga ne poznaje, sestra. Mlade, zdrave oči; ali nepoznaju brata. — Treće je: materino srce. Ni ono ne naslućuje Janka. Diže gradaciju i to, da su ovo sve sama plemenita, čistom ljubavju puna srca: plaču za dobrom snahom. Pa opet: nemogu da poznaju Janka. Angja ga je odmah poznala. A to tako duhovito izražuje!

„Evo vina za Jankovo zdravlje“.

To samo taka čista srca mogu dosrići, kakova su ova, a medju njima najčistije: Angjino. Ona donese „jednu čašu vina“, ali ne pristupa „deliji neznanoj“, već starici; neka stara ide blizu neznanom junaku. Na zapovijed svekrvinu i ona pristupi, i — upozna muža. Divna disciplina, evangjeoska samozataja: otud i bistro oko. Čisto srce, bistra oko.

II. 7 i 8. Osnovna misao: plemenita duša prašta.

II. 9. Osnovna misao: lakomost za imanjem upropašćuje pojedine i porodice. Jelica hoće, da usmrti brata svoga, i zato jer se boji, da će on ubiti njenoga muža, i zato, da porodično imanje na nju ostane. Lijepo to izražuju stihovi:

*„Sa rukama sela zemlju miri
Zemlju miri, dosta joj široka;
Sa očima sela nebo miri,
Nebo miri, dosta joj visoko.“*

Znači: za grijeh lakomosti, ne dotiče joj više od „hvata“ zemlje, koliko zahvaća mrtvo tijelo njezino; za isti grijeh nebo joj visoko i neće moći u njega, odpada od spasenja.

II. 10. Osnovna misao: vjenčani družu nesmjedu, da se trećemu dopadaju; samo jedno drugome. To nije činila Damjanova ljuba; ona se je htela da dopada cijelome kolu. Bacio je oko na nju treći, htio je da je ima, zato je otklonio zapreku: ubio Damjana „jarko sunce“ njezino. Duboka tragedija, istinita, ponavlja se svaki dan, na svaki korak.

II. 11. Osnovna misao: vjenčani družu moraju da imaju najveće pouzdanje jedno u drugo. Ljuba se Kajicina uzda da će Kajica na vreme doći, tvrdo se uzda i ne vara se. I Kajica zna koga ima, pa se za nju ne boji ni najvećih napora.

II. 12. Osnovna misao: Mladenci, prije nego što se uzmu, imaju, da prokušaju jedno drugo. Ne cijelovima i zagrljajima, već hladno, kao tuđi jedno drugome, kao da nisu raznoga spola.

II. 13. Osnovna misao: Žena ima, da bude u pomoć mužu, i kad on zbog nehaja strada. Boško Rajković lovi „u nedilju mladu“, onda kada nije vreme od lova, već od molenja. On strada, žena ga vješto izbavi.

II. 14. Osnovna misao: Pošten čovjek i drugoga drži za poštena, a loš čovjek i drugoga za loša.

II. 15. Osnovna misao: Časna žena bračnu vjernost i u najtežim prilikama čuva. — Neda ni lica svoga viditi:

*„S lihom rukom zaklonila lice“,
A s desnicom s njima večerala.*

Svaki tuđ čovjek je njojzi strašni, „crni arapine“, od kojega se boji i sklanja.

II. 16. Osnovna misao: Zla žena će i najbolje rodove pomraziti.

II. 17. Osnovna misao: ista, što i u II. 16. Različi u tom, što ovdje pjesma ističe i kaznu zloće. Najveća kazna je grižnja savjesti.

II. 18. Osnovna misao: Porodične razmjerice valja izglatiti, a ne razjedjivati. Svi su ovdje griješili i svi kažnjeni. Ljuba je pogrešila, što nije sa više brige dvorila muža. Zazocala se, možda baš u njega — kada nije bilo tomu vreme — pa ima kaznu. Ivo je zgriješio, što je u plahosti odmah kaznio. Majka je sagriješila najveće — ona je junakinja ove tragedije: i dvaput „navlači“ batinu na snaju. Kazna: izgubi sina, snaju i unuče . . .

III.

III. 1. Osnovna misao: nenavidnost rodbinska radja propast. Strine — striljaju Nikolu u sred sreće njegove. — Ova je pjesma pogrešno dospila pod III. — miesto joj u II. — Isto tako i

III. 2. Ističu ove dvije pjesme staro pogrešno vjerovanje našega naroda, to, da čeljade može na čeljade „nabaciti čine“, može mu „uvraćati“, može kogod „nagaziti.“ To je doduše — odnosi li se na vanna-ravne pojave — pogrešno vjerovanje, ali nije pogrešno, da može — ubiti, ustrijeliti — jezikom.

III. 3. Osnovna misao: u biranju druga života, nesmje da se ispu-
ni druga volja, još ni roditeljska, samo volja interesovanih, onih, kojih
se posao neposredno tiče. Opisuje se neiskazano nježno, prava, čista
mladenačka ljubav. Omer umire od bola, a Mera — nemože, da se
otme strašnoj slutnji, da je Omer umro:

*„Djul miriši moja mila majko,
To je duša mojega Omera“*

III. 4. Osnovna misao: ista, kao i predjašnja. Dodaje pjesma
snagu ljubavi, time, da je ona i prekinuta: plodna, produktivna. — Samo
— ubojstvo ilustruje, da je bol zbog prekinute ljubavi tolika, te oduzima
upotrebu razuma.

IV. Razne pogrešno pod IV. i po važnosti imale bi da dodju na
V. mjesto. A iz V. *Odgoj*, trebao bi da je došao pod IV.

V. od 1—10 pripada *odgoju*, a ostale — u *razno*.

Uzeću prije V. 1—12, pa onda IV. 1—4 i 11 — do kraja. Dakle

V. 1. Osnovna misao: Jedinčad rijetko uspijevaju. To je prirodno.
roditelji ih razmaze. Dosada smo vidili, da je majka ženila sina, a ovdje
Lazar besidi, i to ne moli majku, već joj diktira:

*„Ženi mene moja stara majko,
Prosi Fatu lipotu divojku
I Fata je jedina u majke.“*

Majka, sirota i moli se, i brine se za Lazu, još i mrtvo srce ga
„svituje“, na dobro; „*Kud god hodiš, da se Bogu moliš*“.

Pa je opet nesrećan uzgoj. Znači, da je priroda i Tvorac prirode
naredio, *neka u porodici ima više djece* od jednoga. Mnogo! Ti će
biti čvrsto i u disciplini odhranjeni.

U jednoj škotskoj baladi nalazimo, da je ubojica sin posrnuo i pao,
a srce inajčino daleko otpalo od njega. I kad je usto, srce materino ga
pita: „*nijesi l' se zdravo udario?*“

V. 2. 10. 15. 21. Osnovna misao: u matere od djece *niko* preči nije.

*„Bog ubio svaku onu drugu
— — — — —
Koja daje sunca za miseca,
Ja Andriju, za brata rodjena“.*

V. 3. Osnovna misao: u hvaljene jagode ne nosi krtove.

V. 4. Osnovna misao: plemenita kršćanska duša se drži one evan-
gjeoske, „ko primi jedno od ovih malenih — djece — mene je primio“.

V. 5. Osnovna misao: žena koja se ogriješi o materinsku dužnost,
nemože biti srećna. Čista balada. Grijeh Janjin je: u teškim okolnostima
zaboravila je na dijete svoje, i preči joj bio vlastiti život ili — muž.

Samo na jedan okotren je zaboravila na svoje dijete. Kazna: i uz vijest, da je dijete srećno, samo se majke neugodno sjeća — Janji srce puca.

Naše balade se razlikuju od škotskih — kako se mi južni ljudi razlikujemo od sjevernih. U njih je magla, u nas sunce; u njih strašila, u nas — samo Bog i njegov zakon; u njih: potajnosti, u nas: sve na bijelome danu. Čudnovati, nadnaravni motiv, samo se ondje javlja, i potajnost, gdje su bolesne duše: Janja, od žalosti sa djetetom, vidi i čuje gavrane i razumije riječi njihove; majka Jugovića vidi, gdje gavran spušta Damjanovu odsječenu desnicu. Kod sjevernih naroda puno vizija; kod nas samo kod poremećenog duhovnog stanja.

Kako je duboko, na dnu srca ovaj materinski osjećaj; kako je fin i nježan: tako duboka, i ako prozirna, tako je nježna ova balada.

V. 6. Ovdje su dvije tragedije, korelativne. Jedno je stradanje Tadijine majke; drugo je stradanje carevo.

Osnovna misao: I. podjarmljeni narodi nesmjedu da javno očituju svoje osnove, jer će ih silnik pomrsiti; II. koji car, vojskovođa zapovijeda vojski svojoj nečovječnost, izgubiće disciplinu, pa i bitku. — Prva je jasna: Tadijina majka neoprezno odaje svoje tajne osnove, za oslobodjenje djedovine i očevine. Gubi Tadu, nadu.

Car zapovijeda vojnicima, da kolju nevino dijete, pa još da ga i ispeku. A majku poziva, da jede od mesa svoga djeteta. Zato propade disciplina, vojnici izdaju cara:

*„Al povika jedan od junaka:
Ne jij mesa malog Tade majko
Ne jij mesa od tvoga Tadije“.*

V. 7. Osnovna misao: istina je uvijek najkorisnija, kada je gorka.

V. 8. Osnovna misao: dobar odgoj više vrijedi, nego i najveće blago. Radojica je knez, pa je „siromah“.

„A i tvoja majka ništa nema“.

Pa ga selo ipak žali. Selo je neveselo, kao da gori ili da ga kuga mori. Zašto? Zato što su knez Radojica i knjeginja Janja dobre starešine bile. Oni nisu pljačkali selo, već su svakome — davali. Zato su siroti, zato selo žali.

„Tunja od sto listi.“ to je sama nevesta, koja: „*narasla je moru na otoku*“, to jest u samoći u nevinosti, a „*sazrijala suncu na istoku*“ to znači uz prosvjetne zrake od istine, koja je istina životvorna, kao sunce. U vjeri — kršćanskoj. Sto listi vrhova znači mnogostranu naobrazbu njenu i mudrost: otkud je okreneš od svakuda vrh: na nogama, da se odgovorom i tvorom — brani. Uvijek spremna!

V. 9. Osnovna misao: ista, koja i kod V. 8. Kod tunje od 100 listi imam da primjetim ovo: Car i carica, to su roditelji, starešine u

kući. Djetetu su otac i majka „car“ i „carica.“ Najviši autoritet. Pa tamo, gde su otac i majka car i carica: tamo je dijete ponos i radost roditeljima, drže je „na pendžeru.“ Tamo otac, car, uzdržaje djecu svojom trudom i radom svojim.

„*Podrasla je caru na kolinu.*“

Tamo majka u ruci drži kćer, preko nje izvršivo poslove, ona je nauči i usavrši:

„*Sazrijala je carici u ruci.*“

V. 11, kao i II. 4, 7.

V. 12, kao i II. 17.

IV.

IV. 1. Stara vjera je kod Bunjevaca, da se krunu baca, pa no koga padne, taj je kralj. Evangjeosko shvaćanje vladanja: „nebi imao vlasti nadamnom, da ti nije dato odozgor.“ Vlast od Boga: krunu Božja volja nosi na glavu kraljevu. — Nepismene stare Bunjevke znaju, da je Matijaš „sin Jankov“, Sibirjanin Janka. One znaju, da je Matijaš u tamnici bio, i da ga je kruna tamo potražila, što istorija potvrđuje.

IV. 2. Nikola je slabić. Što mu je konjic poginuo, mogao bi reći, da je nesrećan. Ali, na prvom konaku „*nestalo mu zlatna buzdovana.*“ Ovo je zoak njegove slabosti. Koji junak svoje oružje nezna, da sačuva i pribire, taj je zaista slabić. Otud, pravom, mislimo, da mu je i konj s njegove nehajnosti poginuo. U tuđoj zemlji nitko ga ne požali. Vila mu, zagorkinja, umišljeno biće, vode donese, šator razapinje i podvori ga. Tu radi *mašta* Nikolina. Tako biva obično, da su jaki maštavci — slabi ljudi, koji neznadu sebi pomoći. S toga je, da su takovi maštaši najviše skitalice; neznadu ni „buzdovan“ sačuvati; oružje za samoodbranu izgube; ni konja timariti, ni drugo šta svoje paziti. Zato su skitalice, beskućnici, iseljenici. On je sjetan, nježan, finih osjećaja ali — u realnom životu — smlaćen, nevješt. Takav je najsrećniji pod majčinom rukom. Za to majka neka ga i ne pušta „na vojsku“. On neka pjeva, neka ljubi majku svoju, nekog se druži s vilama, ali za vojsku, za ratovanje — nije. Veliki idealisti su slabi realisti.

IV. 3. Osnovna misao: Istrajna borba potlačenog naroda dovodi pobjedi. — U stvari ista što i: V. 6.

Ovdje ću još nešto da pridodam. Car baca „malog“ Nenada u tavnice. Potlačeni narodi su „mali“. Od njih se svi tuđe, njih se svi odriču, niko ih ne prima za rodove. Zato su mali. Tako su mali, da tlačitelji njihovi misle: već ih i nema. Izmetite kosti Nenadove! „*Prosvjeta*“: sidi Nenad bilu knjigu štije; *moralni* bogobojni život: „angjeli mi sviću uživali: *mirni, istrajni plodni rad*: „dva goluba gladnog nahranili, dva goluba žednog napojili;“

(Golub je simbol krotosti, blago-ćudnosti, plodnosti). Ovo su sredstva, kojima će se podjarmljeni održati u životu, ojačiti, usavršiti, tako, da mora i tlačitaj da ga prizna i da mu da, što je njegovo,

„carevina nek mu j' didovina,
kraljevina nek mu j' očevina“.

Narod, grijehe otaca' koji su ga upropastili — djed je još car, a otak samo kralj, a on: rob — može samo moralnim istrajnim radom i trudom da popravi.

IV. 4. Osnovna misao: vojnik, onaj u čijoj ruci je mač i vlast, nesmije biti okrutan i nepravedan. Kada je zvjerski prema „tudjinu“ brata svoga ubija, pa i sama sebe.

Oružje zato nosi, da obrani nejake, one, što ne nose oružje. To mu je zadatak. Ali nesmije, da diže oružja bez dovoljna razloga; nesmije, da u malo cijeni one, od kojih je jači. *I sebe ubija.*

V.

Vraćam se na V. odjeljenje.

V. 13. Osnovna misao: Neprirodno samotno življenje turskih žena, bula, učini ik vrlo sjetne, ali i plitke u shvaćanju života.

Mlada alaj-begovica staje u razgovor i sa sinjom kukavicom; sve što je oko nje, sve je, za nju puno znamenitosti. Ona je žena i ona je vjerna ljuba, voli svoga muža i ponosi se njime, ali, kad umre, ona nema jačeg talasanja duše, ona kaje muža svojim „crnim ruhom“. A srce, a bol, a jauk, a tužba? . .

V. 14. Osnovna misao: Emancipacija žene, u bezbožnom shvaćanju, da bude otrgnuta od svoga bogodatoga zvanja — materinstva — jest iluzorna, neostvariva. — Muškarci:

„Mi gledamo konje i volove,
A on gleda šarene kolivke“.

V. 15., kao i V. 2, 10. —

V. 16. Osnovna misao: Junaštvom ratobornošću, nemožemo obraniti narod svoj; treba *i kultura*, napredovanje u svjetskim znanostima.

V. 17. Osnovna misao: Lahko-umno čeljade nema obzira ni na božje zakone ni na čovječje potrebe.

Vlahinja djevojka, pobjegla s Turčinom. U bijegu, kada bi trebala, da se brine za život, da umaknu, da srede svoje nesredjene poslove, njoj je onda do ljubakanja. Legne u gori, i prekida bijeg, da vidi, je li draga momku! On, pre se brine za nju, pošteno; a kad vidi, kaka je ona vrlo lahkoumna *ogadi mu*. A kad čuje, kaka je jezična, kako nemilosrdno kune one, što su nju prosudile, kad to vidi čestito Ture, on je — ostavi. — I zaslužila je, da ju ostavi, kad je taka lahkoumna, nestašna, grešna, nogom gazi i božiji zakon.

V. 18. Osnovna misao: Uz svaku sposobnost, potrebno je još milost i pomoć Božja, da uspjeha bude.

V. 19. Osnovna misao: Muž i žena su najbliži jedno drugome; žena neka sluša pametnog muža, pa neće zlo proći. Zapt, pošlovanje zapovijedi muževe neka je veća nego ljubav. „Majka“ nazdravi u zdravlje Vidakovo. Nevesta voli Vidaka, i njegovo zdravlje, al još većma drži njegovu zapovijed:

„Od nje primi, al s nemoj napiti“.

V. 20. Osnovna misao: materina ljubav je tako velika, da često napred nasluti sudbinu djece.

V. 21., kako i II. 2, 10.

V. 22. Osnovna misao: prije nego se vjenčaju, neka se dobro razaberu stranke, ko je i šta je onaj, koga uzima, za koga polazi.

V. 23. Osnovna misao: ljubav se djelom iskušava.

V. 24. Osnovna misao: istinu reci, pa će te Bog obraniti i od najsilnijih.

Ujamak je jedna vrst tkanine, kada tkalja „ûjima“; (ujmiti na uže uzeti); tim nije bilo slobodno malo dijete pokriti, jer će mu „nahuditi vile.“ — *Urižnjak* je na svršetku tkiva ono, što ostane od „osnove.“ Time nije bilo slobodno vezati dijete u kolevci: „naškodiće mu vile.“ Dijete su vezali u kolijevci „krajcom“; krajac!

*„Što je tebe šacovala majka
Od ujamka i od urižnjaka,“*

znači: lijepo te je odhranila majka; nije ujmila, uzela od tebe ono, što je potrebno u odgoju: milost božju, da te pokrije; nije te „popustila,“ da ti suvišnoga dozvolila, da si „popuštenik,“ već te je vezala „krajcom,“ jakim zaptom zakonu božijeg; a takom ni vile nenahude!

V. 25. Isto, što i I. 5.

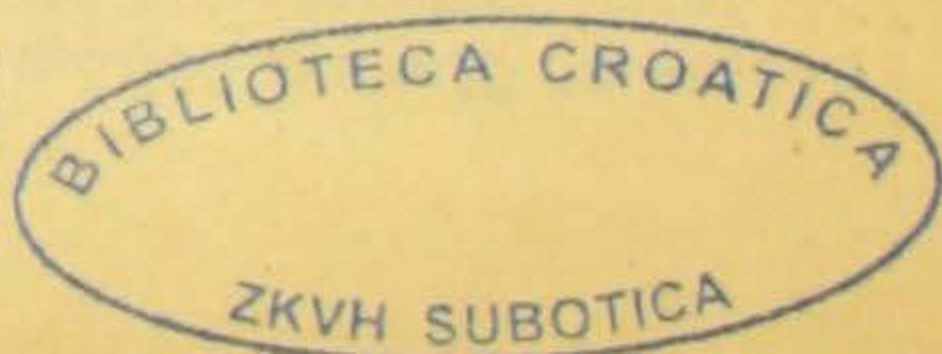
V. 26. Osnovna misao: nije staro za mlado, ni mlado za staro: već mlado za mlado, staro za staro.

V. 27. Osnovna misao: um je jači nego prirodna tijelesna snaga

V. 28. Osnovna misao: gdje se nepoštiva starije, nema sreće.

V. 29. Osnovna misao: muž i žena bliže su jedno drugome, nego ocu i majci. „I dvoje postaju jedno.“

Primjedba. Ove pjesme od V. 13 niže, došle su kasnije, pa ih nisam mogao uvrstiti svaku na svoje mjesto.



BIBLIOTECA

CROATICA



ZKVH SUBOTICA

K
RAI
n